

DREAM

Fremskrivning af
familiekarakteristika og
boligefterspørgslen i danske
kommuner - Ærø

Maj 2017

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	3
2	DEN DEMOGRAFISKE UDVIKLING	6
2.1	Befolkning.....	6
2.2	Fødte og døde	8
2.3	Indvandring og udvandring	9
2.4	Til- og fraflytning	11
2.5	Familiestruktur	17
3	BEFOLKNINGENS UDDANNELSESLEVELY	20
4	ARBEJDSMARKEDET	25
5	UDVIKLINGEN I BOLIGFTERSØRGSLEN	33
5.1	Boligtype.....	34
5.2	Boligart	37
5.3	Boligstørrelse.....	38
5.4	Bystørrelse.....	40
6	MARGINALEKSPERIMENTER	42
6.1	Øget tilflytning fra storbykommunerne	45
6.2	Færre ældre fraflytter parcelhuset.....	51
6.3	Øget tilflytning af familier med et højt uddannelsesniveau.....	54
6.4	Lavere ledighedsgrad	61
7	KONKLUSION	65
8	REFERENCER	67
9	APPENDIKS.....	68

1 Indledning

I det følgende præsenteres for Ærø Kommune forventningen frem mod år 2040 til udviklingen i befolkningens størrelse og alderssammensætning, familiestruktur, uddannelsesniveau samt tilhørsforhold til arbejdsmarkedet. Ændringer i disse forhold er af afgørende betydning for bolig efterspørgslen, hvorfor forventningen til udviklingen i det samlede boligbehov og dets underliggende karakteristika som type, størrelse og beliggenhed også betragtes. Relationen mellem de karakteristika, der kendetegner den i kommunen bosiddende befolkning og befolkningens boligpræferencer belyses desuden i fire forskellige marginaleksperimenter, i hvilke udvalgte adfærdsmønstre korrigeres. Eksperimenterne har primært til formål at illustrere, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Fremskrivningen er såvel som marginaleksperimenterne udført ved anvendelse af DREAMS mikrosimulationsmodel SMILE 3.0.

Befolkningen i Ærø Kommune ventes i grundforløbet at være omtrent uændret og ventes kun at falde beskedent fra at omfatte 6.500 personer i 2013 til at bestå af omkring 6.400 personer i 2040. Den negative befolkningsvækst er en forlængelse af den seneste historiske udvikling og skal tilskrives, at en positiv nettoindvandring og en positiv nettotilflytning ikke opvejer betydningen af et gennemsnitligt fødselsunderskud. Den negative befolkningstilvækst ventes dog at aftage i forhold til den historiske periode og efter 2023 ventes den at blive en smule positiv. Fremadrettet ventes restlevetiden fortsat at øges, hvilket sammen med befolkningens aldring giver anledning til, at personer ældre end 67 år på sigt skønnes at udgøre en større andel af den i Ærø Kommune bosiddende befolkning.

Den demografiske udvikling ventes fremadrettet at give finansieringsudfordringer, som i nogen grad modvirkes af en ændring i befolkningens uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Som i resten af landet ventes uddannelsesniveaulet at forbedres i fremskrivningen, hvilket primært skyldes, at de yngre generationer, som erstatter de ældre generationer, generelt er bedre uddannet. Således øges andelen af befolkningen med en videregående uddannelse. Det stigende uddannelsesniveau bidrager til, at erhvervsdeltagelsen og beskæftigelsestilbøjeligheden for personer under 50 år opretholdes. Forøgelsen af beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen for de 16-67-årige gennem fremskrivningen skal dog primært henføres til en øget erhvervsdeltagelse for de 60-67-årige, der er motiveret af Tilbagetrækningsreformen.

Familiestrukturen ventes at ændre sig i retning mod, at en voksende andel af befolkningen vil udgøres af enlige som følge af ændrede levemønstre og flere ældre. Den demografiske udvikling og de ændrede familiemønstre øger antallet af familier og dermed omfanget af bolig efterspørgslen over tid. Der ventes en forskydning i efterspørgselsmønstret i retning mod flere almene boliger og private udlejningsboliger, typisk rækkehus og etageboliger, på bekostning af færre ejerboliger, primært stue- og parcelhuse. Samtidig vil en større andel af efterspørgslen end tidligere rette sig mod mindre boliger med et areal på 80-160 m² og mod boliger beliggende i byområder med 1.000 til 10.000 indbyggere.

Mikrosimulationsmodellen SMILE 3.0 er beskrevet i Hansen og Markeprand (2015), mens datagrundlaget og det metodiske fundament yderligere er belyst i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013). Disse rapporter uddyber centrale antagelser såsom anvendt estimationsperiode og arten af

de forklarende variable, der er inddraget i estimationerne. Kendskab til det metodiske grundlag er dog ikke en forudsætning for udbytte af de nedenfor præsenterede resultater.

Det anbefales dog, at man rådfører sig med retningslinjerne for fortolkning af modellens resultater i kapitel 2 i Hansen og Markeprand (2015). Heri forklares bl.a. hvorfor resultatet af Danmarks Statistiks regionale befolkningsfremskrivningsmodel ikke kan forventes at kunne genfindes i en fremskrivning udført med SMILE. Endvidere understreges det, at der i SMILE er tale om en videreførelse af strukturel adfærd, hvorfor den senest kendte historiske udvikling ikke vil afspejle sig i de nærmeste fremskrivningsår. Centralt skal det fremhæves, at den forventede udvikling i boligstrukturen alene afspejler befolkningens efterspørgsel efter bestemte boligkarakteristika i fravær af udbudsbegrænsninger. Fremskrivningerne indebærer således ikke en vurdering af udbuddet af boliger, hvilket bl.a. ville forde kendskab til kommunens strategi vedrørende nyopførelser, udstykning og omlægning af eksisterende erhvervsgrunde til andre formål. En vurdering af, hvorledes den eksisterende boligmasse afvikles gradvist i takt med stigende boligalder, er heller ikke inddraget. Eksistensen af et egentligt boligmarked kræver, at der indarbejdes en prisdynamik, der etablerer et realistisk forhold mellem udbud og efterspørgsel, hvilket ligger udenfor den nuværende modelramme.

Befolkningens uddannelsesadfærd i SMILE var tidligere opdelt på landsdele, men er nu ændret, så den er nuanceret på kommuneniveau. Således tillades nu variation inden for en landsdel i tilbøjeligheden til at påbegynde en uddannelse. Befolkningens uddannelsesniveau påvirker befolkningens arbejdsmarkedstilknnytning, hvorfor nuanceringen af uddannelsesadfærden skønnes at bidrage til en mere retvisende vurdering af befolkningens deltagelsespotentiale i de enkelte kommuner. Modellen har yderligere undergået et eftersyn. Her er mindre uregelmæssigheder i bl.a. den fremtidige boligstruktur søgt korrigeret. Derfor vil fremskrivningsresultater i nogen grad afvige fra indholdet i Hansen og Markeprand (2015). Modellens overordnede rammer er herudover uændrede. Således tager fremskrivningen fortsat udgangspunkt i familie- og boligstrukturen i år 2013, mens estimerede adfærdsmønstre er baseret på årene forud herfor.

Der er foretaget et metodemæssigt valg i forhold til etablering af en fremskrivning for Ærø Kommune derved, at SMILE modellen er blevet kørt fire uafhængige gange og derefter er de i denne rapport præsenterede tal blevet fundet som gennemsnittet over resultaterne for de enkelte kørsler. Dette skyldes, at kombinationen af størrelsen på Ærø Kommunes befolkning samt at simulationsaspektet af SMILE vil betyde, at en enkelt kørsel ikke nødvendigvis er repræsentativ for den forventede udvikling som gennemsnit af et stort antal kørsler ville tilnærme sig. Ideelt set bør man gentage et eksperiment et stort antal gange og lade resultatet være et gennemsnit af udfaldet af de enkelte eksperimenter. Afviklingstiden i SMILE tillader generelt ikke denne tilgang, men er i nogen udstrækning benyttet for Ærø Kommune samt et par andre mindre kommuner, for at reducere usikkerheden i modellen, som forskellen i de forskellige kørsler er et udtryk for.

I kapitel 2 redegøres for den demografiske udvikling i Ærø Kommune, hvilket indebærer en beskrivelse af den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningen, antallet af fødte og døde, ind- og udvandring, til- og fraflytning samt i familiestrukturen. I kapitel 3 beskrives forventningerne til den fremtidige udvikling i befolkningens uddannelsesniveau, mens forventningen til den fremtidige udvikling i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet beskrives i kapitel 4. I kapitel 5 beskrives forventningerne til efterspørgslen efter boliger fordelt på udvalgte karakteristika, mens kapitel 6 er

tilegnet en beskrivelse af resultaterne af fire marginaleksperimenter, i hvilke den grundlæggende adfærd korrigeres. En konklusion følger i kapitel 7.

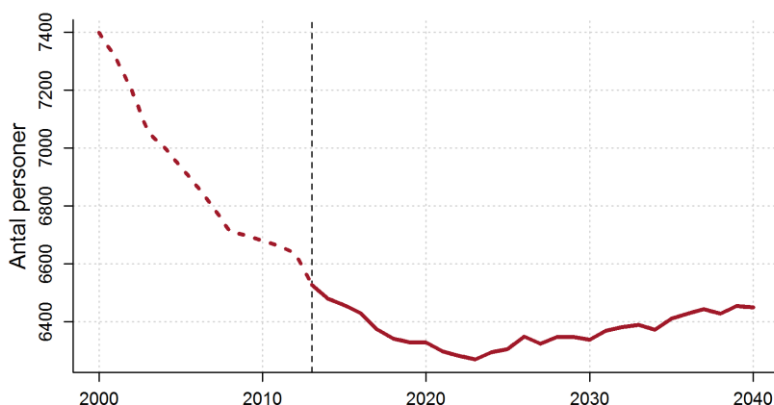
2 Den demografiske udvikling

Befolkningens udvikling og sammensætning på alder og oprindelse fastlægges på nationalt plan på baggrund af ind- og udvandring samt antallet af fødte og døde. De samme hændelser påvirker udviklingen i befolkningen på kommunalt niveau, men herudover indregnes effekten af flytninger på tværs af kommunegrænser. Flytninger inden for de enkelte kommuner indregnes også i fremskrivningen, fordi de er med til at ændre boligefterspørgslens struktur – eksempelvis om efterspørgslen på lejeboliger stiger til fordel for ejerboliger. I dette kapitel redegøres der først for den samlede befolkningsudvikling og efterfølgende for udviklingen i de underliggende komponenter, der bestemmer den, dvs. antallet af fødte og døde, ind- og udvandrede samt til- og fraflyttede. Udviklingen i Ærø Kommune sammenholdes i de tilfælde, hvor det vurderes relevant med udviklingen i henholdsvis Landsdel Fyn og hele landet.

2.1 Befolkning

Fra år 2000 til 2013 er befolkningsudviklingen i Ærø Kommune overordnet kendetegnet ved en negativ tilvækst i samtlige år. Således er kommunens indbyggerantal gennem denne periode faldet fra et niveau på ca. 7.400 personer i år 2000 til ca. 6.500 i år 2013, jf. Figur 2.1. Set over hele perioden fra 2013 til 2040 ventes de seneste års negative udvikling at fortsætte dog med aftagende styrke. Befolkningstallet ventes på sigt nedskrevet til ca. 6.400 personer svarende til et fald på godt 1 pct., hvor den samlede ændring i den historiske periode var på omkring -12 pct. Til sammenligning henholdsvis har den samlede befolkning i Landsdel Fyn i perioden 2000 til 2013 være øget med 3 pct., mens det ventes øget med 2 pct. i perioden fra 2013 til 2040. På landsplan er befolkningstallet gennem den historiske periode øget med 5,2 pct., mens der fra 2013 til 2040 ventes en positiv vækst på 9,4 pct. Den forventede negative befolkningstilvækst i Ærø Kommune står således i kontrast til den forventede udvikling i landsdelen og på landsplan,

Figur 2.1. Udvikling i befolkningen, Ærø Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

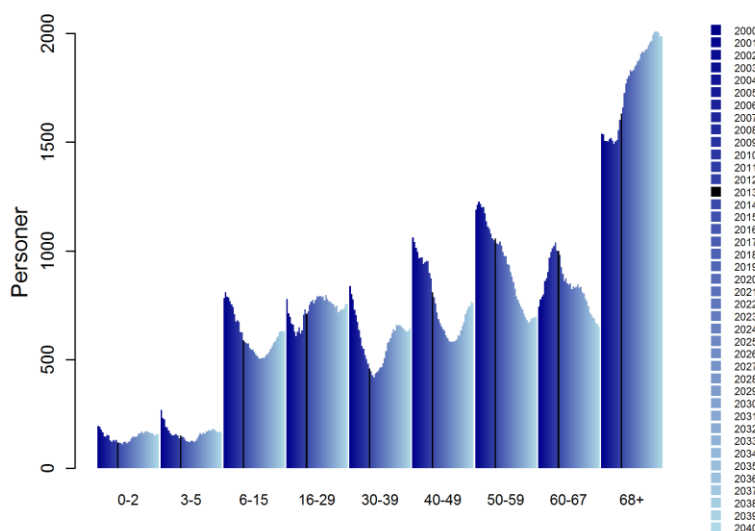
Den historiske udvikling i befolkningstallet i Ærø Kommune er forklaret ved en gennemsnitlig negativ nettotilflytning og et negativt fødselsunderskud i perioden fra 2000 til 2012, der i nogen grad trækkes op af en gennemsnitlig positiv nettoindvandring. I fremskrivningen ventes der generelt et negativt fødselsoverskud, en positiv nettoindvandring og en positiv gennemsnitlig nettotilflytning. Samlet giver udviklingen i disse tre komponenter anledning til, at befolkningstallet i Ærø Kommune falder i fremskrivningsperioden¹.

Opgjort på alder skyldes den historiske befolkningsreduktion et fald i antallet af personer under 60 år, mens antallet af ældre over 60 år modsat har været voksende, jf. Figur 2.2. Specielt er antallet af personer i alderen 60-67 år steget markant siden år 2000. I fremskrivningsårene ventes antallet af personer i alderen 30-39 år samt 68 år og opefter at vokse betragteligt, mens der på sigt bliver væsentligt færre i aldersgruppen 50-67 år. Endvidere ses også mindre stigninger i de øvrige aldersgrupper på lang sigt. Udviklingen i de ældste aldersklasser er foranlediget af et generelt fald i dødeligheden kombineret med, at flere personer gradvist indtræder i aldersgruppen over 67 år. Typisk ses den historiske udvikling i en aldersklasse at blive gengivet i fremskrivningen i en aldersklasse af højere orden. Eksempelvis ses det historiske fald i antallet af personer i aldersgruppen 30-39 år tydeligt gengivet i den fremtidige forventning til antallet af personer i alderen 40-49 år. Disse demografiske effekter er mest udprægede såfremt aldersklassen kun i mindre grad er påvirket af bevægelser på tværs af kommunegrænser, hvilket som det senere skal blive klart, netop er tilfældet for de 40-49-årige.

Figur 2.3a viser den relative andel af befolkningen fordelt på tre aldersgrupper: børn (0-15 år), personer i den erhvervsaktive alder (16-67 år) og personer, som primært er tilbagetrukket fra arbejdsmarkedet (68+ år)². I Ærø Kommune forventes andelen af personer i den erhvervsaktive alder at falde fremadrettet fra et niveau på ca. 62 pct. i 2013 til ca. 59 pct. i 2020 og yderligere til omkring 54 pct. i 2040. Samtidig ventes andelen af ældre over 67 år at vokse fra omkring 25 pct. i 2013 til ca. 29 pct. i 2020 og 31 pct. i 2040. Andelen af børn falder på kort sigt fra omkring 13 pct. i 2013 til godt 12 pct. i 2020 og stiger herefter en anelse frem mod 2040 til 15 pct. Kombinationen af færre personer i den erhvervsaktive alder og flere personer, der er i en alder, hvor størstedelen har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet, kan bidrage til at øge kommunens finansieringsudfordringer på sigt. Figur 2.3b afslører således, at det i særdeleshed er andelen af befolkningen, der er ældre end 80 år, og som typisk har et højere træk på udgifter til sundhed og ældrepleje end den yngre del af ældrebefolkningen, der ventes at stige markant.

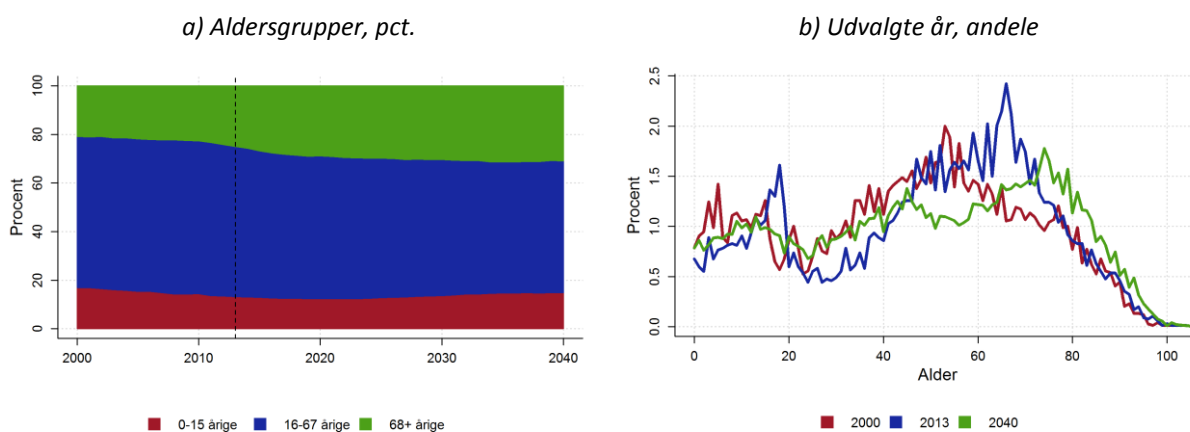
¹ Som nævnt indledningsvist afviger SMILEs vurdering af befolkningsudviklingen i Ærø Kommune sig fra Danmarks Statistiks fremskrivning. Blandt de metodiske og datamæssige forskelle, der er sammenfattet i kapitel 2 i Hansen og Markeprand (2015) kan specielt fremhæves, at Danmarks Statistiks 2016 fremskrivning i modsætning til SMILEs vurdering indregner den historiske udvikling i indvandringen i perioden 2013-2015, hvor denne var markant højere end i de foregående år. Udviklingen i den historiske indvandring vil herudover påvirke forventningen til indvandringsomfanget fremadrettet.

² Velfærdsaftalen fra 2006 og Tilbageføringsreformen fra 2011 løfter gradvist folkepensionsalderen til 67 år frem mod 2022. Herefter levetidsindekseres pensionsalderen, så den følger levetiden for en 60-årig. Pensionsalderen forventes således, at være 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040, jf. DREAM (2014).

Figur 2.2. Befolkningen i Ærø Kommune fordelt på aldersintervaller, 2000-2040

Anm.: Den sorte markering angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.3. Befolkningens aldersfordeling i Ærø Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.2 Fødte og døde

Udviklingen i fertiliteten og antallet af kvinder i den fertile alder (14-48 år)³ har i de seneste historiske år tilsammen givet anledning til et faldende antal fødte på nationalt plan. Antallet af kvinder i den fertile alder var faldende fra 2000 til 2006, men har sidenhen været stigende frem mod 2013 til et

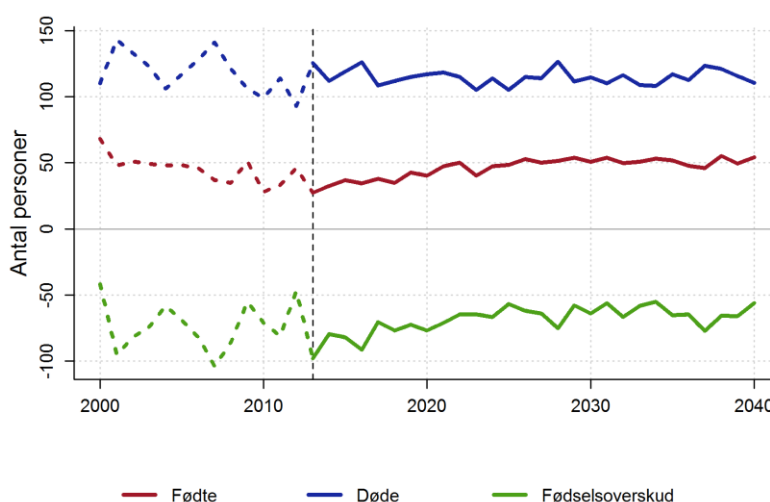
³ Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 81, figur 4.1b.

marginalt højere niveau sammenholdt med år 2000⁴. Derfor skyldes faldet i antallet af fødte primært, at fertiliteten de seneste år været aftagende på nationalt plan.

I Ærø Kommune har fertiliteten historisk fluktueret omkring et niveau på lidt over 2 levendefødte børn pr. kvinde og ventes at ligge lidt under 2 levendefødte børn pr. kvinde fremadrettet. Antallet af fødte har ligget tæt på 50 om året, dog lidt lavere de seneste historiske år. Fremadrettet ventes antallet af fødte igen at stige til godt 50 personer om året, jf. Figur 2.4. Antallet af fødte i Ærø Kommune har historisk ligget under niveauet for antallet af døde, hvilket har resulteret i et gennemsnitligt fødselsunderskud på omkring 70 personer årligt, hvilket også ventes at gøre sig gældende fremadrettet, jf. Figur 2.4.

I de historiske år fra 2000 til 2012 ligger antallet af fødte i gennemsnit omkring 60 pct. under antallet af døde hvert år. Til sammenligning er antallet af fødte henholdsvis det samme og 15 pct. højere end antallet af døde, når Landsdel Fyn og hele Danmark betragtes. Også i fremskrivningsårene fra 2013 til 2039 ventes antallet af fødte i Ærø Kommune i gennemsnit at være 60 pct. lavere end antallet døde, mens dette tal til sammenligning er 5 pct. i Landsdel Fyn. På landsplan ventes antallet af fødte i fremskrivningen fortsat at være 15 pct. højere end antallet af døde, som tilfældet var i den historiske periode.

Figur 2.4. Antal fødte, døde og fødselsoverskud, personer

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af fødte og døde på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis nationale fertilitetsrater og dødssandsynligheder på kommuneniveau.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.3 Indvandring og udvandring

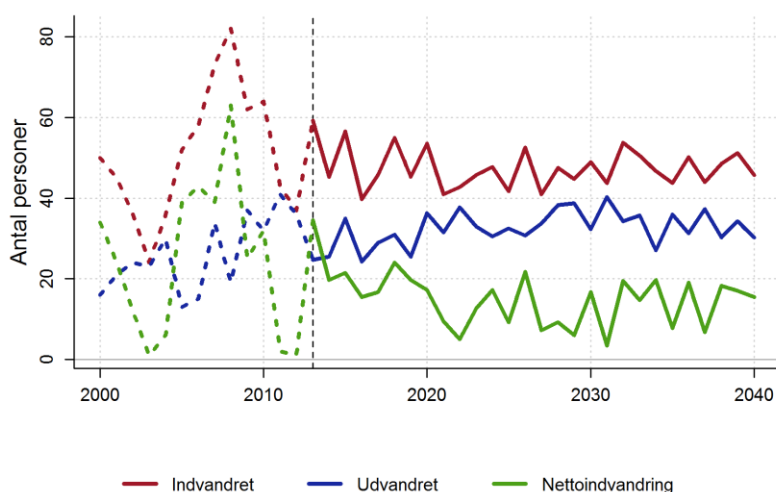
Figur 2.5 viser udviklingen i ind- og udvandringen i Ærø Kommune. Historisk er udviklingen i indvandringen præget af store udsving, hvilket tydeliggør vanskeligheden i at skønne over den fremadrettet. Bruttoindvandringen forventes i gennemsnit at være på godt 50 personer om året

⁴ Opgjort primo året.

fremadrettet, jf. Figur 2.5. Den samlede bruttoindvandring i SMILE på tværs af kommuner gengiver grundet tilpasning det nationale niveau fra Befolkningsfremskrivning 2014⁵. Indvandringens fordeling på kommuner fremadrettet afspejler den historiske fordeling fra 2010-2012. Således indregnes der i fremskrivningen ikke forskydninger i fordelingen som følge af eksempelvis ændrede visiteringskvoter for flygtninge. Eftersom det overordnede indvandningsniveau er forankret i Befolkningsfremskrivning 2014, er de seneste års høje indvandring af personer med flygtninge- og familiesammenføringsbaggrund heller ikke taget i betragtning.

Udvandringen har historisk været lavere end indvandringen, hvilket har givet anledning til en positiv nettoindvandring. Denne tendens forventes at fortsætte, idet såvel ind- som udvandringen ventes at variere omkring de seneste års historiske niveauer. Som følge heraf skønnes nettoindvandringen at fluktuere omkring 20 hvert år frem mod år 2040, hvilket er lidt lavere end det observerede historiske niveau.

Figur 2.5. Udvandring, bruttoindvandring og nettoindvandring

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af indvandrede og udvandrede på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis indvandringens sammensætning på køn og oprindelse og af udvandringssandsynligheden.

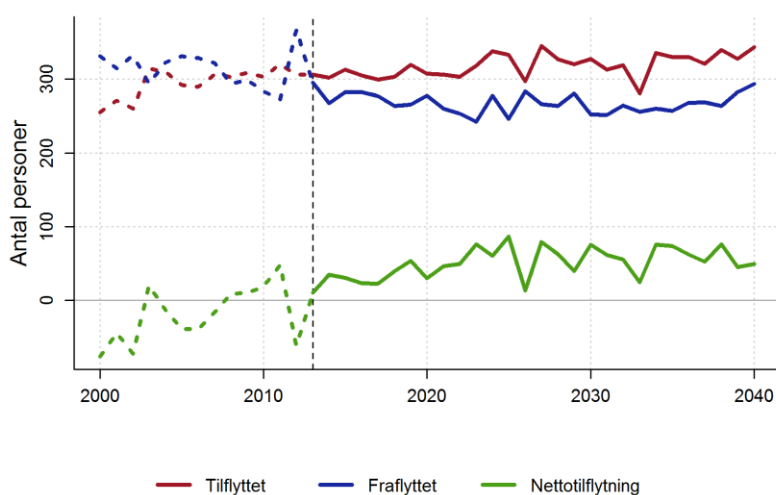
Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

⁵ Danmark Statistik og DREAM udarbejder hvert år en samordnet national befolkningsfremskrivning for Danmark. Se yderligere information på Danmarks Statistiks hjemmeside: <http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/befolkningsfremskrivning-for-danmark>. Danmarks Statistik udgiver desuden en regional fremskrivning i hvilken det nationale resultat er fordelt på landsdele og kommuner. Fremskrivninger udarbejdet ved anvendelse af SMILE gengiver i udgangspunktet kun det nationale resultat fra Danmarks Statistiks og DREAMs 2014- fremskrivning og ikke den underliggende fordeling på kommuner. Dette skal tilskrives en lang række forskelle, der både kan henføres til metodiske og datamæssige forhold. En sammenfatning af de mest centrale forskelle er forsøgt givet i Hansen & Markeprand (2015) kapitel 2.

2.4 Til- og fraflytning

Op gennem 00'erne har tilflytningen til Ærø Kommune i gennemsnit været lavere end eller på niveau med fraflytningen. I fremskrivningsårene forventes den årlige tilflytning og fraflytning at variere omkring et niveau på henholdsvis godt 320 og godt 270 personer således, at nettotilflytningen i gennemsnit er positiv gennem fremskrivningsårene, jf. Figur 2.6. I gennemsnit opgøres nettotilflytningen til ca. 50 personer årligt i fremskrivningsperioden. Den positive tilflytning ventes at være forklaret af en faldende fraflytning og en stabil tilflytning.

Figur 2.6. Til- og fraflytning samt nettotilflytning

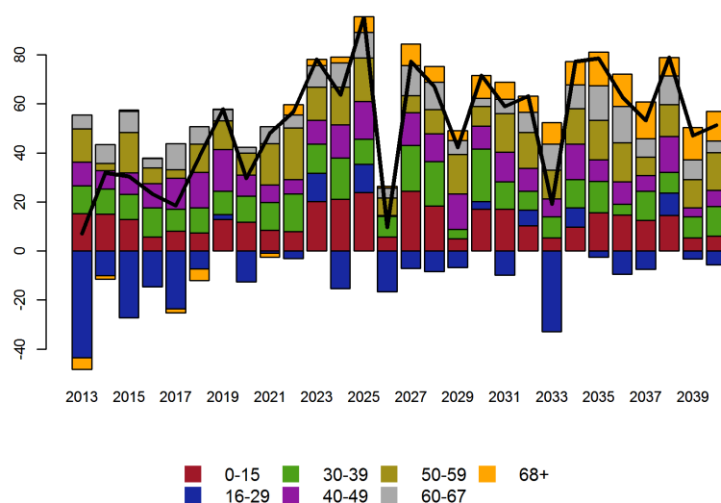

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.7 viser forventningen til antallet af nettotilflyttede opgjort på aldersgrupper. Heraf fremgår det, at der typisk ventes en større fraflytning end tilflytning af unge i alderen 16-29 år, mens det omvendte er tilfældet, når børn og personer over 30 år betragtes.

Figur 2.7. Nettotilflytning opdelt på udvalgte aldersgrupper i Ærø Kommune, antal personer

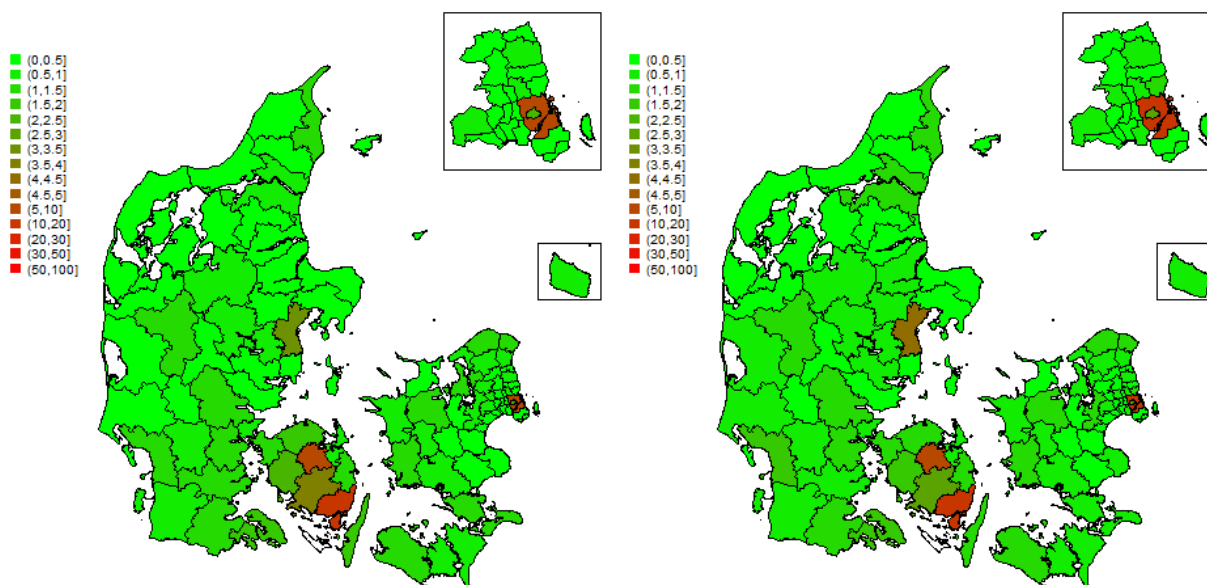
Anm.: Den sorte linje viser den samlede nettotilflytning.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 2.8. Koncentration af tilflyttere fra andre kommuner til Ærø Kommune, pct.

a) Historisk: gennemsnit 2000-2012

b) Fremskrevet: gennemsnit 2013-2039

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

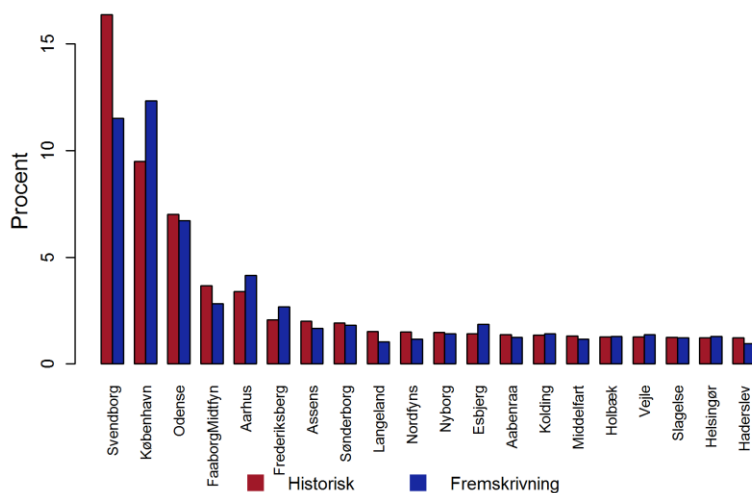
Figur 2.8a og Figur 2.8b illustrerer, hvor tilflytterne til Ærø Kommune typisk kommer fra såvel historisk som fremskrevet. I begge figurer er Ærø Kommune markeret med hvidt. Jo mere rødlig farven er på en given kommune, des større er koncentrationen af tilflyttere til Ærø Kommune fra den pågældende kommune. Koncentrationen er opgjort som den gennemsnitlige årlige andel af

personer, der tilflytter Ærø over henholdsvis den historiske periode og fremskrivningsperioden. Størstedelen af tilflytterne kommer fra nabokommunerne og kommuner med større byer.

I gennemsnit stammer den historiske tilflytning til Ærø Kommune i udpræget grad fra Svendborg Kommune (16,3 pct.), Københavns Kommune (9,6 pct.), Odense Kommune (7,1 pct.), Faaborg-Midtfyn Kommune (3,7 pct.) og Århus Kommune (3,4 pct.), hvilke enten er nærliggende kommuner eller kommuner med større byer, jf. Figur 2.8 og Figur 2.9. I fremskrivningen forventes fortsat, at de 20 historisk dominerende kommuner, vil tegne sig for en betragtelig andel af den samlede tilflytning, selvom fordelingen forventes ændret en anelse. Det overordnede tilflytningsmønster bevares altså i fremskrivningen med undtagelse af, at tilflyttere fra Aalborg Kommune også ventes at udgøre en betragtelig andel af den samlede tilflytning, jf. Figur 2.10b.

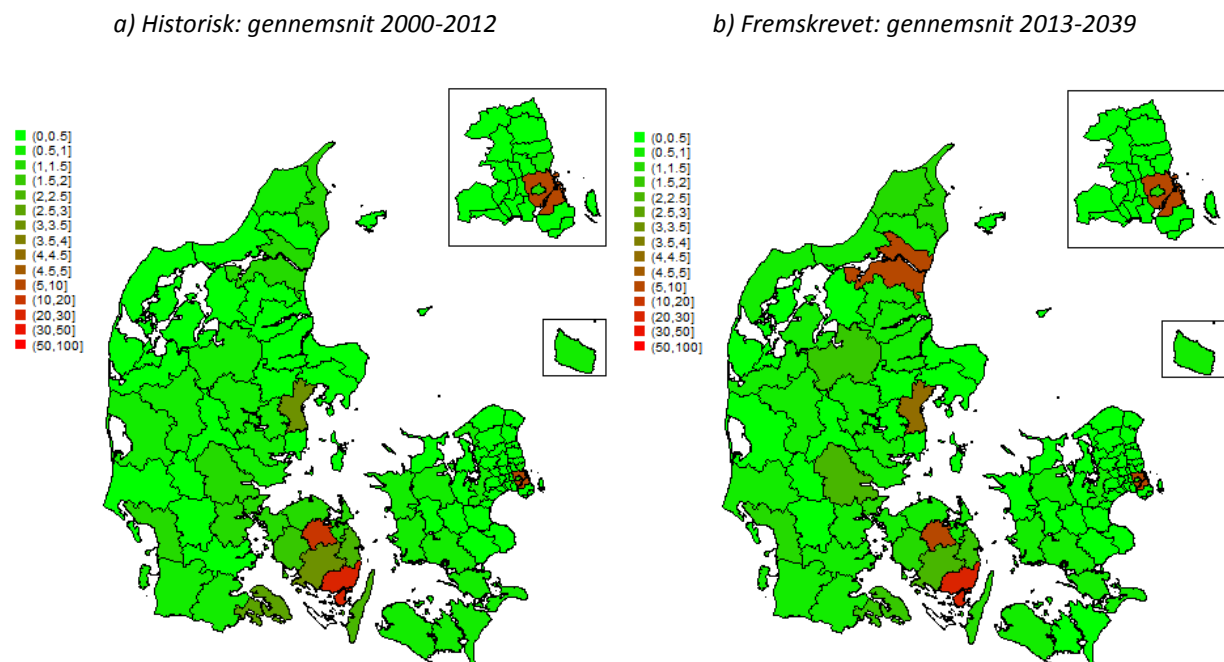
Figur 2.10a og Figur 2.10b illustrerer, hvor personer fra Ærø Kommune flytter hen henholdsvis historisk og fremskrevet. Både historisk og i fremskrivningen er det de nærliggende kommuner samt Københavns og Århus Kommune, som aftager størstedelen af fraflytterne fra Ærø Kommune.

Figur 2.9. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger til Ærø Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende fraflytningskommuner

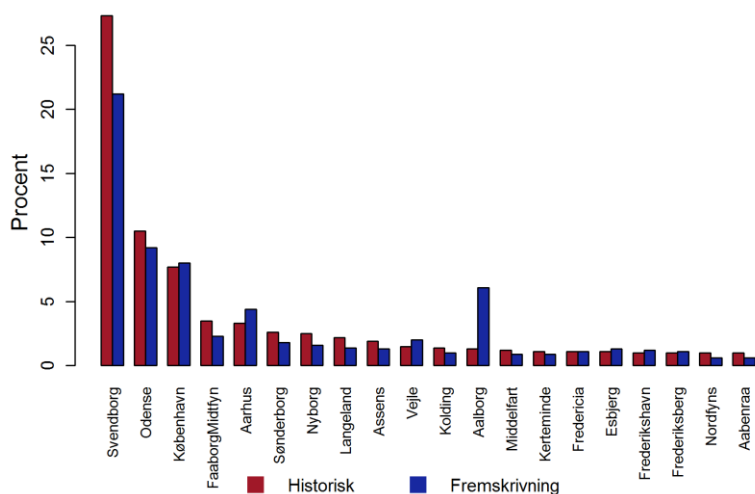
Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.10. Koncentration af fraflyttere fra Ærø Kommune fordelt på tilflytningskommuner

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.11. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger fra Ærø Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende tilflytningskommuner

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

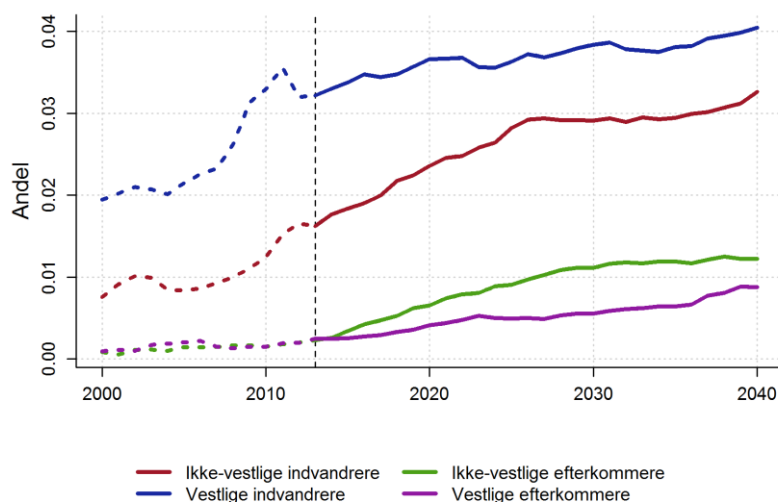
De 20 kommuner, som i gennemsnit har aftaget den største andel af fraflytninger fra Ærø Kommune, er stort set de samme som de 20 kommuner, der leverer den største andel af tilflyttere til Ærø Kommune, jf. Figur 2.10 og Figur 2.11. Svendborg, Odense og København er de kommuner, som

historisk aftager den største andel af fraflyttere fra Ærø Kommune. Som anført tidligere vil de samme kommuner også være ophav til den største andel af tilflyttere til Ærø Kommune.

Historisk er gennemsnitligt 27,3 pct. af fraflytningen rettet mod Svendborg Kommune, mens henholdsvis 10,6 pct. og 7,8 pct. af den årlige fraflytning fra Ærø retter sig mod Odense og Københavns Kommune. Herefter følger Faaborg-Midtfyn og Århus Kommune, der hver aftager 3,4 pct. af fraflytningen i gennemsnit. Som tilfældet var for tilflytningerne til Ærø, vil de fraflytningskommuner, der karakteriserer det historiske flyttemønster også gøre det fremadrettet om end kommuner som eksempelvis Aalborg Kommune ventes at aftage en markant større andel af fraflytningen.

Til- og fraflytningen vil sammen med ind- og udvandringen give anledning til en relativt beskeden ændring i den etniske sammensætning i Ærø Kommune, jf. Figur 2.12 og Tabel 2.1. Tabel 2.1 viser udviklingen i andelen af indvandrere og efterkommere fordelt på vestlige og ikke-vestlige lande i Ærø Kommune, Landsdel Fyn og i hele landet. Andelen af vestlige efterkommere samt ikke-vestlige indvandrere og efterkommere er i Ærø Kommune på niveau med eller lavere sammenholdt med Landsdel Fyn og hele landet, og ventes også at være det i fremskrivningen. Derimod er andelen af vestlige indvandrere højere i Ærø Kommune i 2013 og i 2020 i forhold til Landsdel Fyn, men dog lavere sammenholdt med hele landet. I fremskrivningen ventes andelen af både vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere at stige over tid i alle tre geografiske områder.

Figur 2.12. Udvikling i vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, andel af den samlede befolkning i Ærø Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Tabel 2.1. Befolkningen fordelt på oprindelse, pct.

	2013	2020	2040
Dansk oprindelse			
Ærø	94,7	92,9	90,6
Fyn	91,2	89,5	86,4
Hele landet	89,3	87,2	83,5
Ikke-vestlige indvandrere			
Ærø	1,6	2,4	3,3
Fyn	4,0	4,5	5,3
Hele landet	4,8	5,4	6,3
Vestlige indvandrere			
Ærø	3,2	3,7	4,0
Fyn	2,6	3,4	4,3
Hele landet	3,4	4,2	5,2
Ikke-vestlige efterkommere			
Ærø	0,2	0,7	1,2
Fyn	1,9	2,2	2,9
Hele landet	2,2	2,6	3,6
Vestlige efterkommere			
Ærø	0,2	0,4	0,9
Fyn	0,2	0,4	1,0
Hele landet	0,4	0,6	1,4

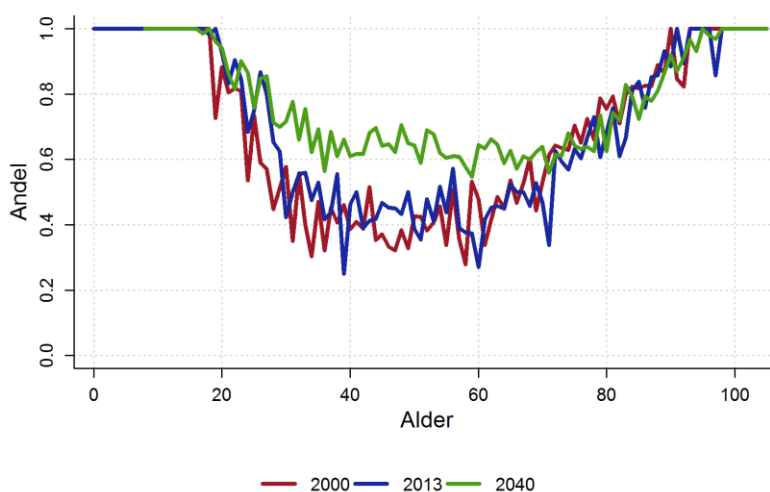
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

2.5 Familiestruktur

På landsplan stiger antallet af enlige familier, mens antallet af par er stabilt omkring det nuværende niveau.⁶ Det stigende antal af enlige familier har flere forklaringer. Dels har unge et længere uddannelsesforløb end tidligere og venter med at danne par og stifte familie, og dels forklares tilværelsen som enlig ved i højere grad at være mulig i dag på grund af stigende velstand. For ældre over 67 år skyldes tilværelsen som enlig typisk dødsfald af den ene person i en parfamilie, hvilket betyder, at en større andel af ældre familier udgøres af enlige. Dette modvirkes dog i nogen grad af, at par fremadrettet forventes at leve længere tid sammen, da forskellen mellem mænd og kvinders forventede middellevetid⁷ i højere grad udlignes.

Den ændrede familiestruktur i Ærø Kommune afspejles i Figur 2.13, der viser enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i henholdsvis år 2000, 2013 og 2040. I forhold til år 2000 og 2013 er tendensen i 2040, at andelen af familier med enlige vil være højere indtil familien opnår en alder⁸ i starten af 70'erne⁹, hvilket tilskrives den ovenfor omtalte udvikling i det indbyrdes forhold mellem mænds og kvinders forventede levealder samt ændrede levemønstre.

Figur 2.13. Enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i Ærø Kommune, udvalgte år

Anm.: Enlige omfatter både enlige med og uden børn. Alder for en parfamilie opgøres som gennemsnittet af alderen for de to voksne familiemedlemmer.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Det samlede antal familier bosiddende i Ærø Kommune er ca. 3.800 i år 2013. På trods af den demografiske udvikling ventes ændringer i samlivsmønstret at give anledning til, at antallet af familier vokser dog beskedent til et niveau på omkring 4.000 frem mod år 2040. Udviklingen er forklaret ved, at stigningen i antallet af enlige familier uden børn er mere end tilstrækkelig til at

⁶ Kapitel 4.7 i Hansen og Markeprand (2015), s. 97-100 og kapitel 4.2 i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013), s. 97-104 redegør uddybende for udviklingen i familiestrukturen på landsplan.

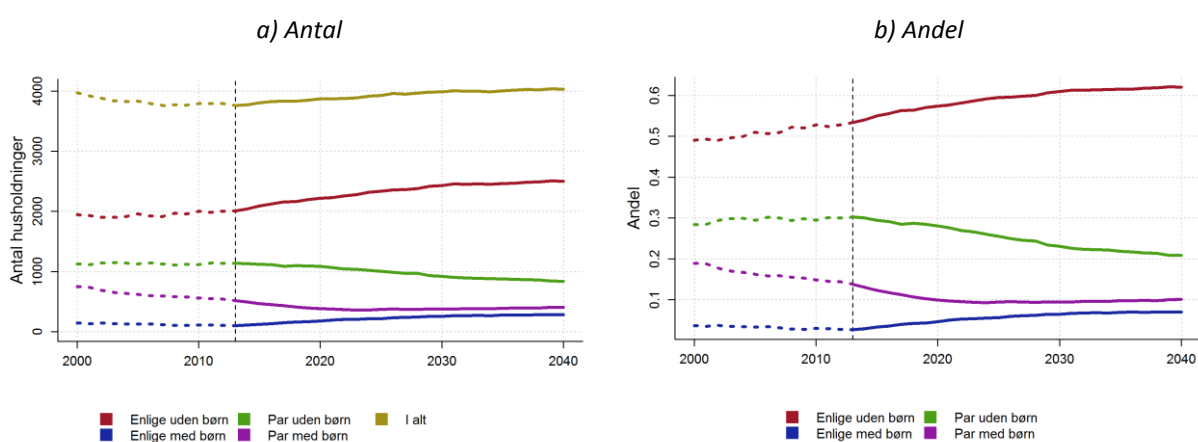
⁷ Kvinders middellevetid er højere end mændenes i Danmark, se evt. figur 4.7 i Hansen og Markeprand (2015)

⁸ Familiens alder er defineret ved gennemsnitsalderen af de voksne i husstanden.

⁹ Se Figur 4.20 i Hansen og Markeprand (2015)

modsvare nedgangen i antal parfamilier, jf. Figur 2.14. Den interne forskydning i familiemønsteret dominerer således den negative befolkningstilvækst. Det samlede antal parfamilier har været svagt faldende gennem den historiske periode, hvilket dækker over et fald i antallet af parfamilier med børn og en stigning i antallet af parfamilier uden børn. For enlige er der tale om en lidt større stigning over tid, der primært kan relateres til en stigning i antallet af enlige familier uden børn. I fremskrivningen ventes antallet af enlige familier uden børn fortsat at øges fra 2.000 til 2.500, men antallet af enlige med børn øges gennem fremskrivningen fra knap 100 til 300. Antallet af parfamilier uden børn falder fra et niveau omkring 1.100 til 800 familier. Antallet af parfamilier med børn nedskrives med omkring 100 gennem fremskrivningsperioden fra udgangsniveauet på ca. 500 familier.

Figur 2.14. Udviklingen i familiestrukturen 2000-2040, Ærø Kommune, antal og andele

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Betegnelsen "uden børn" henviser til, at familien ikke har hjemmeboende børn.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

I Tabel 2.2 fremgår udviklingen i familiestrukturen opgjort på andele for de fire familietyper *enlige uden børn*, *enlige med børn*, *par med børn* og *par uden børn* for henholdsvis Ærø Kommune, Landsdel Fyn og hele landet. I basisåret 2013 er andelen af enlige i Ærø Kommune 56,1 pct., hvilket er højere end strukturen i både Landsdel Fyn (52,2 pct.) og i hele landet (53,6 pct.), jf. Tabel 2.2. Frem mod 2040 stiger andelen af enlige mere i Ærø Kommune relativt til både landsdelen og hele landet. Således forventes andelen af enlige at være øget til 68,9 pct. i 2040, mens udviklingen i landsdelen og hele landet giver anledning til, at enlige her udgør omkring 58,1 pct. og 58,2 pct. på sigt. Ærø Kommune forventes dermed som i resten af landet at være karakteriseret ved, at enlige ikke blot fremadrettet udgør den største andel af familierne, men også en voksende andel.

Tabel 2.2. Udvikling i familiestruktur opgjort på andele, procent

	2013	2020	2040
Ærø			
Enlige uden børn	53,4	57,2	62,1
Enlige med børn	2,7	4,8	6,8
Par uden børn	30,2	28,0	20,9
Par med børn	13,7	10,0	10,1
Fyn			
Enlige uden børn	46,1	49,1	52,3
Enlige med børn	6,1	5,7	5,8
Par uden børn	27,3	27,1	24,1
Par med børn	20,4	18,1	17,8
Hele landet			
Enlige uden børn	47,3	49,7	52,1
Enlige med børn	6,3	5,9	6,1
Par uden børn	25,6	25,4	23,0
Par med børn	20,9	19,1	18,8

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

3 Befolkningens uddannelsesniveau

I SMILE opdeles befolkningen på højst fuldførte og igangværende uddannelse i henhold til UNI-C's kategorisering, der fremgår af Tabel 3.1.

Tabel 3.1. Oversigt over uddannelseskategorier

<i>Uddannelseskategori</i>	<i>Gruppering</i>
Ukendt	
Grundskole (til og med 9. klasse)	Grundskole
10. klasse	
Almengymnasial uddannelse	Gymnasial uddannelse
Erhvervsgymnasial uddannelse	
Erhvervsfaglig uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse
Kort videregående uddannelse	Kort videregående uddannelse (KVU)
Professionsbachelor	
Mellemlang videregående uddannelse	Mellemlang videregående uddannelse (MVU)
Universitetsbachelor	
Udelt kandidatuddannelse	
Delt kandidatuddannelse	
Ph.d.	Lang videregående uddannelse (LVU)
Masteruddannelse	

Anm.: I tabellen er uddannelseskategorierne opsat i stigende orden.

Kilde: Tabel 3.1 i Hansen og Markeprand (2015) samt Uni-C's uddannelsesgruppering på hovedgrupper.

For at kunne sammenfatte udviklingen i befolkningens uddannelsesniveau konstrueres et uddannelsesindeks. Til beregning af uddannelsesindekset fordeles befolkningen på uddannelsesgrupperingen i højre søjle i Tabel 3.1. Hver af disse uddannelser tildeles en vægt som angivet i Tabel 3.2. Uddannelsesindekset beregnes ved at summere over de relative andele af befolkningen fordelt på uddannelseskategorierne, hvor disse andele er ganget med vægtene i Tabel 3.2.

Tabel 3.2. Vægtning af uddannelse i uddannelsesindeks

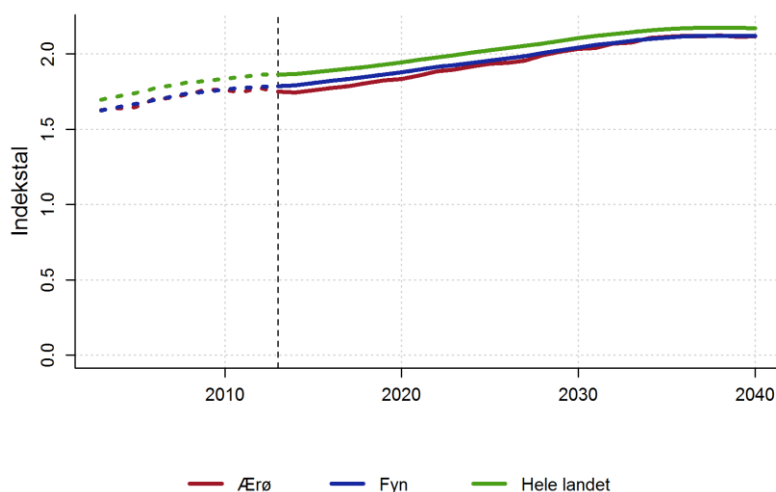
<i>Uddannelse</i>	Grundskole	Gymnasial	Erhv. faglig	KVU	MVU	LVU
<i>Vægt</i>	0	1	2	3	4	5

Anm.: Vægtene i denne tabel er en rettelse i forhold til tabel 5.1. i Hansen og Markeprand (2015). I beregningen af uddannelsesindekset i Hansen og Markeprand (2015) anvendes også heltal som vægte i uddannelsesindekset til trods for, at det er angivet i femtendedele.

Kilde: Hansen og Markeprand (2015).

Figur 3.1 viser udviklingen i uddannelsesindekset i Ærø Kommune, landsdelen Fyn og hele landet for befolkningen i alderen 16-67 år. Det fremgår, at uddannelsesniveaut forventes at stige frem mod år 2040, idet en større andel af befolkningen opnår en videregående uddannelse. Uddannelsesniveaut sammenfattet ved indekset ligger såvel historisk som fremadrettet på niveau med landsdelen, men en smule under det nationale niveau. På sigt skønnes det, at forskellen mellem uddannelsesniveaut i kommunen og de øvrige geografiske områder stort set bevares.

Figur 3.1. Udvikling i uddannelsesindeks i Ærø Kommune, Fyn og hele landet 2003-2040, 16-67 årige

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Fordelingen på uddannelsesniveau blandt personer i alderen 16-67 år Ærø Kommune adskiller sig både fra uddannelsesniveaut i Landsdel Fyn og i hele landet i 2013. Forskellen mellem uddannelsesniveaut i Ærø Kommune i forhold til Landsdel Sydjylland og hele landet skyldes primært to forhold. For det første er andelen af personer, som højst har en erhvervsuddannelse eller en kort videregående uddannelse er højere i Ærø Kommune sammenholdt med Landsdel Fyn og hele landet, jf. Tabel 3.3. For det andet er andelen af personer med en gymnasial, en mellemlang eller lang videregående uddannelse lavere i Ærø Kommune sammenholdt med Landsdel Fyn og hele landet. I fremskrivningen forventes andelen af personer med en gymnasial eller mellemlang videregående uddannelse at komme tættere på det nationale niveau. Andelen af personer med en erhvervsfaglig eller lang videregående uddannelse i Ærø Kommune forventes fortsat at være markant anderledes i forhold til niveaut i hele landet frem mod 2040, selvom andelen med en erhvervsfaglig uddannelse falder og andelen med en lang videregående uddannelse stiger.

Tabel 3.3. Befolkningen opdelt på højest fuldførte uddannelse, 16-67 år, procent

	2013	2020	2040
Grundskole			
Ærø	32,3	29,4	27,2
Fyn	32,3	30,8	28,6
Hele landet	31,5	30,4	28,9
Gymnasial uddannelse			
Ærø	4,6	7,5	8,6
Fyn	8,4	9,5	9,4
Hele landet	9,2	10,3	9,9
Erhvervsfaglig uddannelse			
Ærø	39,6	36,9	26,8
Fyn	33,5	31,1	25,4
Hele landet	31,5	28,8	22,8
KVU			
Ærø	5,2	5,6	6,4
Fyn	4,8	5,1	5,0
Hele landet	4,8	4,9	4,8
MVU			
Ærø	14,7	15,6	19,1
Fyn	15,7	16,6	19,6
Hele landet	15,3	16,1	18,7
LVU			
Ærø	3,6	4,9	11,9
Fyn	5,2	6,9	12,0
Hele landet	7,7	9,6	14,8

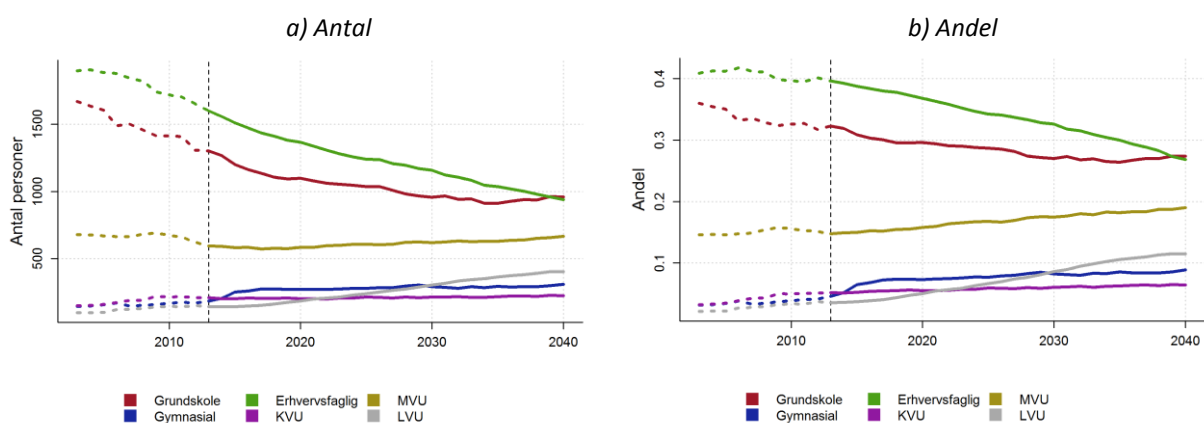
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 3.2 viser forventningen til udviklingen i henholdsvis antallet og andelen af personer i alderen 16-67 år fordelt på højest fuldførte uddannelse i Ærø Kommune. Det forventes, at antallet og andelen af personer med en videregående uddannelse vil øges fremadrettet, mens personer, der højest har fuldført en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse ventes at falde både opgjort som andel og i antal. Ændringen i befolkningens uddannelsesbaggrund skyldes, at de yngre generationer, som generelt har længere uddannelser, erstatter ældre generationer, der typisk har en uddannelsesbaggrund af kortere varighed. Endvidere har tilbøjeligheden til at starte på en videregående uddannelse været stigende på landsplan, hvilket smitter af på ikke-uddannelses områder gennem interkommunale flytninger.

I fremskrivningen ventes en positiv nettotilflytning af personer med en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse, mens der overvejende forventes en nettofraflytning af personer med en grundskoleuddannelse, jf. Figur 3.3. Tendensen er således konsistent med opgørelsen af nettotilflytningen fordelt på alder i Figur 2.7 og tilsiger, at fraflytning af unge med en grundskole uddannelse er knyttet til påbegyndelse af en videregående uddannelse og i den forbindelse typisk

flytning til en anden kommune¹⁰. Der er endvidere en udpræget tendens til, at befolkningen næsten 20 år efter færdiggørelsen af grundskolen, vil være bosiddende i samme landsdel eller kommune, hvor grundskolen afsluttedes¹¹. Selvom der i starten af livsforløbet sker en fraflytning, vil der altså være en tendens til, at de pågældende efter kortere eller længere tids ophold i andre kommuner flytter tilbage til ophavskommunen. Tendensen afhænger af oprindelseskommune, tilflytningskommune og ikke mindst tid siden fraflytning fra oprindelseskommunen. Mønsteret er konsistent med en positiv nettotilflytning af personer med et højere uddannelsesniveau. I øvrigt gælder på landsplan, at mobiliteten på tværs af kommunegrænser er stigende i uddannelsesniveaet og i graden af tilknytning til arbejdsmarkedet¹². Dette tilsiger dog ikke i sig selv, at nettotilflytningen af højt uddannede er positiv. Der ses nærmere på, hvilken effekt det har at øge tilflytningen samtidig med, at tilflytningens uddannelsessammensætning ændres i afsnit 6.3.

Figur 3.2. Antal personer opdelt på højest fuldførte uddannelse i Ærø Kommune, 16-67 år

Anm.: Grundskole indeholder både ukendte, grundskole og tiende klasse; Gymnasial er almen og erhvervgymnasial; kortere videregående uddannelser (KVVU) er med varighed på mellem 2 og 3 år; mellemlang videregående uddannelser (MVU) indeholder professions- og universitetsbachelor. Lang videregående uddannelse (LVU) indeholder universitetskandidater, ph.d.-uddannelser og Master-uddannelser. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

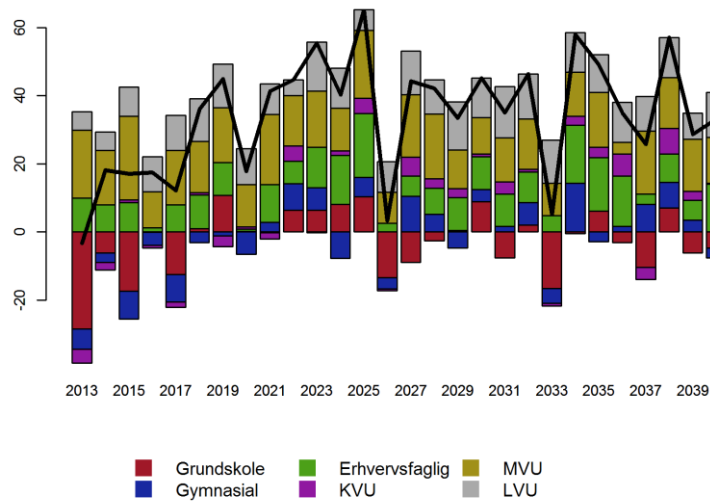
Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

¹⁰ I SMILE kendes beliggenheden af uddannelsesstedet ikke, idet modellen alene redegør for arten af befolkningens uddannelsesaktivitet fordelt på bopælskommune. Således kan modellen i sin nuværende form eksempelvis ikke redegøre for omfanget af uddannelsespendling. Tilsvarende kan omfanget af beskæftigelsesrelateret pendling ikke belyses, da arbejdsstedets beliggenhed ligeledes er ukendt.

¹¹ Momentum (2014).

¹² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.34.

Figur 3.3. Forventet nettotilflytning opdelt på højest fuldførte uddannelse i Ærø Kommune, antal personer, 16-67 år

Anm.: Nettotilflytningen er antallet af personer der flytter bopæl til kommunen fratrukket antallet af personer der flytter bopæl fra kommunen.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

4 Arbejdsmarkedet

I dette afsnit præsenteres den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning. Udviklingen kan dels opgøres i *niveauet* for arbejdsmarkedstilknytningen og dels i den *relative andel* af en given population i forskellige arbejdsmarkedskategorier. Niveauet er centralt i forhold til skatteprovenu og offentlige udgifter mv., mens de relative andele korrigerer for udviklingen i de demografiske komponenter. De relative andele udtrykker således bedre de adfærdsmæssige aspekter af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning og beskriver dermed potentialet for politiske tiltag, der har til formål at rette op på en u hensigtsmæssig udvikling.

I Ærø Kommune har antallet af personer i arbejdsstyrken været aftagende mindst siden 2000, jf. Figur 4.1a. Faldet finder sin forklaring i den demografiske udvikling for befolkningen i den erhvervsaktive alder (ikke illustreret), men også i en faldende ungedeltagelse på arbejdsmarkedet, jf. Figur 4.3, hvilket også delvist kan finde sin forklaring i ændringen af det økonomiske klima i 2008. Arbejdsstyrken ventes at være relativt stabil i perioden mellem 2013 og 2040. Beskæftigelsen i aldersgruppen 16-67 år har ligeledes været faldende siden 2000, men ventes kun at aftage i mindre grad efter 2013 og frem mod 2040.

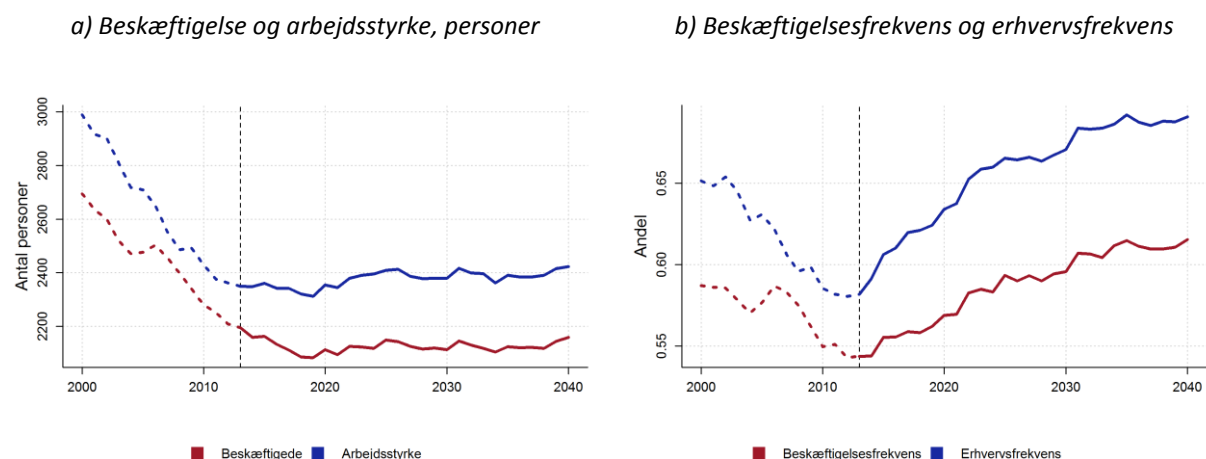
Den historiske udvikling i arbejdsstyrken og beskæftigelsen afspejler som nævnt i vidt omfang den demografiske udvikling, hvilket også vil være tilfældet fremadrettet. Befolkningen i alderen 16-67 år ventes at falde med omtrent 11 pct. mod år 2040 relativt til niveauet i år 2013. Nedgangen i befolkningen er dermed mere udtalt end nedgangen i arbejdsstyrken og i beskæftigelsen, som henholdsvis stiger med 1 pct. og falder med 3 pct. Dette udmønter sig i, at beskæftigelsesfrekvensen¹³ og erhvervsfrekvensen¹⁴ for de 16-67-årige er stigende gennem stort set hele fremskrivningen, jf. Figur 4.1b. Et stigende uddannelsesniveau bidrager således sammen med den gradvist voksende pensionsalder og forkortelse af efterlønsperioden til at øge befolkningens erhvervstilknytning over tid.

I Tabel 4.1 ses beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen samt ledigheden i Ærø Kommune, Landsdel Fyn og hele landet for årene 2013, 2020 og 2040. Heraf fremgår det, at Ærø Kommune i udgangspunktet har en beskæftigelsesfrekvens som er på niveau med beskæftigelsesfrekvensen i Landsdel Fyn, men lavere end i hele landet. Både erhvervsfrekvensen og ledigheden er i udgangsåret lavere end såvel i landsdelen som på landsplan. Både beskæftigelsesfrekvensen og erhvervsfrekvensen ventes på sigt at stige til et højere niveau sammenholdt med både udviklingen i for hele landet og udviklingen i Landsdel Fyn. I fremskrivningen ventes ledigheden at stige i alle tre geografiske områder, således at ledigheden både i 2020 og 2040 ventes at ligge på niveau med ledigheden i Landsdel Fyn og i hele landet.

¹³ Beskæftigelsesfrekvensen beregnes her som antallet i beskæftigelse delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år.

¹⁴ Erhvervsfrekvensen beregnes som antallet i beskæftigelse samt ledige på henholdsvis dagpenge eller kontanthjælp delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år. I SMILE kan en person kun tilhøre en kategori på et givet tidspunkt. Derfor skal der tages forbehold for, at studerende, som har job ved siden af studierne, ikke indregnes i arbejdsstyrken.

Figur 4.1. Beskæftigelse og arbejdsstyrke, 16-67 år

Anm.: Beskæftigede indeholder selvstændige, lønmodtagere og personer på syge- eller barseldagpenge, der er fraværende fra beskæftigelse primo året. Arbejdsstyrken består af beskæftigede og ledige. Som følge af Tilbagetrækningsreformen hæves folkepensionsalderen gradvist til 67 år i 2022 og levetidsindekseres efterfølgende fra 2030. DREAM (2014) skønner den forventede folkepensionsalder til 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040. Endvidere sker en gradvis reduktion af længden af efterlønperioden til tre år. Det bemærkes, at figuren ikke tager højde for den fulde effekt på beskæftigelsen og arbejdsstyrken af øget tilbagetrækningsalder, da den maksimale aldersgrænse er fastholdt på 67 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.1. Beskæftigelsesfrekvens, erhvervsfrekvens og ledighed, 16-67 år, procent

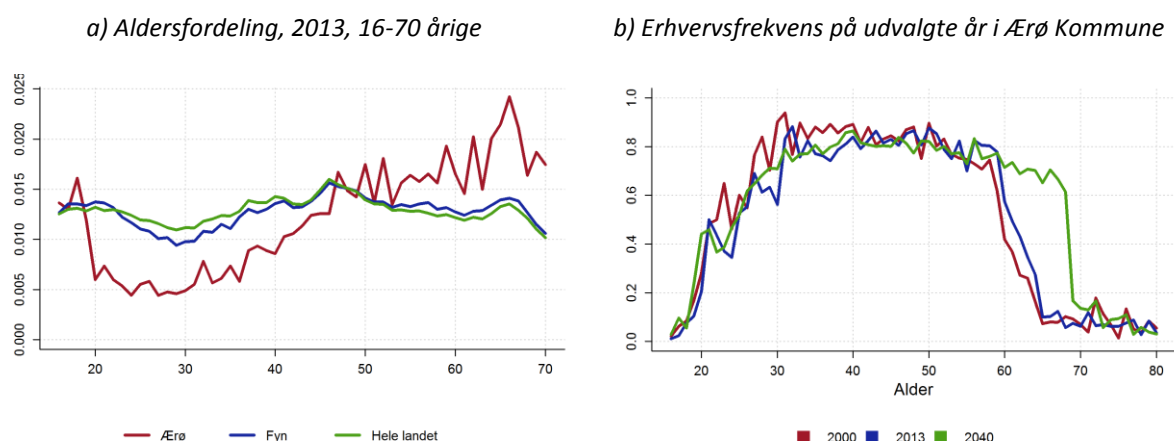
	2013	2020	2040
Beskæftigelsesfrekvens			
Ærø	54,4	56,6	61,8
Fyn	54,3	56,6	59,4
Hele landet	57,9	58	59,6
Erhvervsfrekvens			
Ærø	58,2	63,2	69,4
Fyn	59,7	63,1	66,6
Hele landet	62,6	64,5	66,8
Ledighed			
Ærø	6,6	10,5	10,9
Fyn	9,0	10,2	10,9
Hele landet	7,4	10,1	10,8

Anm.: Ledigheden er beregnet som andelen af ledige ud af den samlede arbejdsstyrke. Erhvervsfrekvensen og beskæftigelsesfrekvensen er defineret i fodnote 13 og 14.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Befolkningens alderssammensætning i Ærø Kommune bidrager til at trække den gennemsnitlige erhvervsfrekvens ned i forhold til såvel landsdelen som hele landet i 2013¹⁵, jf. Figur 4.2a. Det skyldes, at andelen af 30-45-årige, hvor erhvervsfrekvensen er relativt høj, er mindre sammenholdt med landsdelen og hele landet, mens andelen af personer over 60 år, hvor erhvervsfrekvensen er relativt lav, er højere sammenholdt med landsdelen og hele landet, jf. Figur 4.2a og Figur 4.3. Omvendt trækker det i nogen grad erhvervsfrekvensen op, at andelen af de 20-30 årige, hvor erhvervsfrekvensen er relativt lav, er mindre sammenholdt med landsdelen og hele landet. Desuden viser Figur 4.2b, at erhvervsfrekvensen for ældre i alderen 60-68 år forventes at være betydeligt højere i 2040 som følge af arbejdsmarkedsreformer, som beskrives nærmere nedenfor.

Figur 4.2. Befolkningens aldersfordeling og aldersopdelt erhvervsfrekvens

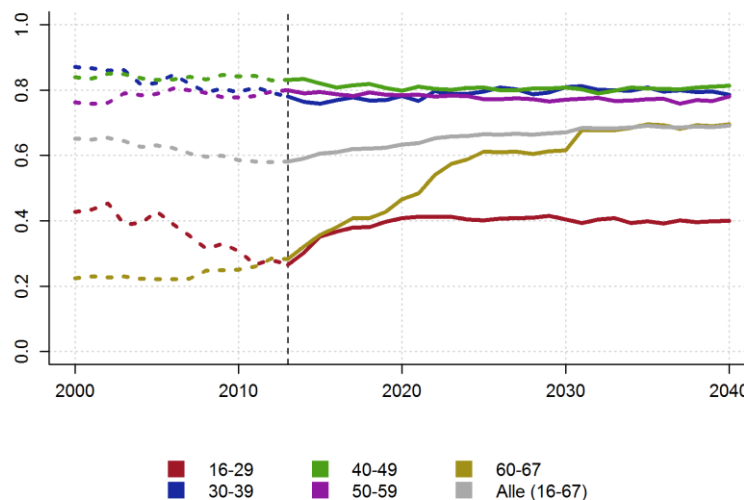
Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

Med Velfærdsaftalen og Tilbagetrækningsreformen hæves pensionsalderen og efterlønsalderen. Pensionsalderen hæves gradvist til 67 år i 2022, mens efterlønsalderen gradvist hæves til 64 år i 2023. Herefter levetidsindekseres både efterløns- og pensionsalderen, således at den forøges i takt med at middellevetiden stiger. Dette forventes at have en væsentlig betydning for de 60-67 åriges arbejdsmarkedstilknytning, jf. Figur 4.2b. Arbejdsmarkedstilknytningen for denne aldersgruppe har historisk fulgt en opadgående tendens fra år 2000, jf. Figur 4.3. Den accelererer dog fremover. Udviklingen gør sig gældende på såvel kommunalt som nationalt niveau. Således stiger andelen af 60-67 årige i arbejdsstyrken fra omkring 28 pct. i 2013 til godt 46 pct. i 2020 og når frem mod 2040 op på et niveau omkring 70 pct. Den første acceleration skyldes, at efterlønsalderen steg allerede i 2014. Udviklingen fremover styrkes på den ene side på grund af den fortsatte stigning i tilbagetrækningsalderen og forkortelse af efterlønsperioden og på den anden side fordi, at antallet af medlemmer af efterlønsordningen falder for fremtidige generationers vedkommende. Baseret på 2013-tal er ca. 55 pct. af de 59-årige på landsplan tilmeldt efterlønsordningen, mens denne andel er

¹⁵ Vurderingen er baseret på beregning af den gennemsnitlige erhvervsfrekvens for 16-67-årige i udgangsåret under forudsætning af, at befolkningens sammensætning på alder er som i henholdsvis Ærø Kommune og som i landet som helhed. De to aldersstrukturer kombineres i begge tilfælde med de aldersfordelte erhvervsfrekvenser for Ærø Kommune. Forskellen er på ca. 3 pct. point og udgør dermed en udmåling af det demografiske bidrag til forskellen i erhvervsdeltagelsen mellem de geografiske områder.

nærmere 30 pct. for de 50-årige. Overordnet er aldersstrukturen i erhvervsdeltagelsen relativt ensartet på tværs af geografi, jf. Tabel 9.2 i appendiks.

Figur 4.3. Aldersopdelt erhvervsfrekvens, Ærø Kommune

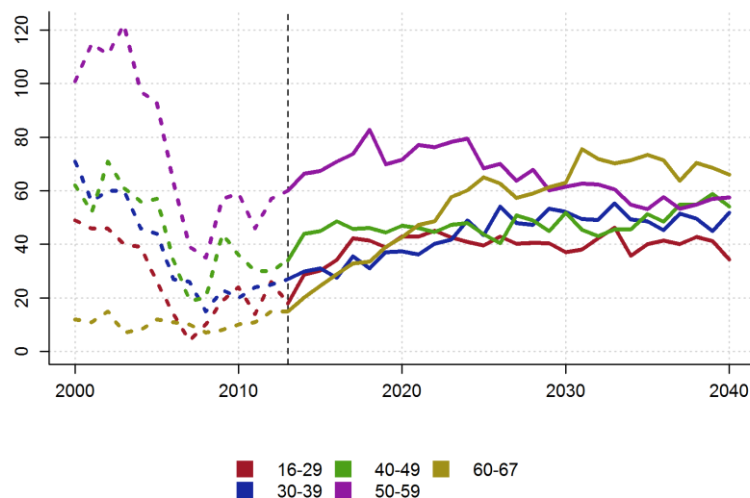
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Den samlede ledighed i Ærø Kommune ventes at stige fra 6,6 pct. i 2013 til 10,5 pct. i 2020, hvorefter den når et niveau på 10,9 pct. i år 2040, jf. Figur 4.4 og Tabel 4.1. Det samme scenarie gør sig gældende for landsdelen Fyn, hvor ledigheden ventes at stige fra 9,0 pct. i 2013 til 10,2 pct. i 2020 og 10,9 pct. i 2040, og for hele landet, hvor ledigheden ventes at stige fra 7,4 pct. i 2013 til 10,0 pct. i 2020 og 10,8 pct. i 2040.

Generelt ventes ledigheden for personer under 60 år at forblive uændret fremadrettet relativt til udgangsniveauet. Ledigheden for personer i alderen 60-67 år bosiddende i Ærø Kommune ventes at stige markant fra omkring 5 pct. i 2013 til 15 pct. i 2040, hvilket også trækker det generelle ledighedsniveau op, jf. Figur 4.4. Udviklingen skyldes som førnævnt forringede muligheder for at gå på efterløn og folkepension som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de nyere generationer. Historisk er det særligt personer, som har været ledige, der har benyttet sig af efterlønsordningen til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. De forringede muligheder for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet resulterer derfor ikke alene i en højere beskæftigelse, men også i en højere ledighed, fordi de personer, som vil trække sig fra arbejdsmarkedet tidligere, også typisk har en lavere arbejdsmarkedstilknytning. Derfor finder man også samme mønster i Landsdel Fyn og hele landet, jf. Tabel 4.1. Også fordelt på alder er ledighedsmønsteret forholdsvis ensartet mellem Ærø Kommune, Landsdel Fyn og landet som helhed, jf. Tabel 9.3.

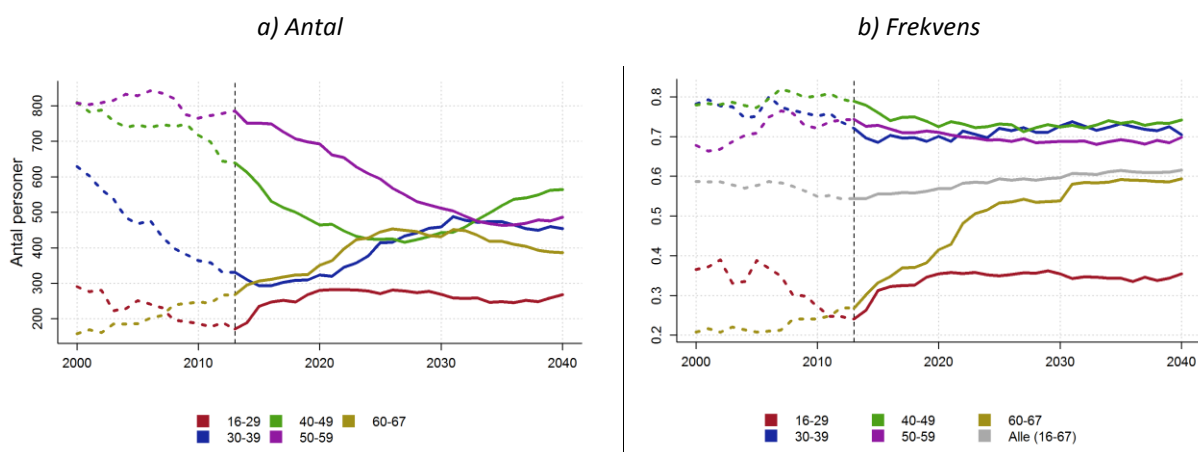
Figur 4.4. Ledighedsandel opdelt på aldersgrupper, Ærø Kommune

Anm.: Ledigheden er defineret som i Tabel 4.1. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5. Aldersfordelt beskæftigelse i Ærø Kommune, personer og frekvenser

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

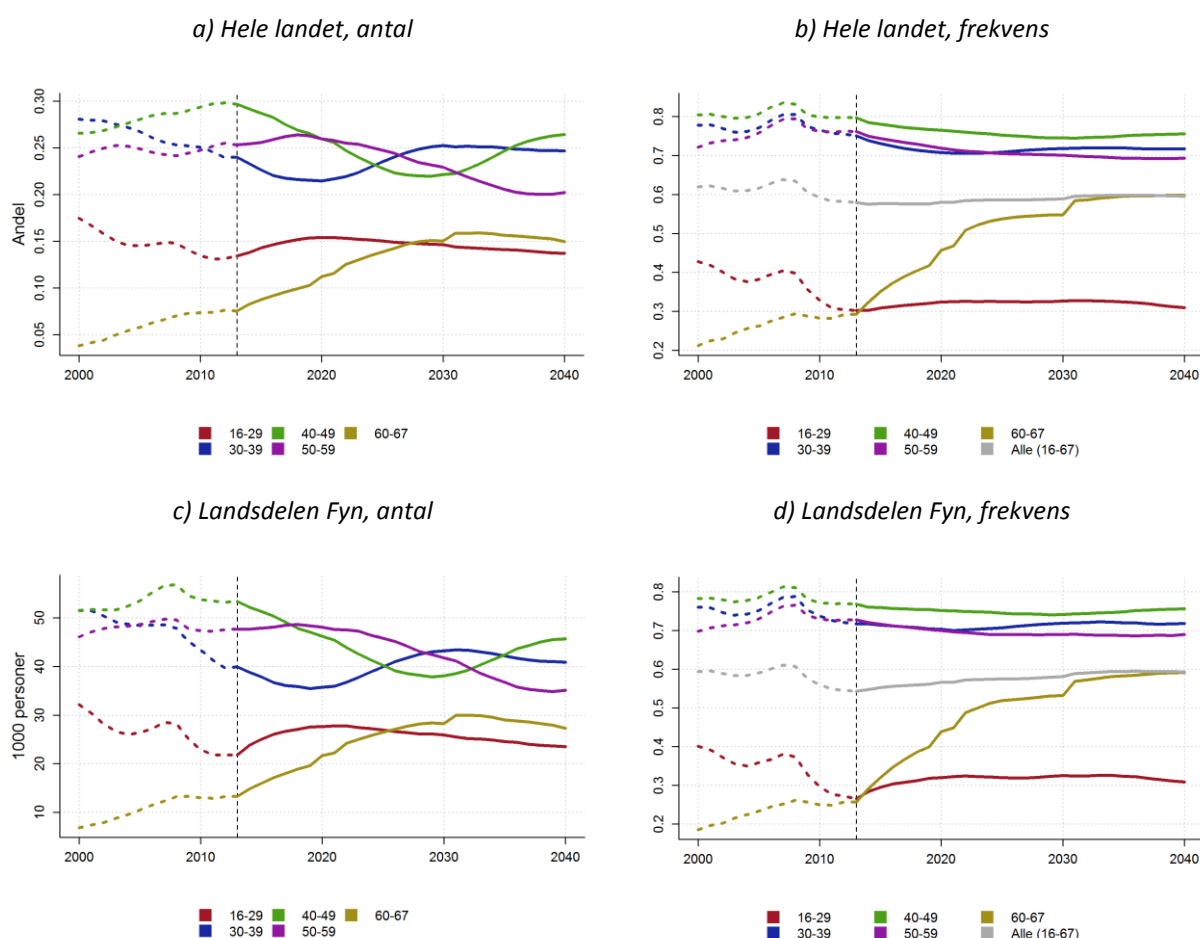
Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5a viser beskæftigelsen fordelt på aldersgrupper i Ærø Kommune, hvor beskæftigelsen varierer over tid i de forskellige alderskategorier. Det fremgår af Figur 4.5b, at beskæftigelsesfrekvensen med undtagelse af den yngste og ældste alderskategori er en smule aftagende eller uændret i alle aldersgrupper. Det vidner om, at udviklingen i antallet af beskæftigede fordelt på alder i Figur 4.5a hovedsageligt er et udtryk for demografiske ændringer, men at adfærdsændringer også spiller en rolle. De 60-67 årige skiller sig dog ud, idet både antallet og andelen af personer i beskæftigelse stiger markant for denne gruppe gennem fremskrivningen. Det skyldes som tidligere nævnt, at erhvervsdeltagelsen i denne aldersgruppe ventes at øges som følge af

arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de senere generationer. Dog dæmpes udviklingen af, at befolkningens aldring tilsiger, at der fremadrettet forventes lidt færre 60-67-årige, jf. Figur 2.2. Trods det stigende beskæftigelsesomfang for aldersgruppen 60-67 år ventes den samlede andel af befolkningen i beskæftigelse for alle aldre (16-67 år) at være relativt stabil gennem fremskrivningen, jf. Figur 4.5b.

Sammenholdes udviklingen i beskæftigelsen med hele landet og landsdelen Fyn, så fremgår det, at udviklingen i beskæftigelsen i Ærø Kommune både historisk og fremadrettet følger mønsteret for beskæftigelsen såvel i landsdelen som på landsplan, jf. Figur 4.6. For udvalgte år er den aldersfordelte beskæftigelse opgjort i såvel antal personer som i frekvenser sammenholdt mellem de tre geografiske områder i Tabel 9.1 i appendikset.

Figur 4.6. Aldersfordelt beskæftigelse i hele landet og Landsdel Fyn, 1.000 personer og frekvenser

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

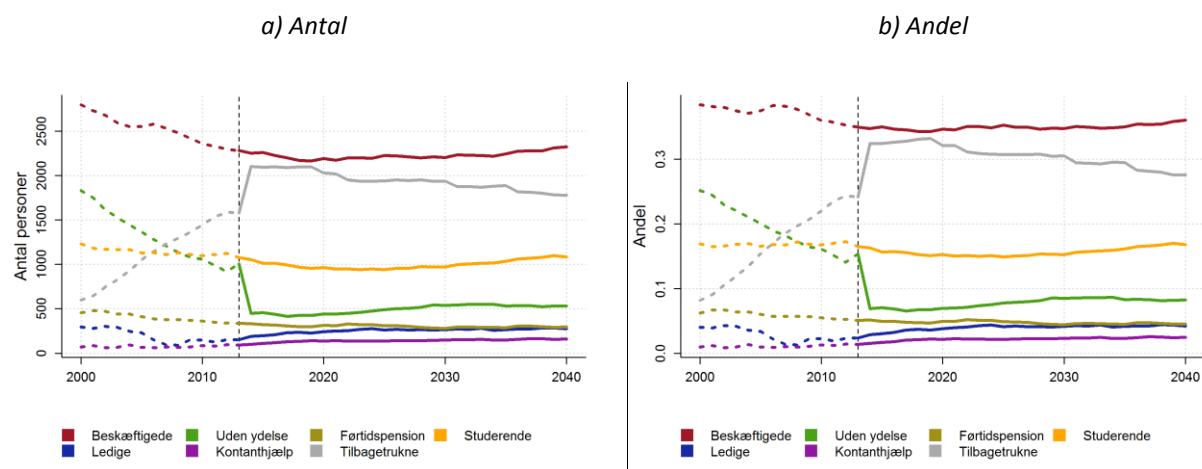
Kilder: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Betragtes hele kommunens befolknings socioøkonomiske tilhørsforhold både inden og uden for arbejdsstyrken opnås et mere fuldstændigt billede af erhvervsdeltagelsen i forhold til ovenstående, jf. Figur 4.7. Det samlede antal beskæftigede ventes at falde fra ca. 2.300 personer i 2013 til 2.200

personer i 2020, men ventes derefter at stige til 2.300 personer i 2040. Antallet af studerende er på 1.100 personer i 2013 og ventes først at falde mod omkring 1.000 personer i midten af 2020'erne, men ventes herefter at stige til omkring 1.100 personer igen frem mod 2040. Det samlede antal af kontanthjælpsmodtagere uden tilknytning til arbejdsmarkedet ventes at stige fra omkring 100 personer i 2013 til omtrent 150 personer i 2040. Antallet af førtidspensionister ventes at ligge stabilt på et niveau omkring 300 personer op gennem fremskrivningsperioden.

Antallet af tilbagetrukne, dvs. folkepensionister og efterlønsmodtagere, stiger i den historiske periode fra ca. 600 personer i år 2000 til godt 1.600 personer i 2013. Udviklingen dækker over en mindre nedgang i antallet af efterlønsmodtagere og en stigning i antallet af folkepensionister. Faldet i antallet af efterlønsmodtagere skyldes dels forkortelsen af efterlønsperioden og dels, at senere generationer har en lavere tilknytning til efterlønsordningen. Springet i antallet af folkepensionister fra 2013 til 2014 skyldes en omklassificering af personer, som ikke modtager ydelser, til modtagere af folkepension. Det efterfølgende fald i både antallet og andelen af tilbagetrukne, skyldes der vente færre folkepensionister som følge af, at der bliver færre i aldersgrupper 60-67-årige samt at tilbagetrækningsalderen gradvist sættes op. Antallet af tilbagetrukne ventes fremadrettet at dale til et niveau på omkring 1.800 personer i 2040 fra et niveau på 2.100 i 2014. Antallet af personer uden ydelser er historisk faldet fra omkring 1.000 personer til ca. 400 personer i 2013, men ventes at stige en smule igen til et niveau på omkring 500 personer gennem fremskrivningsårene.

Figur 4.7. Befolkningen opdelt på arbejdsmarkedskategorier, alle aldersgrupper, Ærø Kommune

Anm.: Tilbagetrukne omfatter både efterlønsmodtagere og folkepensionister. Ledige omfatter ledige, der modtager dagpenge eller kontanthjælp. Kontanthjælpskategorien omfatter modtagere af kontanthjælp, der vurderes at have andre problemer end ledighed. Antallet af tilbagetrukne stiger markant i første fremskrivningsår, hvilket skal tilskrives, at personer over 64 år, som ikke modtager ydelser, kategoriseres som "uden ydelser" i den historiske periode, men som folkepensionister i fremskrivningsperioden. Studerende omfatter personer helt ned til 6 års alderen, mens personer uden ydelser omfatter alle børn under 6 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.2 opsummerer befolkningens fordeling på arbejdsmarkedskategorier for alle aldre i Ærø Kommune og sammenholder udviklingen med landsdelen og på landsplan. Tallene her og Figur 4.7b nuancerer Tabel 4.1 og Figur 4.7a. Af Tabel 4.2 fremgår det, at andelen af tilbagetrukne i Ærø Kommune fremadrettet er højere end i landet som helhed og i Landsdel Fyn, mens andelen af

studerende og personer uden ydelse ventes på sigt at være lidt lavere end i de øvrige geografiske områder. Forskellen i andelen sammenholdt med landet som helhed finder i vidt omfang sin forklaring i, at aldersstrukturen i Ærø Kommune afviger fra befolkningens aldersfordeling i de øvrige geografiske områder, jf. Figur 4.2a.

Tabel 4.2. Befolkning opdelt i andele på arbejdsmarkedskategorier i Ærø Kommune, i Landsdel Fyn og i hele landet, alle aldre, procent

	2013	2020	2040
Beskæftigede			
Ærø	35,0	34,6	36,2
Fyn	36,8	37,4	36,9
Hele landet	39,6	38,8	37,8
Ledige			
Ærø	2,4	3,9	4,3
Fyn	3,6	4,2	4,4
Hele landet	3,1	4,3	4,5
Uden ydelse			
Ærø	15,4	7,0	8,1
Fyn	13,1	9,1	9,9
Hele landet	13,7	10,0	10,6
Kontanthjælp			
Ærø	1,4	2,4	2,3
Fyn	2,2	2,6	2,5
Hele landet	2,0	2,5	2,6
Førtidspension			
Ærø	5,1	4,8	4,8
Fyn	5,2	4,9	4,6
Hele landet	4,1	4,1	4,4
Tilbagetrukne			
Ærø	24,2	31,9	27,6
Fyn	17,0	20,7	20,9
Hele landet	15,5	18,9	18,8
Studerende			
Ærø	16,5	15,4	16,6
Fyn	22,1	21,1	20,8
Hele landet	21,9	21,4	21,3

Anm.: Bemærk at andelen af beskæftigede og ledige her er beregnet som andel af hele befolkningen i alle aldre. Ledigheden i Tabel 4.1 er defineret som andel af arbejdsstyrken, mens andelen af ledige her er defineret som andel af hele befolkningen. Endvidere stiger andelen af tilbagetrukne markant fra 2013 til 2020, men andelen uden ydelser falder markant i samme periode. Grunden hertil er forklaret i figurteksten til Figur 4.7. Studerende indeholder også grundskoleelever i alderen 6 år og opefter.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

5 Udviklingen i bolig efterspørgslen

SMILE fremskriver antallet af familier og i udgangspunktet tildeles hver familie netop én bolig i modellen. I virkeligheden kan en bolig imidlertid huse flere familier. I år 2013 er der således lidt over 3.500 boliger og lidt under 3.800 familier i Ærø Kommune, hvorfor hver bolig i gennemsnit bebos af 1,06 familier. På landsplan rummer en bolig i gennemsnit ca. 1,1 familie, idet antallet af boliger i år 2013 er godt 2.620.000, mens antallet af familier er tæt på 2.880.000. Skønnet over det fremtidige antal boliger er opnået ved, at det forventede antal familier normeres med forholdet mellem antallet af boliger og familier i fremskrivningens startår 2013. Der beregnes en skaleringsfaktor for alle kombinationer af beskrivende boligkarakteristika og familietyper, herunder for hver kommune.

I det følgende betragtes forventningen til antallet af boliger karakteriseret ved henholdsvis boligtype og -art samt størrelsen på boligen og boligens bystørrelse udtrykt ved indbyggertallet for boligens beliggenhed. Type- og arts klassifikationen repræsenterer boligmassens mest centrale karakteristika, der omfatter kategorierne anført i Tabel 5.1.

Tabel 5.1. Kategorier af boligtyper og boligarter

<i>Boligtype</i>	<i>Boligart</i>
Ejebolig	Parcelhus
Almen bolig	Rækkehus
Andelsbolig	Stuehus
Offentlig udlejningsbolig	Etagebolig
Privat udlejningsbolig	Døgninstitution (eks. plejehjem)
	Erhvervsbolig
	Kollegium
	Fritidshus
	Anden helårsbeboelse

Anm.: Parcelhuse, rækkehuse, stuehuse og etageboliger udgør de mest udbredte anvendelsesformer, hvorfor de øvrige boligartskategorier i dette kapitel er sammenlagt under betegnelsen "Øvrige".

Kilde: Egen tilblivelse.

Det skønnes, at det samlede boligbehov i Ærø Kommune ventes at stige fremadrettet fra et niveau på ca. 3.500 boliger i 2013 til et niveau på godt 3.900 boliger i 2040. Udviklingen afspejler dermed den forventede stigning i antallet af familier, jf. Figur 2.14, som primært skyldes et voksende antal enlige familier. Endvidere ventes en mindre forskydning i bolig efterspørgslen sammensætning på karakteristika, hvilket overordnet indebærer en forholdsmæssig større søgning mod primært almene boliger og private udlejningsboliger på bekostning af efterspørgslen efter ejerboliger. Opgjort på boligart er der fortrinsvis tale om en stigning i efterspørgselsandelen efter etageboliger og rækkehuse, mens der er faldende efterspørgsel efter stue- og parcelhuse, hvor sidstnævnte i basisåret udgør den mest udbredte boliganvendelse. I overensstemmelse med udviklingen i befolkningens præferencer vedrørende boligtype og -art ventes en stigende efterspørgsel efter boliger med et areal på 80-160 m² beliggende i byområder med mellem 1.000 og 10.000 indbyggere, på bekostning af en mindre søgning mod de mindste byområder.

Fordelingen af boligbehovet på underliggende karakteristika afspejler i vidt omfang befolkningens uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning samt familie- og aldersstruktur¹⁶. I de følgende afsnit relateres befolkningens boligpræferencer med den adfærd, der på landsplan kendetegner forholdet mellem boligstruktur og underliggende demografiske og socioøkonomiske karakteristika. Endvidere forklares den indbyrdes sammenhæng mellem de enkelte boligkarakteristika ligeledes ud fra de nationale tendenser. Det er dog vigtigt at bemærke, at befolkningens gennemsnitlige præferencer kan afvige fra, hvad der observeres på kommunalt plan, idet særlige forhold kan gøre sig gældende lokalt, eksempelvis grundet det indbyrdes prisforhold mellem boligarter. Eksempelvis vil et parcelhus typisk være genstand for relativt større søgning for en enlig familie uden for storbykommunerne og det tilhørende opland. I de pågældende områder er der således ikke nødvendigvis en væsentlig forskel i præferencerne for parcelhuse mellem enlige og parfamilier, selvom dette gør sig gældende på landsplan. Selvom det følgende ikke på kommunalt plan kvantificerer det estimerede forhold mellem demografiske og socioøkonomiske baggrundskarakteristika på den ene side og boligvalg på den anden side, omtales løbende hvorledes søgningen mod de enkelte boligkarakteristika overordnet er estimeret i Ærø Kommune. Dvs. beskrivelsen redegør ikke i detaljeret form for de betingede boligvalg på kommunalt plan, men omtaler i stedet præferencerne i kommunen på tværs af samtlige underliggende karakteristika.

5.1 Boligtype

Valget af boligtype afhænger af en række underliggende karakteristika for familien og dens medlemmer, hvilket er uddybet i kapitel 3 i Hansen et al. (2013). I det følgende fremhæves en række af de mest væsentlige underliggende karakteristika og uddybes, hvordan disse karakteristika isoleret set præger flyttemønstre og boligvalg i SMILE, men listen er ikke udtømmende:

- Alder
- Familiestruktur
- Oprindelse
- Uddannelsesniveau
- Arbejdsmarkedstilknytning

De enkelte karakteristika beskrives ud fra den forudsætning, at en familie ellers følger det gennemsnitlige adfærdsmønster på tværs af øvrige karakteristika. Beskrivelsen vil derfor dække over en underliggende variation. Eksempelvis er der i gennemsnit større sandsynlighed for, at en parfamilie flytter i en ejerbolig frem for andre boligtyper, men betragtes alene parfamilier over 75 år, er sandsynligheden for, at der i tilfælde af flytning vælges en ejerbolig mindre, end hvad er tilfældet for den gennemsnitlige parfamilie.

Alderen for den typiske borger i Ærø Kommune ventes som i resten af landet at stige gennem fremskrivningen. Denne udvikling er central i forhold til såvel flyttheadfærd som boligpræferencer. Alderen er således med til at bestemme, om en familie vælger at flytte, om familien flytter til en ny kommune og hvilken boligtype familien vælger at flytte til. Den generelle flyttetilbøjelighed er typisk højst omkring 25-års alderen, men vil herefter monotont aftage indtil en mindre stigning indtræder omkring 80-års alderen. Sandsynligheden for at flytte til en ny kommune er generelt også faldende med alderen. Alderens betydning for boligpræferencerne kommer i forhold til eksempelvis valg af

¹⁶ Se kapitel 3.6 i Hansen og Markeprand (2015) for en uddybelse heraf.

boligtype til udtryk ved, at ejerboliger er relativt populære for yngre familier, mens offentlige udlejningsboliger fortrinsvist foretrækkes af familier i pensionsalderen. Derimod er private udlejningsboliger populære blandt både yngre og ældre familier¹⁷.

Befolkningens *etnicitet* eller *oprindelse* er også af betydning for boligvalget. Parfamilier, hvor begge voksne er ikke-vestlige indvandrere, er i højere grad bosat i almene boliger, men i mindre grad bosat i ejerboliger relativt til en familie, hvor begge voksne har dansk oprindelse. Det samme mønster tegner sig for enlige ikke-vestlige indvandrere relativt til enlige familier af dansk oprindelse¹⁸. Uagtet familieforhold vil forskydningen i den bosiddende befolknings sammensætning på oprindelse til fordel for en større andel af ikke-vestlige indvandrere, jf. Figur 2.12, altså styrke søgningen mod almene boliger. Enlige familier med vestlig baggrund og parfamilier, hvor begge voksne er vestlige indvandrere, bor i højere grad i private udlejningsboliger, men i mindre grad i ejerboliger relativt til familier, hvor de voksne har dansk oprindelse. Derimod har parfamilier, hvor den ene voksne er vestlig eller ikke-vestlig indvandrer og den anden er af dansk oprindelse, omtrent samme bopælsmønster hvad angår boligtype som en familie, hvor begge forældre er af dansk oprindelse.

Familiestrukturen ventes at forskydes i retning mod en større andel af enlige familier. Familiestrukturen nuancerer boligtypepræferencerne fordelt på alder ved, at eksempelvis ejerboliger er væsentligt mere populære for par end de er for enlige. Endvidere er andelsboliger eksempelvis betydeligt mere populære for unge enlige end de er for par, mens de omvendt er mere populære blandt par end enlige efter 50 års alderen. Hertil udviser enlige en større grad af mobilitet såvel inden for som på tværs af kommunegrænser, end tilfældet er for parfamilier¹⁹.

*Uddannelsesniveaue*t ventes at ændre sig, så befolkningen generelt opnår et højere uddannelsesniveau. Det påvirker boligtypepræferencerne, fordi personer med højere uddannelse i større grad foretrækker en ejerbolig fremfor almene boliger og private udlejningsboliger end personer med en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse. Isoleret set, ville en manglende stigning i uddannelsesniveaue i Ærø Kommune dermed betyde, at faldet i antallet af ejerboliger ville have været endnu større.

Udviklingen i befolkningens *arbejdsmarkedsstatus* ventes generelt at trække boligtypepræferencerne mod almene boliger og private udlejningsboliger. Det skyldes, at disse boligtyper er populære blandt familier uden tilknytning til arbejdsmarkedet, eksempelvis pensionister, hvis antal vokser betydeligt i både antal og andel i fremskrivningen²⁰. Den direkte effekt på boligstrukturen af befolkningens aldring dæmpes delvist af den gradvise forhøjelse af tilbagetrækningsalderen, der løfter erhvervsdeltagelsen for befolkningen i de tidligere efterløns- og folkepensionsaldrer, jf. Figur 4.3.

Ejerboliger og private udlejningsboliger udgør de mest udbredte boligtyper i Ærø Kommune. På tværs af samtlige karakteristika har 36 pct. af de historiske flytninger været målrettet ejerboliger, mens 30 pct. har været rettet mod private udlejningsboliger. I 20 pct. af tilfældene har en flytning været målrettet en almen bolig, mens 13 pct. af flytningen har været til en andelsbolig eller offentlig

¹⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) afsnit 3.6.1

¹⁸ Samme konklusion finder man i Andersen (2015) om end, der anvendes et andet datasæt og definitionen af ikke-vestlige indvandrere adskiller sig i forhold til den anvendte i SMILE. I SMILE anvendes Danmarks Statistiks definitioner, hvor personer med oprindelse i EU-lande betragtes som vestlige indvandrere, mens Andersen (2015) også definerer personer med oprindelse i østeuropæiske EU-lande som ikke-vestlige indvandrere.

¹⁹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

²⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

udlejningsbolig²¹. Fremadrettet forventes således en absolut stigning i efterspørgslen efter almene boliger samt private udlejningsboliger og i mindre udstrækning andelsboliger samt offentlige udlejningsboliger, mens søgningen mod ejerboliger antalsmæssigt vil mindskes i forhold til udgangsåret, jf. Figur 5.1a. Udviklingen i efterspørgslen efter de enkelte boligtyper afstedkommer dermed, at der over tid ventes en forskydning i præferencestrukturen, idet ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede i forhold til private udlejningsboliger, almene boliger og til dels andelsboliger samt offentlige udlejningsboliger, jf. Figur 5.1b.

De direkte effekter på boligstrukturen af de enkelte forklarende variable, vil enten dæmpes eller forstærkes når samvariationen med de øvrige baggrundsvariable tages i betragtning. Som nævnt ovenfor varierer boligpræferencerne for par og enlige betydeligt over alder, men familiestrukturens betydning for boligpræferencerne ændres også, når den forventede stigning i levealderen indregnes. En del af søgningen mod private udlejningsboliger og almene boliger kan henføres til ældre, der fraflytter deres ejerboliger, hvilket isoleret set giver anledning til et fald i efterspørgslen efter denne boligtype. Faldet dæmpes dog af forventningen til en stigende restlevetid, hvilket indebærer, at parfamilier fremadrettet overgår til en status som enlige ved en stadigt højere alder. Dette vil betyde, at flyttebegivenheden udskydes, og dermed bidrage til, at det forholdsmæssige og absolutte fald i søgningen mod ejerboliger dæmpes²².

Et andet eksempel på interaktion mellem faktorer med betydning for boligefterspørgslens sammensætning på type kan findes i forholdet mellem uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknøytning. Idet uddannelsesniveaue og graden af tilknøytning til arbejdsmarkedet er positivt korrelerede, vil ændringer i uddannelsesniveaue typisk kunne modvirke tendenser, der isoleret set dæmper erhvervstilknøytningen, eksempelvis forskydninger i befolkningens aldersstruktur. Som nævnt ovenfor er uddannelsesniveaue generelt stigende og bidrager således til en højere erhvervsdeltagelse blandt personer i den arbejdsdygtige alder. Selvom andelen af yngre personer i kommunen falder, vil den typisk være bedre uddannet og tættere knyttet til arbejdsmarkedet, hvilket begge er faktorer, der øger efterspørgslen på ejerboliger i de yngre årgange. Det ændrer dog ikke ved det overordnede billede i Figur 5.1b, der viser, at der ventes en forskydning i præferencestrukturen for boligtyper, så ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede i forhold til private udlejningsboliger og almene boliger, men vil altså dæmpe det fald som aldersforskydningen isoleret set giver anledning til.

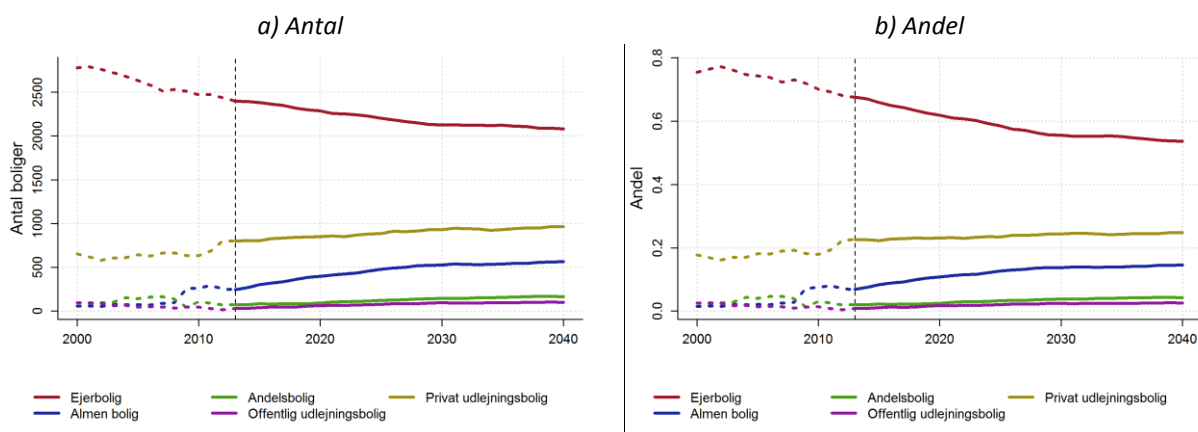
For udvalgte år er indholdet i Figur 5.1 sammenfattet i Tabel 9.4 i appendikset, hvor udviklingen i Ærø Kommune endvidere er sammenholdt med tendenserne i Landsdel Fyn og på nationalt plan. Såvel i

²¹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 145, Tabel A.9.8. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser. Estimationen er baseret på flytninger i perioden 2000-2012, hvor der desuden er forudsat, at der flyttes til en anden boligtype end den nuværende. Estimaterne er dog ikke begrænsede til at omfatte flytninger til en ny kommune. Tallene summere ikke til 100 pct. pga. afrunding.

²² Bemærk, at udskydelsen af flyttebegivenheden for par til en stigende alder alene er motiveret af, at den stigende levealder fastholder familiens status som parfamilie i længere tid og dermed den relativt mindre sandsynlighed i forhold til enlige for at fraflytte en ejerbolig, der typisk er et parcelhus. Med stigende levealder formodes befolkningens sundhedstilstand for en given alder også at blive forbedret. Dette fænomen betegnes som sund aldring. Med rimelighed må dette formodes også at udskyde flytning mod mere ældrevenlige boliger, men effekten heraf indgår ikke i modellens adfærdsmønster. Søgningen mod ældrevenlige boliger i den nærværende fremskrivning kan dermed siges at være et overkantsskøn.

Ærø Kommune som i landsdelen og på landsplan ses en gradvis stigning i andelen af almene boliger og private udlejningsboliger på bekostning af andelen af ejerboliger.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligtype

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt type, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt type i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.2 Boligart

Stigningen i den samlede boligefterspørgsel dækker over, at der fremadrettet ventes en mindre absolut efterspørgsel efter stuehuse, men en større søgning mod parcelhuse, etageboliger, rækkehuse og de mindre udbredte boligarter omfattet af kategorien "Øvrige", jf. Figur 5.2a. Den relative efterspørgsel efter stuehuse aftager i fremskrivningen, mens den relative efterspørgsel efter parcelhuse er omtrent uændret. Omvendt stiger den relative efterspørgsel på etageboliger, rækkehuse og de "Øvrige" boligarter, jf. Figur 5.2b.

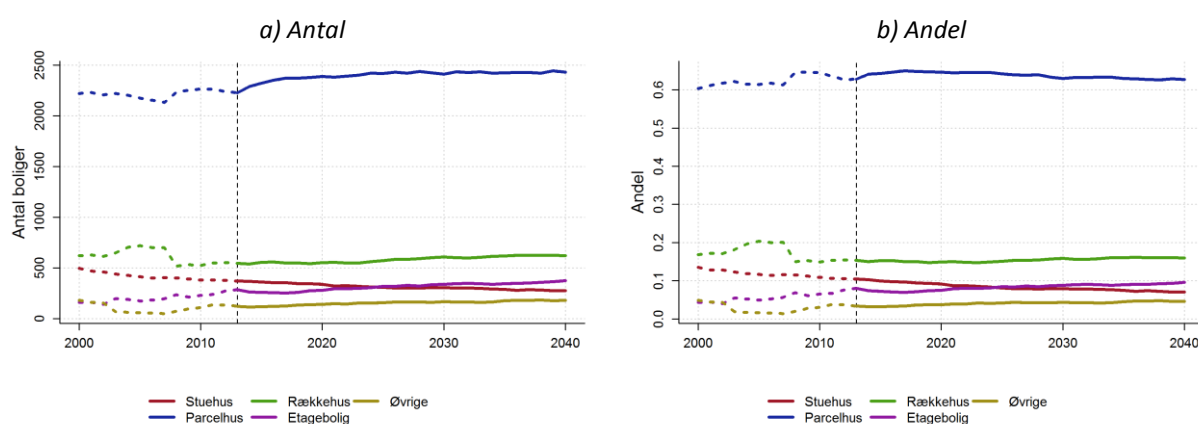
Ændringer i familiemønsteret, befolkningens alderssammensætning, den stagnerende befolkningsvækst samt forholdet mellem ejerboliger og parcelhuse bidrager til, at den relative efterspørgsel efter denne boligart mindskes fremadrettet på trods af det stigende uddannelsesniveau og den stigende erhvervsdeltagelse. Såfremt man flytter i en ejerbolig er der på landsplan sammenlagt godt 65 pct. sandsynlighed for, at der er tale om et parcelhus. I Ærø Kommune motiverer flytning til en ejerbolig i næsten 73 pct. af tilfældene, at der er tale om et parcelhus. Stuehuse foretrækkes i næsten 12 pct. af tilfældene, mens det samme blot gør sig gældende i halvt så stor udstrækning på landsplan. På landsplan er rækkehuse og etageboliger med 25 pct. sandsynlighed mål for søgning, hvis man flytter til en ejerbolig, mens det tilsvarende tal for Ærø Kommune er omkring 11 pct. En etagebolig er på landsplan det hyppigste valg, hvis man er søgt mod en almen bolig eller en offentlig eller privat udlejningsbolig. Søgning mod en almen bolig indebærer i Ærø Kommune, at der hyppigst flyttes i et rækkehus, mens en etagebolig er det næsthypigste valg.

Flytning til en privat udlejningsbolig er i Ærø Kommune i omtrent 40 pct. tilfældene målrettet etageboliger mens resten fordeler sig på primært parcelhuse efterfulgt af rækkehuse²³.

For enlige er etageboliger på landsplan den foretrukne boligart i de aldersgrupper, hvor flytninger er hyppige. Parcel- og rækkehuse følger umiddelbart efter. Efter tilbagetrækningsalderen dominerer søgningen efter etageboliger og rækkehuse tilbøjeligheden til at flytte i et parcelhus. Stigningen i antallet af ældre over 70 år fra 2013 til 2040, jf. Figur 2.2, vil således styrke søgningen mod rækkehuse og etageboliger. Det samme vil den stigende andel af enlige.

Indholdet i Figur 5.2 er sammenfattet i Tabel 9.5 i appendiks, hvor udviklingen i Ærø Kommune sammenholdes med tendenserne i Landsdel Fyn og på landsplan.

Figur 5.2. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligart

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt art, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt art i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Kategorien "Øvrige" er en sammenlægning af kategorierne "Kollegium", "Anden helårsbeboelse", "Erhvervsbolig", "Døgninstitution" og "Fritidshus". Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.3 Boligstørrelse

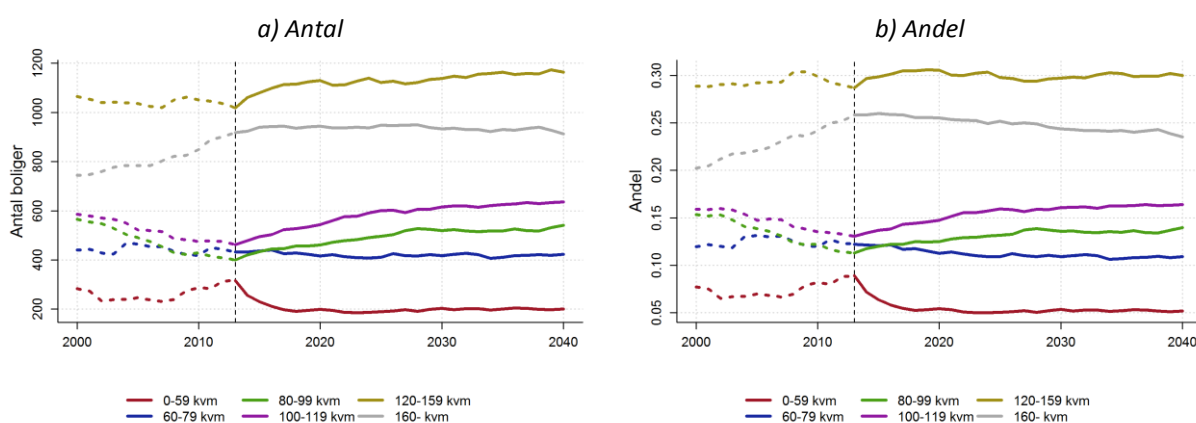
Fremadrettet forventes boligefterspørgslen i større udstrækning at rette sig mod boliger med et areal på 80-160 m², mens søgningen mod henholdsvis de større og de mindre boliger antalsmæssigt vil være omtrent uændret eller faldende. Betragtes boligstrukturen, forventes ligeledes en forskydning til fordel for boliger med et areal på 80-160 m², jf. Figur 5.3. Udviklingen i boligmassens foretrukne areal i Ærø Kommune er i Tabel 9.6 i appendiks sammenholdt med præferencerne for Landsdel Fyn og hele landet.

Den over tid relativt stigende søgning mod etageboliger og rækkehuse er forenelig med, at flytning til disse boligarter på landsplan typisk vil rette sig mod boliger med et areal på mellem 60 og 120 m². Flytning til et parcelhus indebærer hyppigst, at tilflytningsboligen er af en størrelse mellem 120 og 160 m², mens flytning til et stuehus oftest afstedkommer søgning mod en bolig større end 160 m².

²³ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 66 ff.

Tendenserne er gældende på såvel kommunalt som nationalt plan. Den aftagende efterspørgsel rettet mod de største boliger er dermed forenelig med den forventede udvikling i efterspørgslen efter specielt stuehuse²⁴. Den indbyrdes sammenhæng mellem boligkarakteristika har her afgørende betydning for udviklingen i præferencerne relateret til boligmassens areal. På landsplan gælder dog, at boliger på 80-99 m² uanset familiens alder er en af de foretrukne boligstørrelser ved flytning for såvel enlige som par, hvilket er med til at styrke søgningen mod denne boligstørrelse i Ærø Kommune.

Figur 5.3. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligstørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt størrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt størrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Som tidligere anført kan estimerne for de lokale præferencer variere relativt til forholdene på landsplan. Eksempelvis kan de enliges præferencer på landsplan meget vel være præget af tendenserne i de større byer, hvor et større boligareal ikke er typisk for en enlig familie, selv om dette meget vel kan være tilfældet i Ærø Kommune. I storbykommuner er den gennemsnitlige boligstørrelse også typisk mindre grundet såvel pladmæssige restriktioner som højere kvadratmeterpriser. Hvis der flyttes til Københavns Kommune vil sandsynligheden for, at der vælges en bolig af størrelsen 60-79 m², historisk estimeres til 28 pct., mens det samme kun vil gøre sig gældende i 17 pct. af tilfældene, hvis der flyttes til Ærø Kommune. En flytning til Ærø Kommune indebærer med en sandsynlighed mere end 55 pct., at der flyttes til en bolig større end 100 m², mens den tilsvarende sandsynlighed estimeres til 20 pct. ved flytning til Københavns Kommune²⁵.

²⁴ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 68 ff.

²⁵ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 148, Tabel A.9.10. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser.

5.4 Bystørrelse

I SMILE er kategorisering af boligen i henhold til bystørrelse et statisk begreb forstået på den måde, at bystørrelsen refererer til det indbyggerantal, der karakteriserede byen ved fremskrivningens start. Selv om indbyggerantallet i en kommune øges over tid, vil dette altså ikke give anledning til, at en bolig beliggende i en by med voksende indbyggertal omklassificeres til at ligge i en større bystørrelse i løbet af fremskrivningen. På samme vis kan der heller ikke over tid opstå bystørrelser, der ikke fandtes i en kommune i basisåret 2013.

Figur 5.4a viser udviklingen i boligefterspørgslen fordelt i henhold til indbyggerantallet i den by, hvor boligen er beliggende. I Ærø Kommune kan boliger ligge i byer med under 1.000 indbyggere eller byer med 1.000 til 9.999 indbyggere i henhold til opdelingen af bystørrelse i SMILE.²⁶

I Ærø Kommune estimeres de historiske præferencer for valg af bystørrelse ved flytning til, at der med 49 pct. sandsynlighed vælges et byområde med 1.000 – 9.999 indbyggere og med 51 pct.²⁷ sandsynlighed vælges der et byområde med færre end 1.000 indbyggere på tværs af alle baggrundskarakteristika.²⁸ Antallet af boliger ventes fremadrettet at blive mindre i byområder med færre end 1.000 indbyggere, mens antallet af indbyggere i byer med flere end 1.000 indbyggere ventes at vokse jf. Figur 5.4a. Det resulterer i, at præferencestrukturen ift. bystørrelse forskydes i retning mod, at en større andel vælger at bo i byområder med 1.000 - 9.999 indbyggere, mens en mindre andel bor i byområder med færre end 1.000 indbyggere, Figur 5.4b og Tabel 9.7.

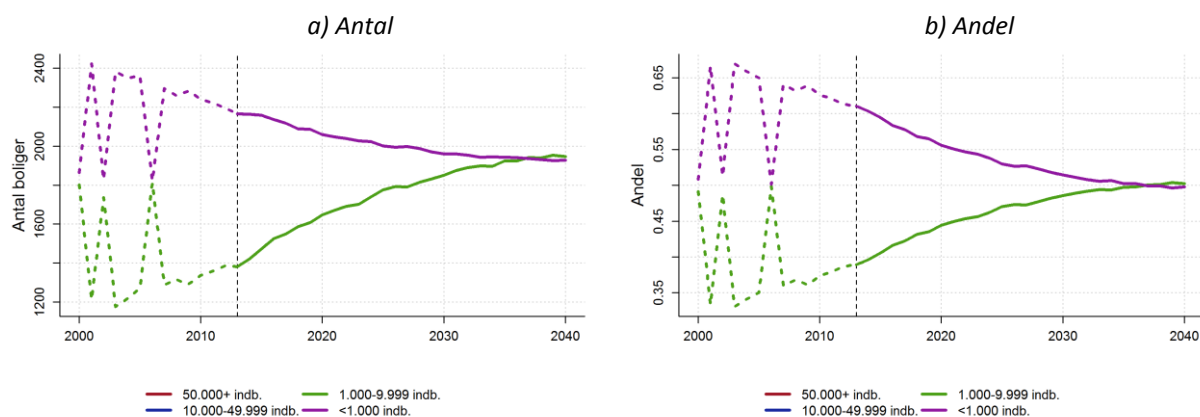
Tabel 9.7 i appendiks opsummerer for udvalgte år indholdet i Figur 5.4b og sammenholder boligudviklingen fordelt på bystørrelser med tendenserne for Landsdel Fyn samt hele landet.

²⁶ Ifølge Danmarks Statistik, BY1, var de væsentligste byer i Ærø Kommune i 2013 følgende Marstal (2.370), Ærøskøbing (938), Søby (523), Ommel (294) og Vindeballe (207).

²⁷ Tallene summerer ikke til 100 pct. pga. afrunding

²⁸ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 150, Tabel A.9.11. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser. Sandsynlighederne i denne tabel er ikke korrigeret for, at visse bystørrelser ikke er konsistente med, hvad der initialt forekommer i de enkelte kommuner. I SMILE undergår estimerne derfor en skalering således, at sandsynligheden for valg af ikke gyldige bystørrelser fordeles forholdsmæssigt på de relevante bystørrelser.

Figur 5.4. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på bystørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt bystørrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt bystørrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. De mange spring i den historiske periode skyldes at Ærøskøbing variere omkring 1.000 indbyggere og derfor jævnligt er blevet omklassificeret historisk. Modellen kan ikke vise omklassificering af enkelte byer i fremskrivningen, hvorfor udviklingen i fremskrivningen er mere jævn. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

6 Marginaleksperimenter

I det følgende præsenteres en serie af marginaleksperimenter, der primært har til formål at give illustrative eksempler på, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Viden om den grundlæggende udviklings følsomhed over for ændringer i adfærdsstrukturen kan således betyde forbedrede muligheder for at imødekomme kommunens langsigtede servicebehov, herunder eksempelvis forbedrede vilkår for at tilvejebringe den finansiering, der er knyttet til børnepasning, ældrepleje og udbetaling af indkomstoverførsler. Ved at afdække adfærdskorrektionens konsekvenser for centrale størrelser som befolkningens alderssammensætning, familiestruktur og boligpræferencer, kan eksperimenterne desuden potentielt finde anvendelse som et redskab til brug for eksempelvis planlægning af udstykning af jord, omlægning af jord og opførelse eller nedrivning af bestemte boligtyper, der vil være eksponeret for ændret søgning, hvis antagelserne i marginaleksperimenterne opfyldes. Resultaterne af eksperimenterne er grundlæggende symmetriske. En modsatrettet ændring i adfærdsmønstret kan dermed, alt andet lige, forventes at give et nogenlunde tilsvarende resultat som oprindeligt, blot med omvendt fortegn. Eksperimenter, der i den her præsenterede form ikke giver anledning til en udvikling i erhvervsdeltagelsen, der styrker den kommunale budgetbalance, kan således tænkes som havende den omvendte effekt, hvis adfærden ændres i modsat retning.

Som anført i kapitel 1, skal modellens resultater fortolkes med varsomhed. Ud over at resultaterne er behæftet med en modelteknisk usikkerhed, er udviklingen også udtryk for en videreførelse af de historiske strukturelle adfærdsmønstre. Modellens resultater repræsenterer dermed den udvikling, der forventes på sigt i fravær af vedvarende ændringer i befolkningens adfærdsstruktur. Resultaterne skal dermed tænkes som beskrivende en overordnet retning for udviklingen i kommunale forhold omkring hvilken, der med stor sandsynlighed vil forekomme betydelige udsving. En ændring i kommunens lokalplaner, en ændring i det økonomiske klima eller en ændring i udbuddet af finansielle produkter er eksempler på faktorer, der alle betyder, at udviklingen i kortere eller længere perioder afviger fra, hvad modellens resultater umiddelbart tilsiger. Hvis grundlæggende strukturer undergår en vedvarende ændring, vil dette typisk betyde, at kommunen på langt sigt udvikler sig i en markant anden retning, end hvad kan udledes af fremskrivningen. Eftersom udviklingen i Ærø Kommune er tæt knyttet til udviklingen i storbykommunerne og nærliggende kommuner på Fyn, vil ændringer her også kunne få afgørende betydning for Ærø Kommune. Eksempelvis kan opretholdelse af en øget tilflytning til Ærø Kommune af højtuddannede vanskeliggøres, hvis forholdene uden for kommunen ændres væsentligt. Som grundforløbet har marginalbetragtningerne altså primært til formål at belyse konsekvenserne af udvalgte adfærdsændringer uden sideløbende ændringer i andre grundlæggende forhold.

For en bedre forståelse for eksperimenternes udformning præsenteres hovedidéen bag SMILE's opbygning kort. SMILE er bygget op omkring, at hver familie og person i modellen hvert år udsættes for en lang række begivenheder eller hændelser, som bestemmer, om familien flytter, får børn, familiens personer får et arbejde, boligkarakteristika for tilflytningsboligen i tilfælde af flytning mv. Til hver hændelse er estimeret en sandsynlighed for, at den pågældende hændelse indtræffer. Sandsynligheden varierer på tværs af baggrundskarakteristika for de enkelte personer, familien eller for den bolig, som familien er bosiddende i. Ofte vil sandsynlighederne både afhænge af familie- og boligkarakteristika. En teknisk udredning af estimationstilgangen anvendt til bestemmelse af de

såkaldte overgangssandsynligheder ligger uden for denne fremstillings rammer, men interesserede kan med fordel se kapitel 3 i Hansen & Markeprand (2015).

Hvorvidt en hændelse indtræffer bestemmes ved at trække et tilfældigt tal mellem 0 og 1 og sammenholde det med den estimerede sandsynlighed knyttet til hændelsen. Skal det eksempelvis besluttes, hvorvidt en familie flytter eller ej, trækkes således et tilfældigt tal mellem 0 og 1. Hvis tallet er mindre end den estimerede sandsynlighed for, at en familie med de pågældende karakteristika flytter, så indtræffer flytningen, mens familien bliver boende, hvis tallet er større end den estimerede sandsynlighed. Hvis det tilfældige tal, der trækkes, eksempelvis er 0,15 og den estimerede sandsynlighed for at flytte er 20 pct. (= 0,2), så flytter familien, mens den bliver boende, hvis tallet er større end 0,2.

Metaforisk svarer ovenstående til, at alle familier årligt trækker en seddel fra en tombola, der afgør, hvorvidt den flytter. Der trækkes enten en seddel med "Bliv boende" eller "Flyt". Antallet af sedler, hvor der står hhv. "Bliv boende" eller "Flyt" afhænger af de estimerede sandsynligheder. Hvis der eksempelvis er 20 pct. sandsynlighed for, at en familie med bestemte karakteristika flytter, kan man forestille sig en tombola med 20 sedler, der viser "Flyt" og 80 sedler, der viser "Bliv boende". Hvis der er få familier (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), der trækker en seddel fra tombolaen, kan der være betydelig variation i hvor mange, der flytter. Hvis der derimod er mange, der trækker en seddel fra tombolaen (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), vil der være meget tæt på 20 pct., der flytter. Jo flere familier en begivenhed berører, des større sikkerhed vil der være om resultatet af begivenheden. Dette fænomen kaldes "Store tals lov". Ideelt set bør man gentage et eksperiment et stort antal gange og lade resultatet være et gennemsnit af udfaldet af de enkelte eksperimenter. Afviklingstiden i SMILE tillader desværre ikke denne tilgang, hvorfor en gentagelse af et eksperiment ville føre til et andet resultat opgjort kvantitativt. Forskellen mellem resultaterne af gentagne afviklinger er et udtryk for modellens usikkerhed. Ambitionen med eksperimenterne er således ikke at afgøre om der i 2040 efterspørges 1.527 eller 1.586 flere boliger end i grundforløbet, for det berettiger modelrammen ikke til, at man kan udtale sig om, men man skulle gerne kunne konkludere, at den ændrede adfærd resulterer i en større boligsøgning i omegnen af 1.500 flere boliger. Der sigtes således mod, at det kvalitative udfald af eksperimentet er forholdsvist entydigt og at ændringen kan approksimeres kvantitativt. Er disse kriterier opfyldt anses resultatet for robust²⁹.

For at illustrere usikkerheden betragtes igen hændelsen, der indtræffer med 20 pct. sandsynlighed. Hvis vi betragter en population på 100 personer udsat for den givne risiko, er det forventede antal personer, der vil blive udtrukket, 20 personer. Foretages en række gentagne eksperimenter kan antallet af personer, der udtrækkes være som følger: 23, 20, 23, 27, 24, 24, ... osv. De fleste vil være tæt på 20, men nogle vil også være langt fra eksempelvis 5 eller 39. Hvis den gennemsnitlige observerede afvigelse, også kaldet standardafvigelse, er på 4 personer, vil omkring 90 pct. af udfaldene ligge mellem 14 og 26 personer. Man kan således med 90 pct. sandsynlighed sige at antallet af personer, der udtrækkes vil være mellem 14 og 26 personer. Dette er en relativt stor usikkerhed idet der her er tale om en procentuel forskel fra den 'korrekte' forventning på 30 pct. Denne usikkerhed kaldes også for Monte-Carlo usikkerhed. Øges populationen nu til 500 personer, da vil det forventede antal udtrukne personer være 100, men omkring 90 pct. af udfaldene ligger mellem 85 og 115 personer, altså en procentuel forskel på godt 15 pct. Dermed halveres af

²⁹ For en generel vejledning til fortolkning af modellens resultater henvises til kapitel 2 i Hansen & Markeprand (2015).

usikkerheden i dette eksempel ved at femdoble populationen. På samme vis reduceres usikkerheden til lidt over 7 pct., hvis populationen forøges til 2.000 personer. Generelt kan det ydermere tilføjes, at desto mindre sandsynlighed der er for at en hændelse udtrækkes, desto større er Monte-Carlo usikkerheden.

Som en følge af Monte-Carlo usikkerheden beskrevet ovenfor, og det forhold at befolkningen i Ærø Kommune har under 7.000 indbyggere, kan forskellige kørsler af SMILE give relativt store forskelle i resultaterne. Derfor er alle kørsler i denne rapport dannet ved at finde gennemsnittet af fire forskellige kørsler.

Et eksperiment udformes ved at skalere en given sandsynlighed. Hvis sandsynligheden for at flytte skaleres ned med 50 pct., svarer det til, at vi erstatter 10 sedler i tombolaen med "Flyt" til fordel for 10 sedler med "Bliv boende", således fordelingen af sedler nu er 90/10 fremfor 80/20. Hvis eksperimentet berører få familier, kan tilfældigheder resultere i, at *flere* flytter i eksperimentet relativt til grundforløbet. Derfor er det som nævnt ovenfor vigtigt, at eksperimentet er stort nok til at give "robuste" resultater.

I SMILE er der overordnet to måder at gøre et eksperiment mere robust på. For det første kan et eksperiment gøres mere robust ved at udvide størrelsen af den risikogruppe, som eksperimentet berører. Det kan eksempelvis være ved at udvide aldersgruppen, som skal have reduceret sandsynlighed for at flytte fra 18-20 år til 15-30 år. For det andet kan udfaldet af eksperimentet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne med mere end det, der ville være nødvendigt, hvis den risikogruppe, eksperimentet berører, er stor nok. Hvis eksperimentet berører en lille gruppe (unge fra 18-20 år), og der ønskes et robust resultat af ændret adfærd (sandsynlighed for at flytte), kan resultatet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne kraftigere (nedskalér sandsynligheden med 75 pct. i stedet for 50 pct.). Det sikrer, at en større del af gruppen ændrer adfærd relativt til grundforløbet, så effekterne af eksperimentet fremstår tydeligere.

For hvert af de fire marginaleksperimenter præsenteres resultaterne som afvigelser relativt til grundforløbet. Modellens stokastiske struktur betyder dog, at et eksperiment, der sigter mod enten en bestemt stigning eller et fald i en given størrelse ikke nødvendigvis vil resultere i et forløb, hvor dette er kvalitativt eller kvantitativt opfyldt for samtlige fremskrivningsår. Adfærden i eksperimenterne er derfor fastlagt således, at den gennemsnitlige årlige ændring relativt til grundforløbet i perioden 2020 til 2040 svarer til det ønskede. Modellens stokastik nødvendiggør altså, at ændringen vurderes på baggrund af en længere årrække efter indfasningen er fuldført. Samtlige eksperimenter er indfaset fra 2016 til 2020, hvorefter ændringen fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Relativt til grundforløbet vurderes marginaleksperimenterne med hensyn til effekten på befolkningens overordnede aldersfordeling, familiestrukturen, befolkningens uddannelsesniveau samt tilknytning til arbejdsmarkedet. Endvidere betragtes ændringen i boligefterspørgslen nuanceret på de fire centrale boligkarakteristika. Ændringerne præsenteres som absolutte ændringer relativt til grundforløbet, men eventuelle konsekvenser vedrørende den langsigtede sammensætning af befolkningen og boligefterspørgslen på underliggende karakteristika belyses også. For de eksperimenter, hvor der kun er begrænsede afledte effekter på befolkning, familiestruktur, socioøkonomi og boligstruktur udelades sammenligningen med grundforløbet.

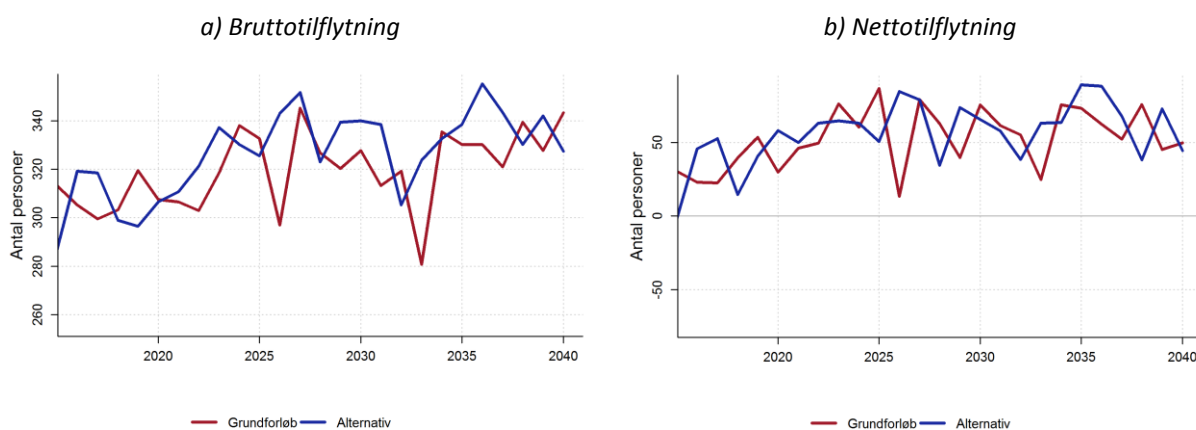
6.1 Øget tilflytning fra storbykommunerne

I dette eksperiment øges sandsynligheden for, at personer fra storbykommunerne København, Aarhus, Aalborg, Odense og Esbjerg Kommune flytter til Ærø Kommune. Opjusteringen af tilflytningssandsynligheden fra de pågældende kommuner indføres gradvist i årene 2016 til 2020, hvorefter det ændrede adfærdsmønster fastholdes i resten af fremskrivningsperioden til 2040. Det ventes, at den samlede sum af tilflyttere opgjort over hele fremskrivningsperioden er større end i grundforløbet, mens det grundet modellens stokastik ikke nødvendigvis er givet, at tilflytningen i hvert enkelt fremskrivningsår er større end grundforløbet tilsiger.

Sandsynligheden for at flytte til Ærø Kommune fra storbykommunerne opjusteres på bekostning af en forholdsmæssig nedjustering af sandsynligheden for at flytte til øvrige kommuner fra storbykommunerne. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, uddannelsesnivea, arbejdsmarkedstilknøytning og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen fra de pågældende kommuner historisk.

Storbykommunerne tegner sig historisk for godt 22,1 pct. af den samlede tilflytning til Ærø Kommune, mens de i grundforløbet repræsenterer ca. 26,2 pct. af ophavet af tilflytningen i fremskrivningsårene. Som resultat af de ændrede flyttesandsynligheder stiger antallet af tilflyttere fra storbykommunerne i gennemsnit med ca. 17 pct. årligt relativt til grundforløbet opgjort over perioden 2020 til 2040. Figur 6.1 viser brutto- og nettotilflytningen i grundforløbet og alternativet, hvoraf det fremgår, at bruttotilflytningen og nettotilflytningen som ventet gennemsnitligt er højere i eksperimentet.

Figur 6.1. Brutto- og nettotilflytning i grundforløb og alternativ

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

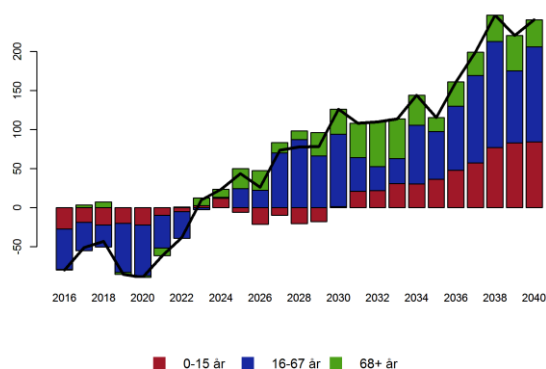
I grundforløbet flytter der i gennemsnit ca. 65 personer til Ærø Kommune hvert år fra storbykommunerne, når udviklingen fra og med år 2020 til 2040 betragtes. I eksperimentet er det gennemsnitlige årlige tilflytningsomfang øget med næsten 30 personer i samme periode. I år 2040 har den vedvarende ændring i flytteomfanget givet anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Ærø Kommune på omkring 200 personer relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.2a. Fordelt på alder er der fortrinsvist tale om en stigning i antallet af personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen er øget med ca. 110 personer relativt til grundforløbet. Antallet af personer under

16 år øges mod 2040 med næsten 70 personer og endelig øges den ældste aldersgruppe med omkring 35 personer mod 2040 relativt til grundforløbet.

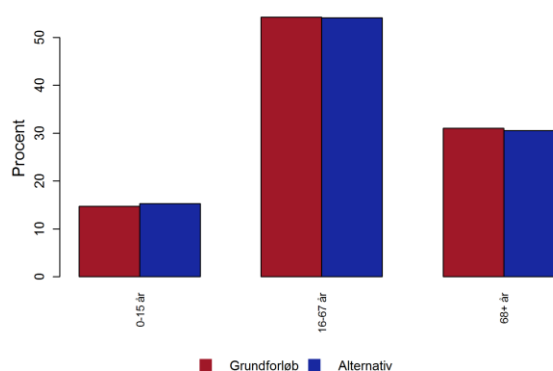
På sigt er befolkningen i Ærø Kommune steget med omkring 3 pct. relativt til grundforløbet. Den yngste aldersgruppe tegner sig for en stigning på godt 7 pct., mens antallet af personer i den mellemste aldersklasse øges næsten tilsvarende på sigt. Befolkningen i den ældste aldersgruppe er opskrevet med næsten 2 pct. Den øgede tilflytning fra storbykommunerne giver ikke anledning til en nævneværdige forskydninger i befolkningens overordnede aldersfordeling i Ærø Kommune, jf. Figur 6.2b.

Figur 6.2. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

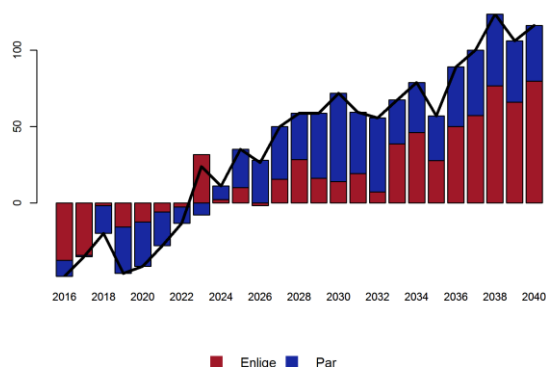
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den øgede tilflytning fra storbykommunerne giver ud over stigningen i befolkningen også naturligt anledning til et større antal familier, der på sigt er bosiddende i Ærø Kommune. Frem mod 2040 øges det samlede antal familier med omkring 100 relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.3a. På landsplan er enlige familier kendetegnet ved en større grad af mobilitet relativt til parfamilier³⁰, hvorfor ændringen i antallet af enlige familier relativt til grundforløbet typisk dominerer ændringen i par. Fordelingen finder desuden sin forklaring i familiestrukturen i storbykommunerne, der vil karakterisere den risikogrube, som adfærdsændringen målrettes. Over tid vil ændringen i antallet af par desuden afspejle løbende pardannelse. På sigt tegner enlige familier sig for omkring 62 pct. af forøgelsen i antallet af familier relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.3a, vurderet på sammensætningen af tilvæksten fra 2036-2040. Familiestrukturen vil dog ikke ændre sig nævneværdigt på sigt relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.3b, selvom sammensætningen af tilflytningen fra storbykommunerne på karakteristika ikke er repræsentativ for den samlede tilflytning fra alle kommuner.

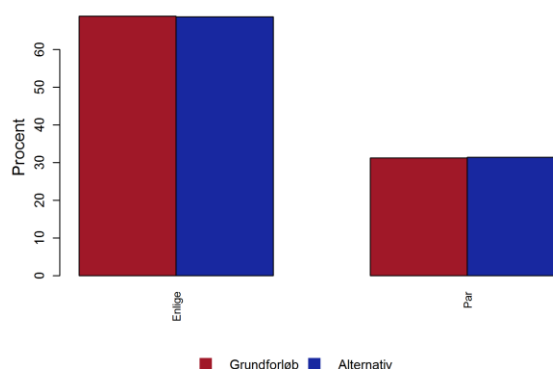
³⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

Figur 6.3. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Målt på et gennemsnit over perioden 2036 til 2040 vil befolkningstilvæksten i eksperimentet relativt til grundforløbet til udgøres af:

- 63 pct., som højst har opnået en grundskoleuddannelse
- 2 pct., som højst har opnået en gymnasial uddannelse
- 5 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse og
- 30 pct., som har opnået en videregående uddannelse, jf. Figur 6.4a.

Vurderet over samme periode, vil en større andel af tilflytterne end den bosiddende befolkning have opnået en grundskoleuddannelse, mens færre vil have opnået en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse. Tilflytningen af personer, som højst har opnået en grundskoleuddannelse, er primært børn, som flytter til Ærø Kommune med deres forældre samt børn, der bliver født i løbet af fremskrivningen af tilflyttende familier, hvilket kan ses ved i stedet at betragte befolkningstilvæksten i aldersgruppen 16-67 år.

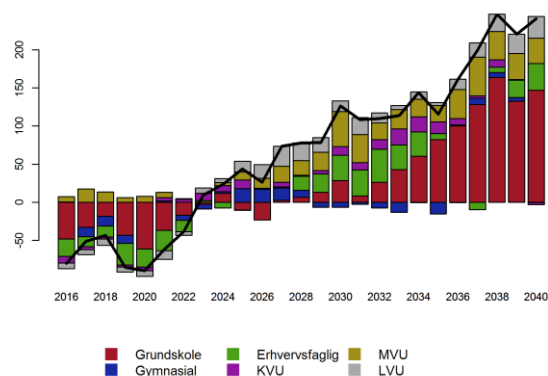
Den langsigtede gennemsnitlige ændring i den bosiddende befolkning i aldersgruppen 16-67 år udgøres af:

- 36 pct., som højst har opnået en grundskoleuddannelse
- 5 pct., som højst har opnået en gymnasial uddannelse
- 18 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse og
- 41 pct., som har opnået en videregående uddannelse

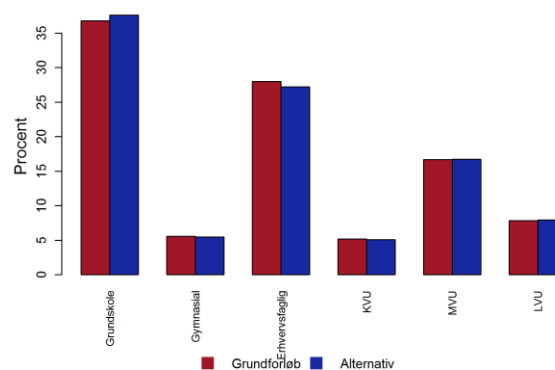
Sammenholdt med den langsigtede fordeling af befolkningen på højst fuldførte uddannelse bosiddende i kommunen, vil en relativt større andel af tilflytterne i aldersgruppen 16-67 år have opnået en grundskoleuddannelse eller en videregående uddannelse. Til gengæld vil en mindre andel have opnået en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse. Ændringen i tilflytningens uddannelsessammensætning afspejler, at uddannelsesniveaut i storbykommuner generelt er lidt højere end det, der karakteriserer den generelle tilflytning i grundforløbet. Sammenfattet ved uddannelsesindekset ventes den større tilflytning fra storbykommunerne at give anledning til et mindre løft i uddannelsesniveaut i kommunen på sigt.

Figur 6.4. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

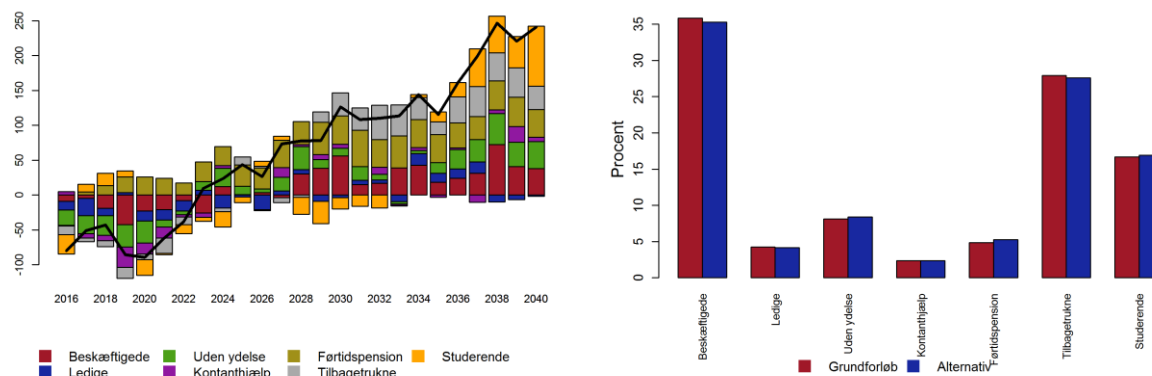
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Betragtes ændringen i befolkningen fordelt på arbejdsmarkedstilknytning kan næsten 16 pct. af den langsigtede befolkningstilvækst henføres til personer i beskæftigelse. Andelen af studerende (delvist børn over 6 år) ventes til sammenligning at udgøre 20 pct. af ændringen, mens personer uden ydelser (delvist børn under 6 år) udgør ca. 14 pct. af det øgede befolkningstal relativt til grundforløbet. Henholdsvis førtidspensionister og tilbagetrukne udgør hver ca. 15 pct. af befolkningsændringen. Befolkningstilvæksten udgøres herudover blot i mindre omfang af kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsstyrken og ledige, jf. Figur 6.5a. I grundforløbet ventes ca. 36 pct. af befolkningen i kommunen på sigt at være i beskæftigelse, mens andelen af studerende og tilbagetrukne i gennemsnit ventes at udgøre henholdsvis 17 pct. og 28 pct. af den samlede befolkning i perioden 2036-2040, jf. Figur 6.5b.

At tilflytningen giver anledning til en befolkningstilvækst, der fra et socioøkonomisk perspektiv afviger fra den i kommunen bosiddende befolkning, betyder en mindre forskydning i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet, jf. Figur 6.5b. Ses alene på de 16-67-årige, vil ændringen i beskæftigelsen udgøre 66 pct., mens de studerende tegner sig for 11 pct. af befolkningsændringen. Tilflytningen giver ikke anledning en ændring af erhvervsfrekvensen for de 16-67-årige relativt til grundforløbet.

Figur 6.5. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknøytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknøytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Efterspørgslen på boliger ventes at være stigende som resultat af det større antal tilflyttere fra storbykommunerne. Således ventes efterspørgslen at nå op på omkring 100 boliger yderligere i 2040 sammenholdt med grundforløbet. På lang sigt giver den øgede tilflytning til Ærø Kommune sig hovedsageligt udslag i en større søgning mod ejerboliger og private udlejningsboliger, jf. Figur 6.6a og Tabel 9.8 i appendiks³¹.

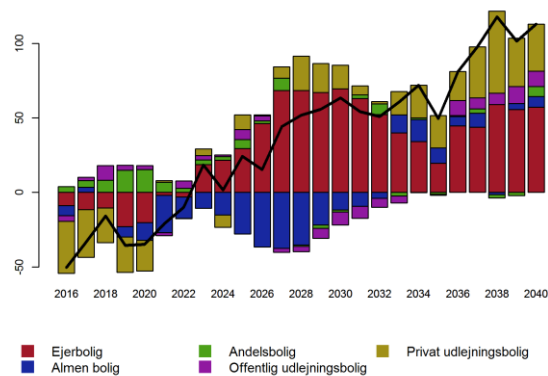
Som omtalt i beskrivelsen af grundforløbet afhænger efterspørgslen fordelt på boligtype af en række underliggende karakteristika som eksempelvis familiens uddannelsesnivea, de voksnes gennemsnitlige alder, om familien består af enlige eller par og familiens arbejdsmarkedstilknøytning. Ejerboliger er særligt populære blandt familier, hvor en eller flere af de voksne i familien er en del af arbejdsstyrken og har et relativt højt uddannelsesnivea³². En betydelig del af efterspørgslen efter ejerboliger kan derfor henføres til, at en stor del af de tilflyttende er tilknyttet arbejdsmarkedet og har en videregående uddannelse. Samtidig trækker det efterspørgslen på ejerboliger op, at størstedelen af de tilflyttende er under 67 år og dermed relativt tilbøjelige til at vælge en ejerbolig. Søgningen styrkes delvist af, at parfamilier repræsenterer omkring 38 pct. af tilvæksten i antallet af familier. Private udlejningsboliger er særligt populære blandt familier, hvor mindst en voksen i familien er tilknyttet arbejdsmarkedet eller hvor uddannelsesniveaet er relativt højt. Tilflytningens sammensætning styrker således efterspørgslen på private udlejningsboliger i eksperimentet. For almene boliger ses kun mindre en variation relativt til grundforløbet. Uagtet familietype, uddannelsesbaggrund og tilhørsforhold til arbejdsmarkedet er de boligtyper, der er genstand for større søgning de overvejende mest populære valg ved flytning forud for tilbagetrækningsalderen. I Figur 6.6b sammenholdes de gennemsnitlige relative andele af boliger fordelt på type mellem grundforløbet og eksperimentet i perioden 2036 til 2040. Eksperimentet giver ikke anledning til nævneværdige forskydninger i boligefterspørgslens sammensætning på type relativt til grundforløbet.

³¹ Tabel 9.8 i appendiks angiver de absolutte og relative ændringer fordelt på boligkarakteristika relativt til grundforløbet.

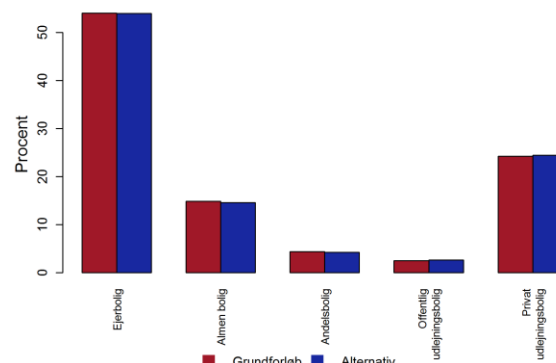
³² Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

Figur 6.6. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

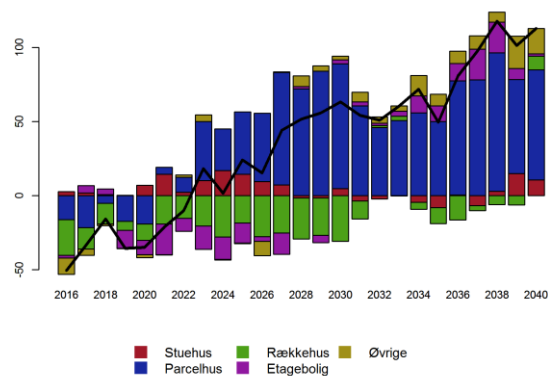

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

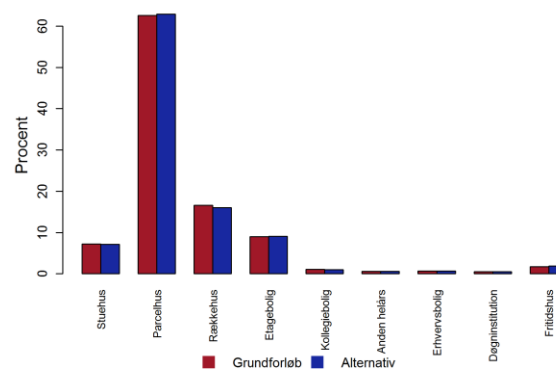
Eksperimentet peger relativt entydigt på, at en større tilflytning fra storbykommunerne vil resultere i en større bolig efterspørgsel, som fordelt på boligart ventes at være rettet mod specielt parcelhuse, jf. Figur 6.7a. Den stigende efterspørgsel efter parcelhuse er afledt af den øgede søgning mod ejerboliger, men også private udlejningsboliger. Eksperimentet giver på sigt ikke anledning til nævneværdige forskydninger i boligstrukturen, jf. Figur 6.7b.

Figur 6.7. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

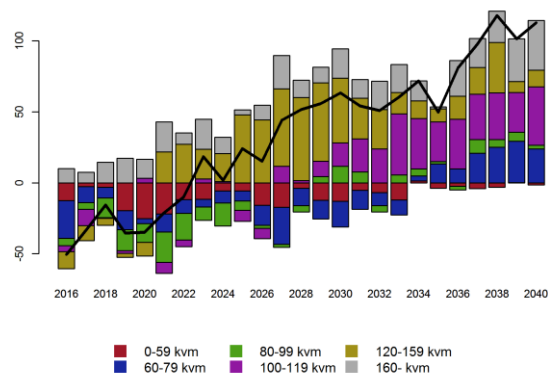

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

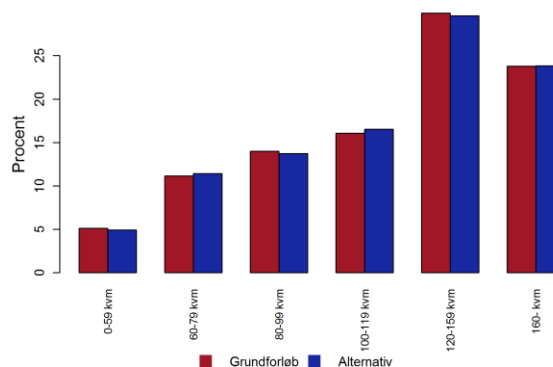
Overordnet vil den øgede bolig efterspørgsel relativt til grundforløbet rette sig mod boliger i størrelsen 60-79 m², 100-120 m² og 160+ m², jf. Figur 6.8a. Ændringen er for de større boligers vedkommende konsistent med den øgede søgning mod parcelhuse. Efterspørgslen øges ligeledes på boliger af størrelsen 60-99 m², hvilket forklares af den lidt større søgning mod rækkehuse og øvrige boligarter. Den langsigtede struktur af boligmassen forskydes en anelse i retning af en større forholdsmæssig søgning mod boliger på 60-79 m² og 100-119 m², jf. Figur 6.8b.

Figur 6.8. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

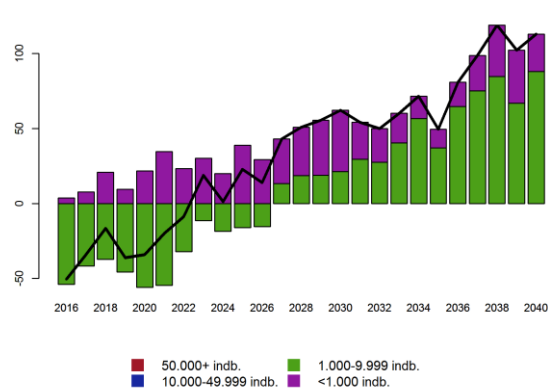

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

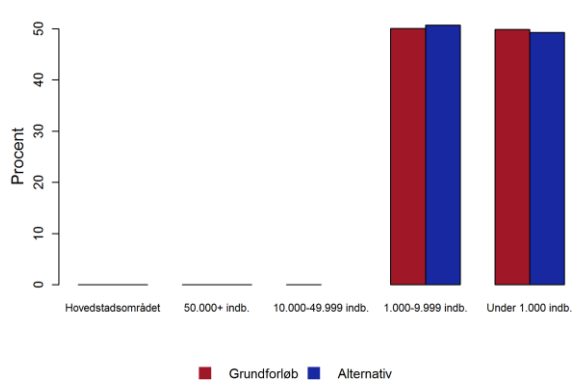
Den øgede tilflytning rettet mod ejerboliger og private udlejningsboliger i Ærø Kommune giver overordnet anledning til en øget efterspørgsel efter boliger beliggende i kommunens større byområder, jf. Figur 6.9a. Ændringen giver kun anledning til en mindre forskydning i præferencestrukturen mod boligområder med flere end 1.000 indbyggere, jf. Figur 6.9b.

Figur 6.9. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

6.2 Færre ældre fraflytter parcelhuset

Dette eksperiment simulerer effekten af, at ældre i kommunen i højere grad bliver boende i deres parcelhuse, hvilket kan følge af, at de kan have svært ved at afsætte deres hus, eller at de kan blive boende længere tid, fordi deres helbred er bedre, end det er tilfældet fra foregående generationer. På baggrund af den historiske flytteadfærd ventes det i fremskrivningen, at ældre vil fraflytte deres parcelhus til fordel for primært etageboliger eller rækkehuse. Ældre, der bor i parcelhuse i Ærø Kommune, går fra at udgøre næsten 71 pct. af alle familier, hvor de voksnes gennemsnitsalder er 55

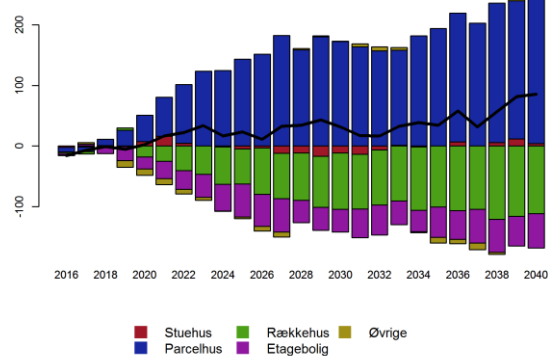
år, til at falde til godt 49 pct., når de voksnes gennemsnitsalder er 85 år og yderligere til 32 pct. for de 92-årige i 2013.

I dette eksperiment reduceres sandsynligheden for at fraflytte sin bolig for husholdninger med en alder over 66 år, der bor i parcelhuse. Stødet implementeres, så flyttheadfærden for ældre husholdninger gradvist skaleres ned over perioden i 2016-2020 og derefter er holdes konstant i niveauet fra 2020.

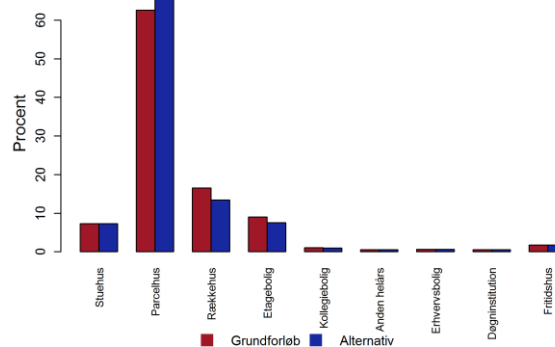
Når de ældre ikke længere fraflytter deres parcelhus i samme omfang som tidligere, vil efterspørgslen efter parcelhuse stige med godt 200 boliger frem mod 2040, jf. Figur 6.10 og Tabel 9.9 i appendiks³³. De færre ældre, der fraflytter deres parcelhuse, vil betyde, at færre flytter i etageboliger og rækkehuse. Det bemærkes at det samlede antal boliger/familier er relativt uændret af en faldende fraflytningssandsynlighed, hvilket indikerer at de ældre i parcelhuse ikke først og fremmest fraflytter deres parcelhuse for at flytte til en anden kommune.

Figur 6.10. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

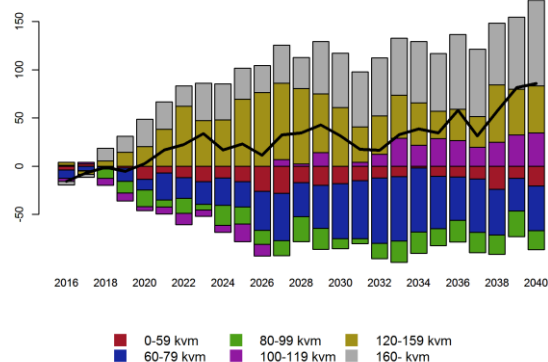
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den vigende efterspørgsel efter rækkehuse og etageboliger samt den større efterspørgsel efter parcelhuse vil alle trække i retning af en relativt større efterspørgsel efter boliger med et større boligareal på bekostning af mindre boliger i forhold til grundforløbet, jf. Figur 6.11. Andelen af boliger over 100 m² vil således stige, mens især andelen af boliger på 60-79 m² ventes at aftage, når der er færre ældre, der fraflytter deres parcelhuse. Dette viser omvendt, at den demografiske effekt på bolig efterspørgslen af aldringen typisk vil resultere i en efterspørgsel efter flere lejligheder med færre antal kvadratmetre boligareal.

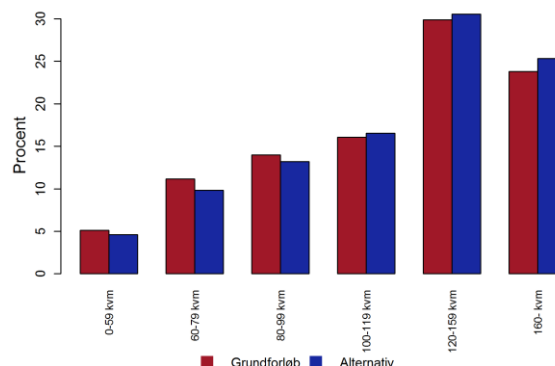
³³ Tabel 9.9 i appendiks angiver de absolutte og relative ændringer fordelt på boligkarakteristika relativt til grundforløbet.

Figur 6.11. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

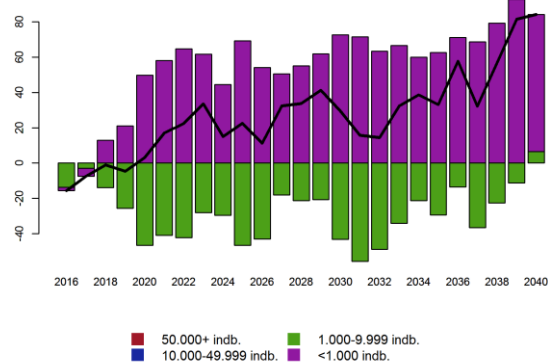

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

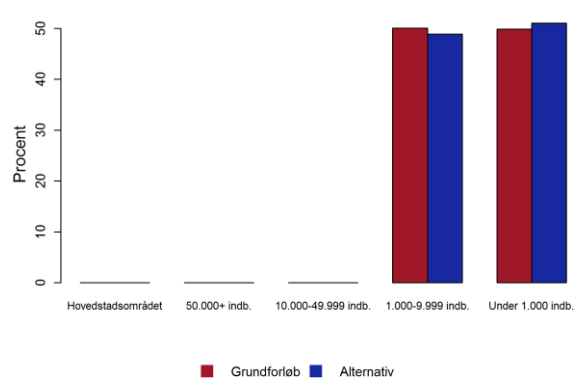
Endelig vil den mindre fraflytning af ældre fra parcelhuse betyde, at flere bliver boende i de mindre byområder med færre end 1.000 indbyggere, jf. Figur 6.12a, fremfor at flytte i rækkehuse eller etageboliger, der typisk er beliggende i byområder med flere end 1.000 indbyggere. Ændringen giver kun anledning til en mindre forskydning i præferencestrukturen mod boligområder med færre end 1.000 indbyggere, jf. Figur 6.12b.

Figur 6.12. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

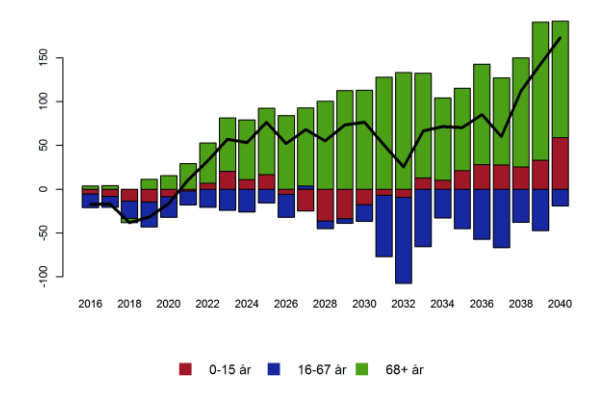

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

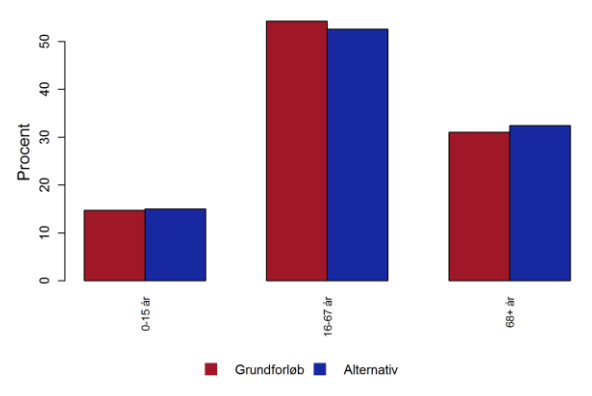
Endvidere vil den mindre fraflytning af ældre fra parcelhuse betyde, at antallet og andelen af ældre personer i Ærø Kommune stiger, jf. Figur 6.13a og Figur 6.13b.

Figur 6.13. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

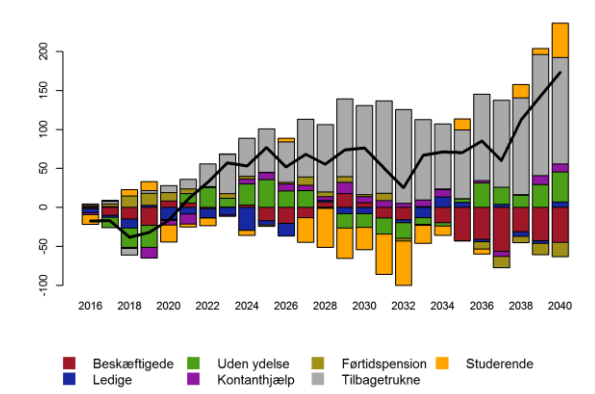

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

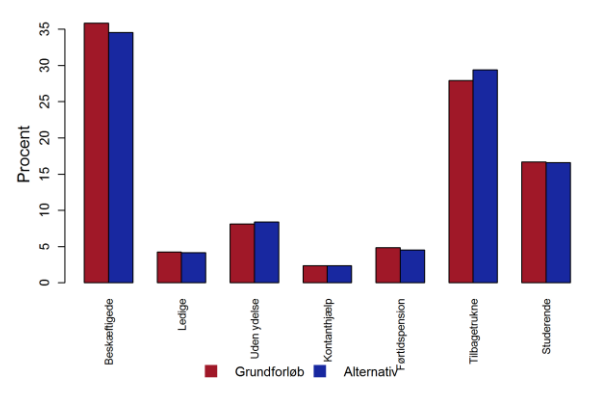
Endelig giver eksperimentet anledning til at antallet og andel af tilbagetrukne stiger, jf. Figur 6.14a og Figur 6.14b.

Figur 6.14. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer

b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

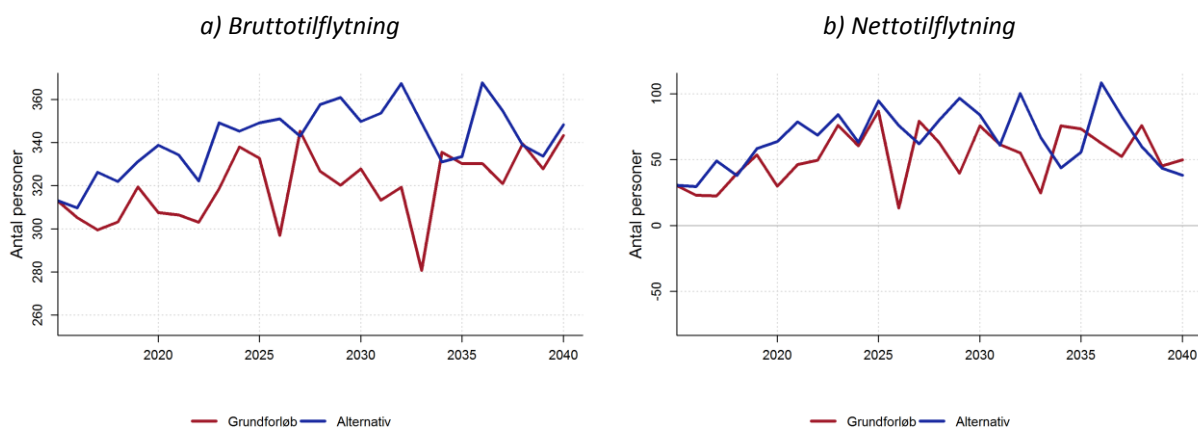
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

6.3 Øget tilflytning af familier med et højt uddannelsesnivea

I dette eksperiment øges tilflytningen af højtuddannede til Ærø Kommune på en sådan måde, at det samlede årlige flytteomfang stiger med godt 15 pct. relativt til grundforløbet. Ændringen indføres gradvist frem mod år 2020, hvorefter det nye adfærdsmønster fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Konkret øges tilflytningen af højtuddannede ved at opjustere sandsynligheden for, at en familie fra en anden kommune, hvor mindst et voksent medlem har en videregående uddannelse, flytter til Ærø Kommune. Samtidig skaleres sandsynligheden for, at den fraflyttende

familie vælger en anden kommune end Ærø forholdsmæssigt ned. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, familietype, arbejdsmarkedstilknytning, fraflytningskommune og karakteristika for fraflytningsboligen. Således svarer karakteristika for de nye tilflyttere til dem, der kendetegnede tilflytningen for personer med en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse i grundforløbet. Figur 6.15 illustrerer brutto- og nettotilflytningen i grundforløbet og eksperimentet og niveauerne er som ventet gennemsnitligt højere i alternativscenariet.

Figur 6.15. Brutto- og nettotilflytning i grundforløb og alternativ

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

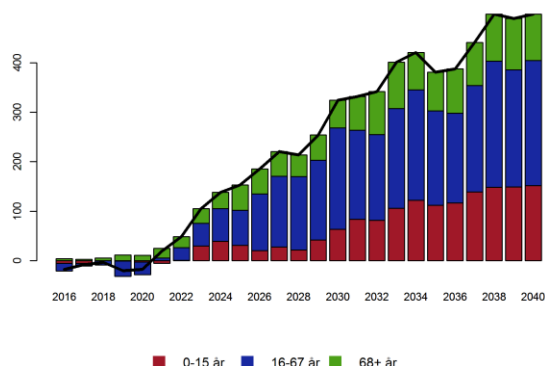
Tilflytningen af familier, hvor en eller flere af de voksne har en videregående uddannelse, resulterer i, at befolkningen i kommunen er ca. 500 personer højere i alternativforløbet i mod fremskrivningens slutår.

Det fremgår endvidere af Figur 6.16a, at eksperimentet vil betyde, at kommunen vil tiltrække markant flere borgere i den arbejdsdygtige alder fra 16-67 år. 49 pct. af befolkningstilvæksten relativt til grundforløbet ventes at være udgjort af personer i alderen 16-67 år, mens det samme tal er ca. 30 pct. for personer under 16 år og 20 pct.³⁴ for personer over 67 år. Dette er delvist et resultat af, at sandsynligheden for at flytte aftager med alderen og at relativt få ældre har en videregående uddannelse sammenholdt med de yngre generationer. En del af stigningen i befolkningen over 67 år vil dog vedrøre personer, der flytter til Ærø Kommune i en yngre alder og overgår til den ældste alderskategori i løbet af fremskrivningen. Eksperimentet giver ikke anledning til nogen nævneværdig ændringer i befolkningens fordeling på aldersgrupper, jf. Figur 6.16b.

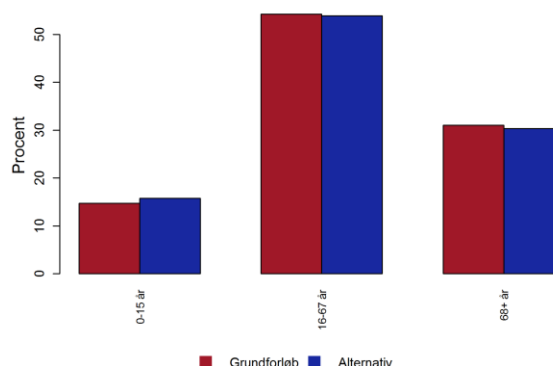
³⁴ Tallene summerer ikke til 100 pct. pga. afrunding.

Figur 6.16. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

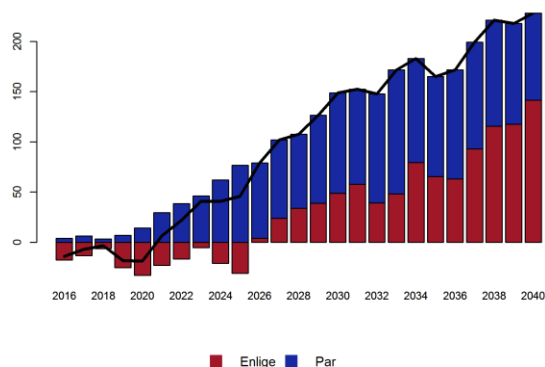

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

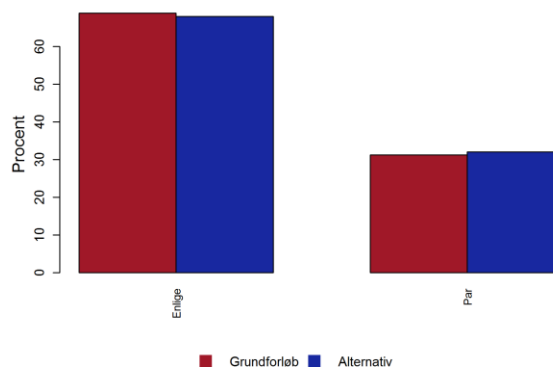
Der ventes på langt sigt godt 200 flere familier relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.17a. Andelen som henholdsvis enlige familier og parfamilier udgør af den samlede ændring i antallet af familier er varierende over tid. Mod fremskrivningens slutning udgør enlige familier 51 pct. af den samlede ændring i antallet af familier, mens parfamilier udgør 49 pct., jf. Figur 6.17b. Generelt har enlige en større flyttetilbøjelighed, mens andelen som parfamilier udgør af ændringen i antallet af familier, dels skyldes, at en del af de tilflyttende familier er par og dels, at mange af de enlige tilflyttere er relativt unge og derfor har en relativt stor tilbøjelighed til at danne par over tid.

Figur 6.17. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den samlede befolkningstilvækst i eksperimentet relativt til grundforløbet udgøres af:

- 45 pct., som højst har opnået en grundskoleuddannelse
- 4 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse

- 52 pct.³⁵, som har opnået en videregående uddannelse, jf. Figur 6.18a.

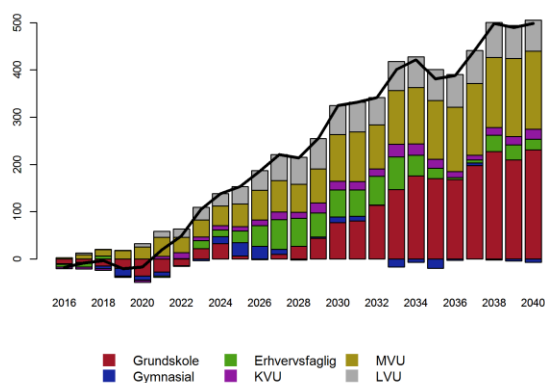
Fordelt på alle aldre ventes eksperimentet at give anledning til en større andel med en grundskoleuddannelse eller en videregående uddannelse, mens andelen med en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse bliver mindre, jf. Figur 6.18b. Den større andel af tilflyttere med en videregående uddannelse følger direkte af eksperimentets konstruktion. En stor del af de personer, som højst har opnået en grundskoleuddannelse, vil være børn, som er flyttet med deres forældre eller som bliver født i løbet af fremskrivningen. Til sammenligning vil befolkningstilvæksten i aldersgruppen 16-67 år udgøres af:

- 22 pct., som højst har opnået en grundskole uddannelse
- 6 pct., som højst har opnået en erhvervsuddannelse
- 72 pct., som har opnået en videregående uddannelse

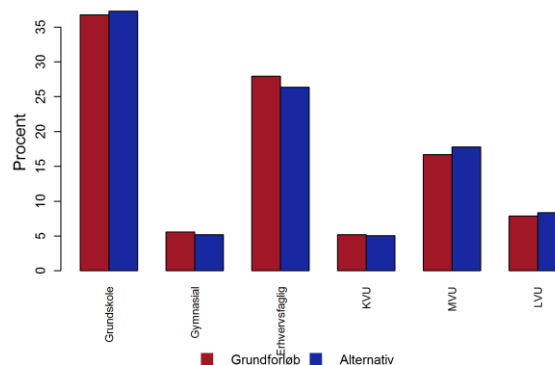
I forhold til befolkningens forventede fordeling på højst fuldførte uddannelse, vil eksperimentet for de 16-67-åriges vedkommende resultere i en større andel af personer med en videregående uddannelse på bekostning af personer med en kortere uddannelsesforløb. Uddannelsesniveaet forventes at være højere i eksperimentet sammenholdt med grundforløbet på lang sigt.

Figur 6.18. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højst fuldførte uddannelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Betragtes befolkningens arbejdsmarkedsdeltagelse vil den samlede ændring gennem fremskrivningen primært være præget af en stigning i antallet af beskæftigede efterfulgt af studerende, tilbagetrukne og personer uden ydelse, jf. Figur 6.19a. Ændringen i antallet af studerende og personer uden ydelse vil overvejende være personer under 15 år, der flytter til kommunen med deres forældre eller som bliver født i løbet af fremskrivningen. Ud af den samlede tilvækst relativt til grundforløbet ventes personer i beskæftigelse årligt at udgøre 37 pct., mens studerende, personer uden ydelse og tilbagetrukne ventes at udgøre henholdsvis 23 pct., 16 pct. og

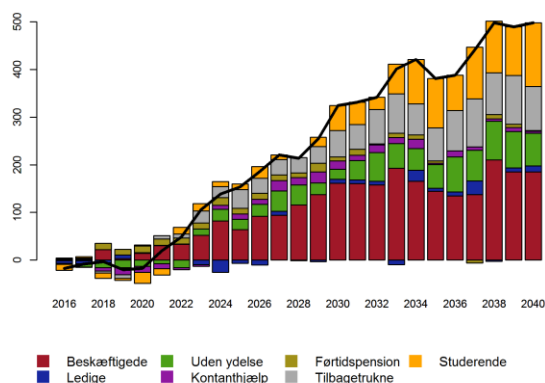
³⁵ Tal summerer ikke til 100 (pct.) pga. afrunding.

20 pct., jf. Figur 6.19a. Den samlede beskæftigelsesfrekvens ventes at være marginalt højere i eksperimentet.

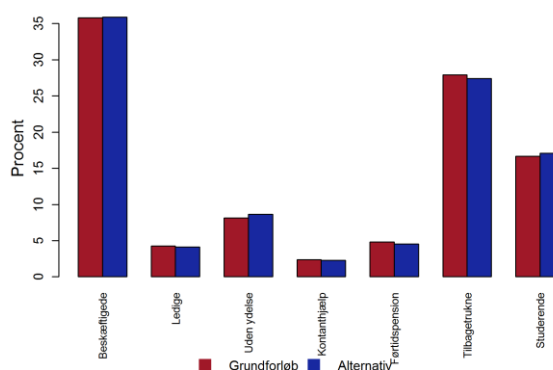
Den langsigtede fordeling af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning ventes at være relativt uændret med en mindre forskydning fra andelen af tilbagetrukne mod studerende og personer uden ydelse, jf. Figur 6.19b.

Figur 6.19. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer

b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

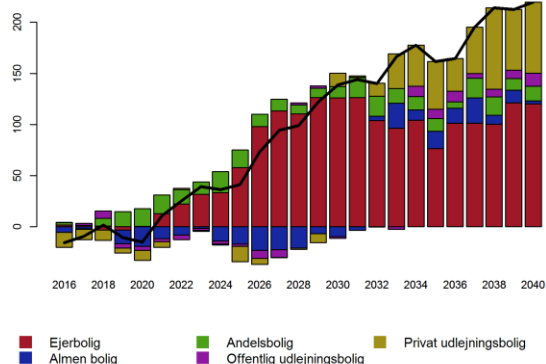
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Efterspørgslen efter boliger ventes på lang sigt at stige med godt 500 boliger relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.20a og Tabel 9.10 i appendiks³⁶. Denne tilvækst ventes primært at vedrøre ejerboliger efterfulgt af private udlejningsboliger. Ejerboliger ventes således at repræsentere 54 pct. af tilvæksten, private udlejningsboliger udgør 28 pct. af tilvæksten, mens de øvrige boligtyper samlet udgør den resterende andel af tilvæksten. Den øgede søgning efter ejerboliger er drevet af, at der i alternativforløbet ventes flere højtuddannede i kommunen og at en stor del af de voksne personer, der kommer til kommunen, er i beskæftigelse. Tilvæksten i private udlejningsboliger er primært knyttet til det større antal enlige, tilbagetrukne og studerende i kommunen. Den overordnede præferencestruktur er relativt upåvirket, jf. Figur 6.20b.

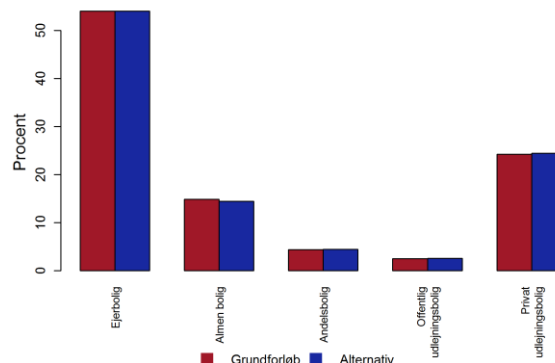
³⁶ Tabel 9.10 i appendiks angiver de absolutte og relative ændringer fordelt på boligkarakteristika relativt til grundforløbet.

Figur 6.20. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

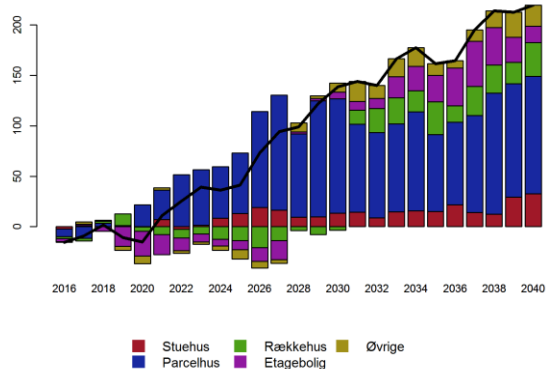

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

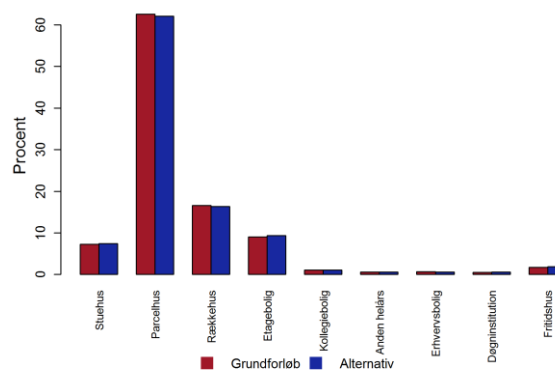
Den langsigtede stigning i bolig efterspørgslen i forhold til grundforløbet, vil primært rette sig mod parcelhuse efterfulgt af rækkehuse, stuehuse og etageboliger, jf. Figur 6.21a. Den stigende efterspørgsel efter parcelhuse og stuehuse er primært afledt af søgningen mod ejerboliger, mens søgningen mod rækkehuse og etageboliger primært er afledt af den stigende efterspørgsel efter private udlejningsboliger. Parcelhuse beregnes til i gennemsnit at udgøre 51 pct. af tilvæksten årligt, mens etageboliger ventes at udgøre 16 pct., rækkehuse ventes at udgøre 13 pct., stuehuse ventes at udgøre 11 pct. og de resterende boligarter udgør 8 pct.³⁷ Samlet giver ændringen ikke anledning til nævneværdige forskydninger i præferencestrukturen, jf. Figur 6.21b.

Figur 6.21. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

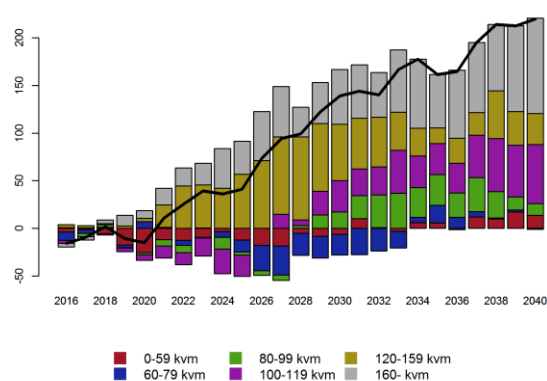
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

³⁷ Tal summerer ikke til 100 (pct.) pga. afrunding.

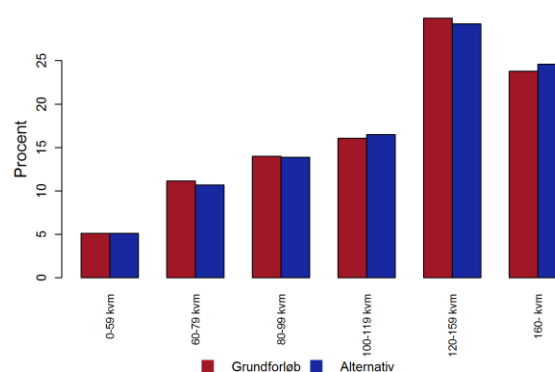
Overordnet vil den øgede efterspørgsel efter boliger på sigt i næsten 80 pct. af tilfældene rette sig mod boliger på 100 m² eller derover. Det typiske parcel- og stuehus er af størrelsen 100-200 m², hvilket derfor forklarer stigningen i søgningen mod de større boliger³⁸. Herudover er arealet for et typisk rækkehus eller en etagebolig på såvel landsplan som kommunalt plan 60-99 m², hvilket således motiverer udviklingen i efterspørgslen efter boliger i dette arealinterval. Mindre parcelhuse forefindes også i dette arealinterval. Tilflytningen foranlediger blot et marginalt skifte i præferencerne, der primært er til fordel for en større søgning mod boliger med et areal i intervallet 100-119 m² og over 160 m², jf. Figur 6.22a og Figur 6.22b.

Figur 6.22. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativforløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

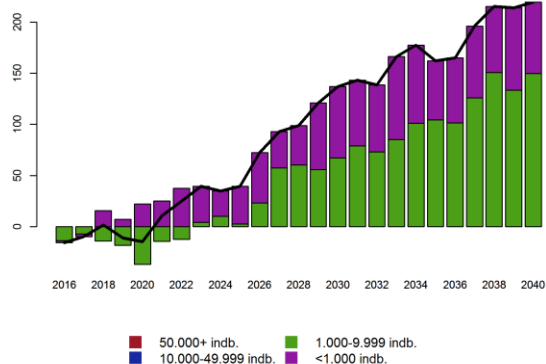
Den øgede søgning mod parcelhuse giver anledning til øget efterspørgsel efter boliger beliggende i begge geografiske byområder, jf. Figur 6.23a. Den øgede søgning mod byområder med flere end 1.000 indbyggere, men færre end 10.000 indbyggere understøttes desuden af den øgede efterspørgsel efter rækkehuse og etageboliger³⁹. Disse er dog også udbredte i de mindste geografiske byområder, men i mindre udstrækning. Den indbyrdes fordeling af den efterspurgte boligmasse giver kun anledning til en mindre forskydning i befolkningens præferencer til fordel for kommunens større byområder, jf. Figur 6.23b.

³⁸ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 70, figur 3.45.

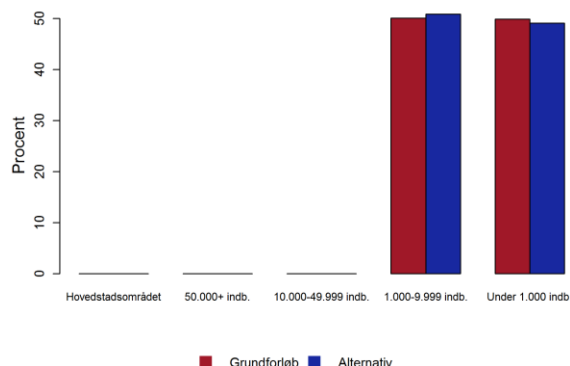
³⁹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 73, figur 3.49.

Figur 6.23. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

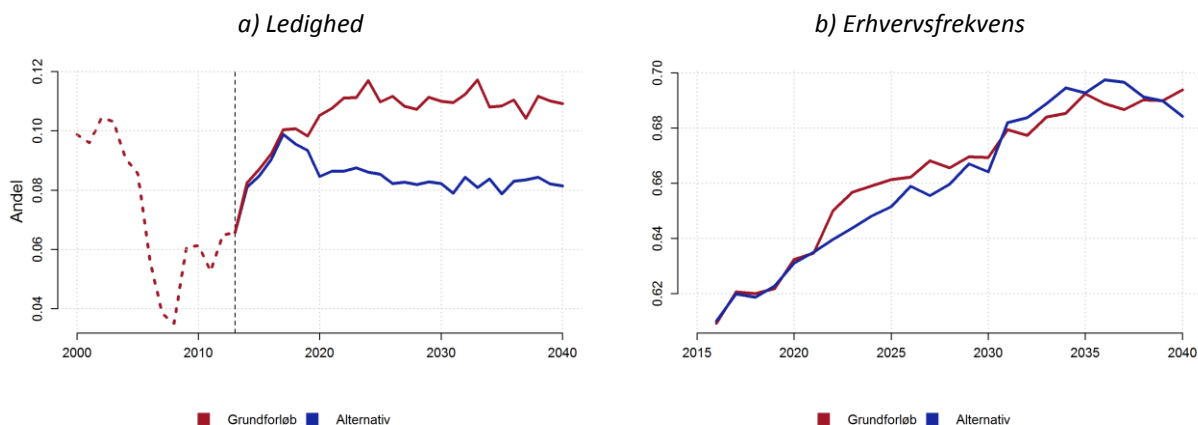

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

6.4 Lavere ledighedsgrad

I dette eksperiment skaleres sandsynligheden for at overgå fra ledig på dagpenge eller kontanthjælp til beskæftigelse op. Justeringen indføres gradvist fra 2016 til 2020, hvorefter korrektionen fastholdes i resten af fremskrivningsperioden frem til 2040.

Eksperimentet resulterer i, at ledigheden blandt de 16-67-årige på sigt falder med godt 3 pct. point relativt til grundforløbet på langt sigt, jf. Figur 6.24a. Dette giver dog ikke anledning til en højere erhvervsfrekvens i eksperimentet relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.24b. Resultatet af eksperimentet kan fortolkes som en konsekvens af et arbejdspolitisk tiltag, der søger at hjælpe ledige tilbage i beskæftigelse eller som udtryk for den effekt etablering af flere arbejdspladser i kommunen vil have.

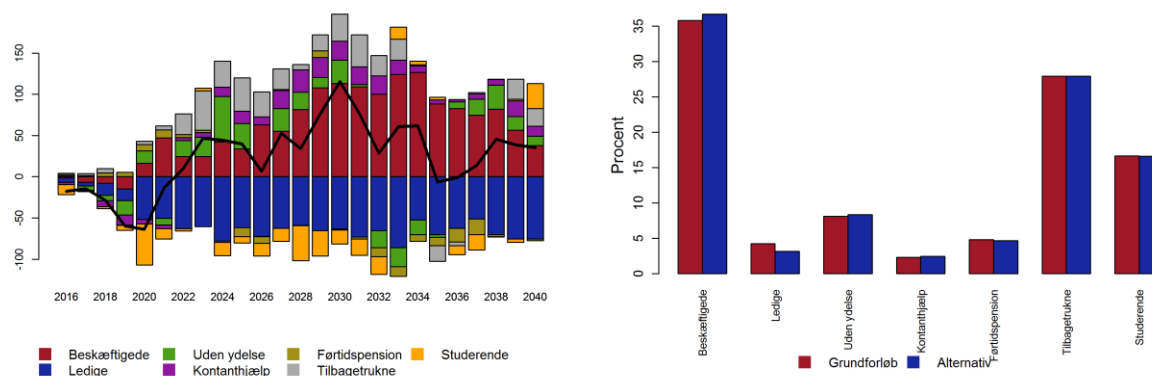
Figur 6.24. Udvikling i ledigheden og erhvervsfrekvensen ved grundforløb og eksperiment, Ærø Kommune, 16-67 år

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

I Figur 6.25a ses det, at eksperimentet afstedkommer, at befolkningstallet i kommunen stiger marginalt med godt 30 personer på langt sigt. I Figur 6.25a og Figur 6.25b fremgår det endvidere klart, at beskæftigelsen stiger betydeligt relativt til grundforløbet på bekostning af primært ledige. Den indbyrdes forskydning mellem beskæftigede og ledige er primært direkte afledt af de ændrede adfærdsmønstre.

Figur 6.25. Ændring i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gns. år 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

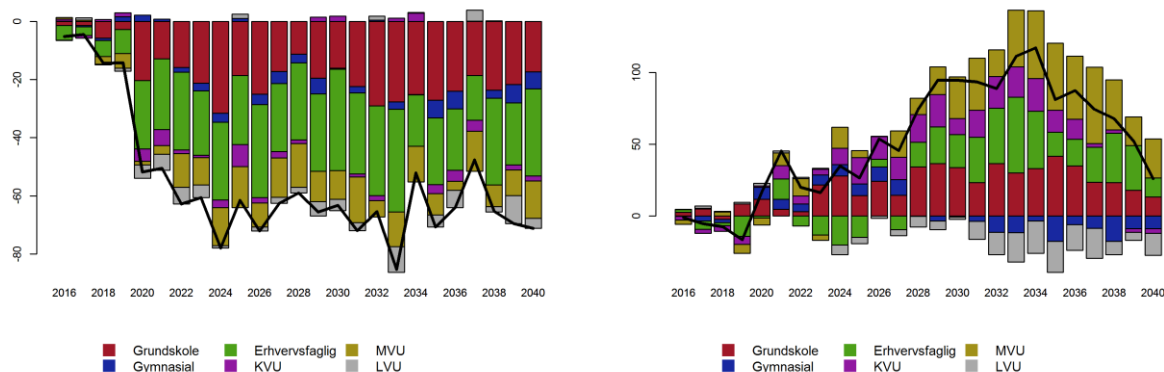
Figur 6.26a og Figur 6.26b viser henholdsvis ændringen i antallet af ledige og beskæftigelsen relativt til grundforløbet fordelt på uddannelse. I Figur 6.26a fremgår det, at den absolutte reduktion i antal ledige i forhold til grundforløbet primært ventes at vedrøre personer med en erhvervsfaglig uddannelse efterfulgt af personer, der højst har opnået en grundskoleuddannelse og personer med en mellemlang videregående uddannelse. Det hænger sammen med, at størstedelen af de ledige udgøres af henholdsvis grundskoleuddannede (ca. 33 pct.), erhvervsfagligt uddannede (godt 39 pct.) og personer med en mellemlang videregående uddannelse (godt 12 pct.). Figur 6.26b viser, at den øgede beskæftigelse primært ventes at udgøres af personer, der højst har en mellemlang videregående uddannelse, en erhvervsfaglig uddannelse eller en grundskoleuddannelse.

Alt andet lige ventes det, at ledigheden falder på alle uddannelsesgrupper og beskæftigelsen tilsvarende stiger på alle uddannelsesgrupper. Det er dog ikke nødvendigvis tilfældet, hvilket dette eksperiment også eksemplificerer i Ærø Kommune i enkelte år. For det første kan personer, der overgår fra ledighed til beskæftigelse, være flyttet til en anden kommune senere i fremskrivningen. For det andet er antallet af personer i ledighed med henholdsvis en gymnasial uddannelse, en kort videregående uddannelse eller en lang videregående uddannelse relativt små grupper i Ærø Kommune, hvilket bidrager til, at eksperimentets resultat for disse grupper ikke kan karakteriseres som robust og i nogle tilfælde viser et andet resultat end forventet. For det tredje er reduktionen i antallet af ledige generelt mindre end stigningen i beskæftigelsen, fordi sandsynligheden for, at en person på sigt overgår til kontanthjælp, førtidspension eller en tilstand uden ydelse er mindre, når personen er i beskæftigelse fremfor ledighed. Derfor stiger beskæftigelsen også på bekostning af et fald i antallet på disse kategorier.

Figur 6.26. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på uddannelse, 16-67 år

a) Ændring i antal ledige fordelt på højst gennemførte uddannelse, antal personer

b) Ændring i antal beskæftigede fordelt på højst gennemførte uddannelse, antal personer

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

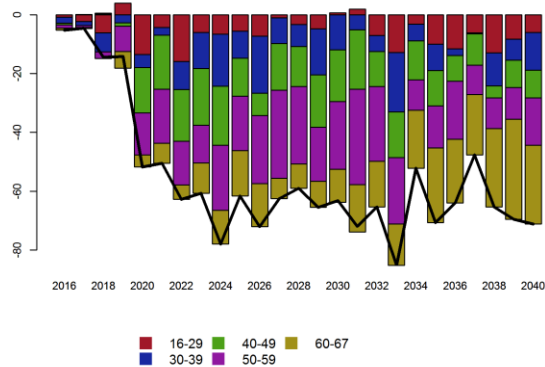
Figur 6.27a og Figur 6.27b viser henholdsvis ændringen i antal ledige og beskæftigede i forhold til grundforløbet fordelt på alder. I Figur 6.27a fremgår det, at ledigheden primært ventes at falde for de 50-59 årige og 60-67 årige relativt til grundforløbet. Ændringen i ledigheden i de øvrige aldersgrupper er i gennemsnit negativ, men i mindre omfang i forhold til de ældre aldersgrupper. Årsagen til, at ændringen er mest fremtrædende for de ældste aldersgrupper, skal primært tilskrives fire forhold. For det første er uddannelsesniveaut blandt de 60-67-årige (i hvert fald i fremskrivningens begyndelse) lavere sammenholdt med de øvrige aldersgrupper, og ledighedsgraden er dermed alt andet lige højere. For det andet gælder, at ledigheden generelt øges omkring tilbagetrækningsalderen, jf. Figur 4.4. For det tredje giver den demografiske udvikling anledning til, at antallet af 50-59-årige og 60-67-årige ventes at være på et højere niveau end antallet af 30-39-årige og 40-49-årige i fremskrivningen, jf. Figur 2.2. For det fjerde er erhvervsfrekvensen blandt de 16-29 årige relativt lav, da en stor del af denne aldersgruppe er udenfor arbejdsstyrken, fordi de eksempelvis studerer⁴⁰, hvilket betyder antallet af ledige 16-29 årige er relativt lille, selvom ledigheden i denne gruppe er relativt stor og denne gruppe demografisk er forholdsmeæssigt godt repræsenteret i fremskrivningen, jf. Figur 2.2. Samlet giver disse fire forhold anledning til, at de 50-59-årige og 60-67-årige udgør de største enkeltstående (risiko)grupper blandt de ledige i forhold til at overgå til beskæftigelse, og derfor vil de største absolutte ændringer i ledigheden kunne henføres til disse aldersgrupper.

Den aldersfordelte ændring i antallet af beskæftigede gengiver i nogen grad mønsteret fra ændringen i ledigheden, dog med betydeligt større variation i de enkelte aldersgrupper og sådan, at andelen af de 40-49 årige og 50-59 årige udgør den primære andel af den øgede beskæftigelse, jf. Figur 6.27b. Forskellen i ændringen i ledigheden og beskæftigelsen fordelt på alder kan forklares ved de samme årsager som forskellen i ændringen i ledigheden og beskæftigelsen fordelt på uddannelse, som er beskrevet ovenfor (fraflytninger, modelusikkerhed ved de små risikogrupper og andenordenseffekter, som reducerer antallet af personer udenfor arbejdsmarkedet foruden ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere).

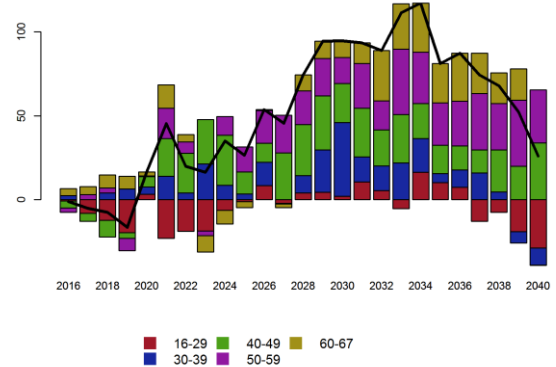
⁴⁰ I SMILE 3.0 antages forsimpelt, at uddannelsessøgende ikke er i beskæftigelse.

Figur 6.27. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på aldersgrupper, 16-67 år

a) Ændring i antal ledige fordelt på alder

b) Ændring i antal beskæftigede fordelt på alder

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Herudover er eksperimentets konsekvenser for familiestruktur og boligpræferencer generelt beskedne og ikke-monotone relativt til grundforløbet, hvorfor disse ikke omtales i nærmere detaljer.

7 Konklusion

Udviklingen i befolkningens alderssammensætning, familiestruktur, arbejdsmarkedstilknytning, uddannelsesniveau og boligefterspørgsel ventes i overordnede træk at følge udviklingen på landsplan. I enkelte tilfælde vil udviklingen i Ærø Kommune dog bevæge sig i en lidt anden retning.

Befolkningens sammensætning på oprindelse forventes i Ærø Kommune på samme vis som i resten af landet at være præget af forventningen til en positiv nettoindvandring. Kommunen adskiller sig dog fra hele landet ved, at andelen af indvandrere og efterkommere er mindre historisk og også forventes at være det fremadrettet. Som nævnt indregnes ikke, at der løbende kan være tale om en forskydning i indvandringens fordeling på kommuner som følge af ændringer i visiteringskvoterne for indvandrere med flygtningestatus som opholdsgrundlag.

Som i resten af landet forventes andelen af personer ældre end 67 år at udgøre en stigende andel af den samlede befolkning i Ærø Kommune. Tilbageføringsreformen håndterer i kraft af en gradvis forskydning af tilbageføringsalderen en del af den udfordring, som en aldrende befolkning har på de kommunale budgetter. Udfordringen er dog fortsat betydelig såfremt en del af udgifterne til individuel offentlig service, herunder sundhed og ældrepleje, afholdes af kommunen. De pågældende udgifter er typisk stærkt stigende med alderen. Aldringen af befolkningen er også en væsentlig årsag til, at der i Ærø Kommune som i resten af landet forventes en større andel af ældre enlige fremadrettet. Endvidere vil unges præferencer for at leve som enlige også medvirke til, at andelen af enlige øges på bekostning af parfamilier.

Befolkningens uddannelsesniveau er som på landsplan præget af, at yngre og mere veluddannede generationer erstatter de ældre, hvilket øger det generelle uddannelsesniveau. Til trods for, at andelen af befolkningen med en erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte forventes at falde til fordel for en stigning i andelen med en mellemlang eller lang videregående uddannelse, ventes andelen med en erhvervsfaglig uddannelse også fremadrettet at være væsentlig højere i Ærø Kommune relativt til niveauet på landsplan. Tilsvarende vil andelen med en lang videregående uddannelse også vedvarende ligge under landsgennemsnittet. Trods en lidt anderledes uddannelsessammensætning følger udviklingen i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning i Ærø Kommune i store træk udviklingen på landsplan. Således skal den øgede erhvervsdeltagelse i vidt omfang tilskrives, at flere 60-67-årige indtræder på arbejdsmarkedet som følge af den gradvist forhøjede tilbageføringsalder.

Boligefterspørgslen i Ærø Kommune forventes fremadrettet karakteriseret ved, at relativt færre vil søge mod ejerboliger, typisk parcel- og stuehuse, mens relativt flere vil søge mod primært almene boliger og private udlejningsbolig, hvilket giver en relativt større søgning mod boligarterne rækkehuse og etageboliger. Det resulterer i en relativt større søgning mod boliger i størrelsen 80-160 m², mens den forholdsmæssige søgning mod de geografiske områder i højere grad vil rette sig mod byområder med flere end 1.000 indbyggere. Søgningen efter parcelhuse udgør også fremadrettet en dominerende, men aftagende del af boligefterspørgslen.

Marginaleksperimenterne belyste dels effekten af en nedjustering i ledigheden i kommunen (afsnit 6.4), færre ældre, der fraflytter deres parcelhus (afsnit 6.2) og øget tilflytning af familier med forskellige baggrundskarakteristika. Specielt betragtedes konsekvenserne af øget tilflytning fra storbykommunerne (afsnit 6.1) og øget tilflytning af familier med højt uddannelsesniveau (afsnit 6.3).

Flytteeksperimenterne giver i alle tre tilfælde anledning til en stigning i befolkningen bosiddende i Ærø Kommune. Konsekvenserne for befolkningens alderssammensætning og familiestruktur er relativt begrænsede. Uddannelsesniveaulet sammenfattet ved uddannelsesindekset er både højere ved tilflytning fra de større byer og ved tilflytning af højtuddannede. Tilflytning af højtuddannede gav anledning til en højere erhvervsfrekvens, mens erhvervsfrekvensen var omtrent uændret ved større tilflytning fra storbykommunerne. Den mindre fraflytning af ældre fra parcelhuse øger antallet af tilbagetrukne i kommunen.

I begge tilflytningseksperimenter øges efterspørgslen på boliger som konsekvens af, at antallet af familier i kommunen stiger. Denne efterspørgsel retter sig primært mod ejerboliger, hvilket typisk er parcelhuse samt private udlejningsboliger, hvilket typisk er rækkehuse eller etageboliger. Tilflytningen af højtuddannede giver primært anledning til en relativt større efterspørgsel efter boliger i størrelsen 100-119 m² og over 160 m², mens tilflytningen fra storbykommunerne giver anledning til en efterspørgsel, der primært retter sig mod boliger på 60-79 m² og 100-119 m². I begge eksperimenter ventes en overvægt af boligerne at ligge i de større byområder, dog uden det giver en væsentlig ændring i fordelingen af boliger i de geografiske områder relativt til grundforløbet. I eksperimentet, hvor færre ældre fraflytter deres parcelhuse, ventes flere at bo i større boliger, som typisk er placeret i kommunens mindre byområder.

Kvalitativt minder de to tilflytningseksperimenter om hinanden, selvom forskellen i resultaterne er mere nuancerede, når de sammenholdes mere detaljeret. At resultaterne overordnet er ensartede skal tilskrives, at der er sammenfald mellem nogle de familietyper, der tilflytter som følge af adfærdskorrekturen. Eksempelvis vil en del af tilflytterne med høj uddannelse også være fra de storbykommunerne.

Eksperimentet, der øger ledigheden i afsnit 6.4, resulterer i, at det større antal personer, der overgår fra ledighed til beskæftigelse, primært er personer, som højst har en grundskoleuddannelse, en erhvervsuddannelse eller en mellemlang videregående uddannelse. Personerne, der overgår fra ledighed til beskæftigelse, udgøres primært af personer i aldersgrupperne 50-59 år og 60-67 år.

Formålet med marginaleksperimenterne var primært at give illustrative eksempler på ændrede adfærdsmønstre, der selv på kort eller mellemlangt sigt potentielt kan dæmpe eller øge de budgetmæssige udfordringer, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Det er dog alene en politisk beslutning at gennemføre tiltag, der kan motivere ændringer i befolkningens beslutningsmønstre, der kan lede til ændringer i stil med de her præsenterede. Ved at belyse sammenhængen mellem modellens underliggende karakteristika vurderes det herudover, at resultatet med fordel kan finde anvendelse til en eksempelvis mere målrettet markedsføring over for de familietyper, der vil finde allerede eksisterende boliger eller fremtidige byggeprojekter attraktive. Desuden kan ændringerne potentielt finde anvendelse til beslutningerne vedrørende omlægning eller udstykning af jord samt forhold vedrørende bevarelse af den eksisterende boligmasse.

8 Referencer

Andersen, H. S. (2015): Indvandring, integration og etnisk segregation: udviklingen i indvandringens bosætning siden 1985. København: SBI forlag (SBI, Vol. 2015:01)

DREAM (2014): Langsigtet Økonomisk Fremskrivning 2014, DREAM rapport 2014. www.dreammodel.dk.

Hansen, M. F. & T. Markeprand (2015): Fremskrivning af familiekarakteristika og boligefterspørgslen i danske kommuner. DREAM rapport 2015. www.dreammodel.dk.

Hansen J. Z., P. Stephensen & J. B. Kristensen (2013): Fremskrivning af den danske boligefterspørgsel. DREAM rapport 2013. www.dreammodel.dk.

Momentum (2014): 6. ÅRGANG. 4. UDGAVE, 18. FEBRUAR 2014, Kommunernes Landsforening. http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_66394/ImageVaultHandler.aspx

9 Appendiks

Tabel 9.1. Aldersfordelt beskæftigelse 16-67-årige, antal personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Ærø					
16-29 år	291 (0.37)	171 (0.24)	281 (0.35)	269 (0.35)	268 (0.35)
30-39 år	629 (0.78)	331 (0.72)	324 (0.7)	459 (0.73)	454 (0.71)
40-49 år	809 (0.78)	639 (0.79)	465 (0.73)	443 (0.72)	564 (0.74)
50-59 år	807 (0.68)	786 (0.74)	693 (0.71)	511 (0.69)	486 (0.7)
60-67 år	158 (0.21)	268 (0.27)	351 (0.42)	432 (0.54)	386 (0.59)
Alle (16-67 år)	2694 (0.59)	2195 (0.54)	2112 (0.57)	2114 (0.6)	2159 (0.62)
Fyn					
16-29 år	32.1 (0.4)	21.8 (0.27)	27.7 (0.32)	25.9 (0.32)	23.5 (0.31)
30-39 år	51.6 (0.76)	39.9 (0.72)	35.7 (0.7)	43.2 (0.72)	40.9 (0.72)
40-49 år	51.6 (0.78)	53.4 (0.77)	46.2 (0.75)	38.1 (0.74)	45.7 (0.76)
50-59 år	46.1 (0.7)	47.7 (0.73)	48.1 (0.7)	41.8 (0.69)	35.1 (0.69)
60-67 år	6.8 (0.18)	13.2 (0.26)	21.6 (0.44)	28.3 (0.53)	27.3 (0.59)
Alle (16-67 år)	188.2 (0.59)	176.1 (0.54)	179.3 (0.57)	177.3 (0.58)	172.5 (0.59)
Danmark					
16-29 år	390.7 (0.43)	293.7 (0.3)	337.6 (0.32)	324.7 (0.33)	302.1 (0.31)
30-39 år	627.7 (0.78)	525.4 (0.75)	470.7 (0.71)	559.6 (0.72)	542.8 (0.72)
40-49 år	594.8 (0.8)	650 (0.8)	570.2 (0.77)	491.2 (0.75)	580.8 (0.76)
50-59 år	538.6 (0.72)	554.6 (0.76)	570.1 (0.72)	508 (0.7)	443.2 (0.69)
60-67 år	85.3 (0.21)	165.1 (0.29)	245.9 (0.46)	333.5 (0.55)	328.5 (0.6)
Alle (16-67 år)	2237.1 (0.62)	2189 (0.58)	2194.6 (0.58)	2217 (0.59)	2197.5 (0.6)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe. For Ærø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.2. Aldersfordelt arbejdsstyrke 16-67-årige, antal personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Ærø					
16-29 år	340 (0.43)	189 (0.27)	324 (0.41)	306 (0.4)	303 (0.4)
30-39 år	700 (0.87)	358 (0.78)	361 (0.78)	511 (0.81)	506 (0.79)
40-49 år	871 (0.84)	673 (0.83)	512 (0.8)	494 (0.81)	618 (0.81)
50-59 år	908 (0.76)	846 (0.8)	765 (0.78)	573 (0.77)	544 (0.78)
60-67 år	170 (0.22)	283 (0.28)	393 (0.47)	495 (0.62)	452 (0.69)
Alle (16-67 år)	2989 (0.65)	2349 (0.58)	2354 (0.63)	2379 (0.67)	2423 (0.69)
Fyn					
16-29 år	36.2 (0.45)	25.4 (0.31)	32 (0.37)	30 (0.38)	27.3 (0.36)
30-39 år	56.7 (0.84)	44.3 (0.8)	39.7 (0.78)	48 (0.8)	45.4 (0.8)
40-49 år	55.4 (0.84)	57.7 (0.83)	50.5 (0.82)	41.9 (0.81)	50 (0.83)
50-59 år	50.9 (0.77)	52.2 (0.8)	53.3 (0.78)	46.5 (0.77)	39.1 (0.77)
60-67 år	7.2 (0.2)	14 (0.27)	24.2 (0.49)	32.7 (0.62)	31.7 (0.69)
Alle (16-67 år)	206.5 (0.65)	193.5 (0.6)	199.8 (0.63)	199 (0.65)	193.5 (0.67)
Danmark					
16-29 år	428.7 (0.47)	331.8 (0.34)	390.3 (0.37)	375.5 (0.38)	349.5 (0.36)
30-39 år	678.3 (0.84)	570.1 (0.81)	522.9 (0.79)	620.8 (0.8)	602.5 (0.8)
40-49 år	631.1 (0.85)	693.4 (0.85)	621.9 (0.83)	540 (0.82)	636.2 (0.83)
50-59 år	590 (0.79)	596.1 (0.82)	630 (0.79)	565.4 (0.78)	494.4 (0.77)
60-67 år	90.8 (0.23)	172.9 (0.31)	274.9 (0.51)	384.7 (0.63)	381.8 (0.7)
Alle (16-67 år)	2418.9 (0.67)	2364.4 (0.63)	2439.9 (0.64)	2486.5 (0.66)	2464.4 (0.67)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe. For Ærø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.3. Aldersfordelt ledighed 16-67-årige, antal personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Ærø					
16-29 år	49 (0.14)	18 (0.1)	43 (0.13)	37 (0.12)	34 (0.11)
30-39 år	71 (0.1)	27 (0.08)	37 (0.1)	52 (0.1)	52 (0.1)
40-49 år	62 (0.07)	34 (0.05)	47 (0.09)	52 (0.1)	54 (0.09)
50-59 år	101 (0.11)	60 (0.07)	72 (0.09)	62 (0.11)	57 (0.11)
60-67 år	12 (0.07)	15 (0.05)	43 (0.11)	63 (0.13)	66 (0.15)
Alle (16-67 år)	295 (0.1)	154 (0.07)	242 (0.1)	266 (0.11)	264 (0.11)
Fyn					
16-29 år	4.1 (0.11)	3.6 (0.14)	4.4 (0.14)	4.1 (0.14)	3.7 (0.14)
30-39 år	5.1 (0.09)	4.3 (0.1)	4 (0.1)	4.7 (0.1)	4.5 (0.1)
40-49 år	3.9 (0.07)	4.3 (0.07)	4.2 (0.08)	3.7 (0.09)	4.3 (0.09)
50-59 år	4.8 (0.09)	4.5 (0.09)	5.2 (0.1)	4.7 (0.1)	4 (0.1)
60-67 år	0.4 (0.06)	0.7 (0.05)	2.6 (0.11)	4.5 (0.14)	4.4 (0.14)
Alle (16-67 år)	18.3 (0.09)	17.4 (0.09)	20.4 (0.1)	21.7 (0.11)	20.9 (0.11)
Danmark					
16-29 år	38.1 (0.09)	38.1 (0.11)	52.6 (0.13)	50.8 (0.14)	47.4 (0.14)
30-39 år	50.6 (0.07)	44.7 (0.08)	52.2 (0.1)	61.2 (0.1)	59.7 (0.1)
40-49 år	36.3 (0.06)	43.4 (0.06)	51.6 (0.08)	48.9 (0.09)	55.4 (0.09)
50-59 år	51.4 (0.09)	41.4 (0.07)	59.9 (0.1)	57.4 (0.1)	51.2 (0.1)
60-67 år	5.4 (0.06)	7.8 (0.04)	29 (0.11)	51.2 (0.13)	53.2 (0.14)
Alle (16-67 år)	181.8 (0.08)	175.4 (0.07)	245.3 (0.1)	269.5 (0.11)	267 (0.11)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af arbejdsstyrken i den relevante aldersgruppe. For Ærø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.4. Antal og andel boliger fordelt på boligtype for Ærø, Fyn og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Ærø					
Ejer	2779 (75.5%)	2399 (67.6%)	2287 (61.9%)	2128 (55.6%)	2082 (53.7%)
Almen	58 (1.6%)	245 (6.9%)	399 (10.8%)	528 (13.8%)	564 (14.5%)
Andel	96 (2.6%)	72 (2%)	93 (2.5%)	147 (3.8%)	167 (4.3%)
Offentlig udlejning	95 (2.6%)	30 (0.8%)	63 (1.7%)	95 (2.5%)	101 (2.6%)
Privat udlejning	654 (17.8%)	802 (22.6%)	852 (23.1%)	932 (24.3%)	964 (24.8%)
Fyn					
Ejer	126.1 (58.8%)	124.9 (54.3%)	126.2 (52.2%)	126.7 (50.9%)	125.3 (50.3%)
Almen	35.3 (16.5%)	40.8 (17.7%)	46.2 (19.1%)	50.2 (20.1%)	51.2 (20.6%)
Andel	5 (2.3%)	7.9 (3.5%)	8.7 (3.6%)	9.4 (3.8%)	9.6 (3.8%)
Offentlig udlejning	4.3 (2%)	3.8 (1.6%)	4 (1.7%)	4.7 (1.9%)	5.3 (2.1%)
Privat udlejning	43.6 (20.3%)	52.8 (22.9%)	56.6 (23.4%)	58.1 (23.3%)	57.9 (23.2%)
Danmark					
Ejer	1292.2 (52.8%)	1319.3 (50.3%)	1355.3 (48.3%)	1391.7 (47.2%)	1402.5 (46.5%)
Almen	483.3 (19.8%)	537.1 (20.5%)	581.3 (20.7%)	616 (20.9%)	634.6 (21.1%)
Andel	159.7 (6.5%)	205.1 (7.8%)	211.4 (7.5%)	225.3 (7.6%)	235.1 (7.8%)
Offentlig udlejning	45.7 (1.9%)	48.9 (1.9%)	49.2 (1.8%)	56.3 (1.9%)	63.6 (2.1%)
Privat udlejning	465.1 (19%)	514 (19.6%)	606.4 (21.6%)	659.8 (22.4%)	678.4 (22.5%)

Anm.: For Ærø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.5. Antal og andel boliger fordelt på boligart for Ærø, Fyn og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Ærø					
Stuehus	496 (13.5%)	370 (10.4%)	338 (9.1%)	305 (8%)	276 (7.1%)
Parcelhus	2222 (60.4%)	2227 (62.8%)	2388 (64.6%)	2411 (63%)	2431 (62.7%)
Rækkehus	620 (16.9%)	546 (15.4%)	550 (14.9%)	609 (15.9%)	620 (16%)
Etagebolig	161 (4.4%)	284 (8%)	278 (7.5%)	338 (8.8%)	373 (9.6%)
Øvrige	180 (4.9%)	121 (3.4%)	140 (3.8%)	166 (4.3%)	179 (4.6%)
Fyn					
Stuehus	13.1 (6.1%)	11 (4.8%)	11 (4.6%)	10.7 (4.3%)	10.3 (4.1%)
Parcelhus	102.5 (47.7%)	107.6 (46.7%)	109.6 (45.3%)	110 (44.2%)	108.4 (43.5%)
Rækkehus	38.6 (18%)	46.3 (20.1%)	44.8 (18.5%)	45.3 (18.2%)	45 (18.1%)
Etagebolig	53.7 (25%)	59.1 (25.7%)	68.3 (28.3%)	74.2 (29.8%)	76.3 (30.6%)
Øvrige	6.9 (3.2%)	6.3 (2.7%)	8 (3.3%)	8.9 (3.6%)	9.3 (3.7%)
Danmark					
Stuehus	128.2 (5.2%)	111.2 (4.2%)	111.2 (4%)	106.8 (3.6%)	101.9 (3.4%)
Parcelhus	994 (40.3%)	1050.7 (40%)	1088.2 (38.8%)	1114.3 (37.8%)	1116.4 (37%)
Rækkehus	312 (12.7%)	386 (14.7%)	413.1 (14.7%)	442.5 (15%)	454.9 (15.1%)
Etagebolig	935.9 (38%)	1006.6 (38.4%)	1098.7 (39.2%)	1183.7 (40.1%)	1234.9 (41%)
Øvrige	95 (3.9%)	70 (2.7%)	92.4 (3.3%)	101.7 (3.4%)	106.2 (3.5%)

Anm.: For Ærø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.6 Antal og andel boliger fordelt på boligstørrelse for Ærø, Fyn og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Ærø					
0-59 m ²	283 (7.7%)	316 (8.9%)	200 (5.4%)	204 (5.3%)	200 (5.2%)
60-79 m ²	440 (11.9%)	433 (12.2%)	416 (11.3%)	418 (10.9%)	423 (10.9%)
80-99 m ²	566 (15.3%)	400 (11.3%)	461 (12.5%)	519 (13.6%)	542 (14%)
100-119 m ²	586 (15.9%)	463 (13%)	544 (14.7%)	616 (16.1%)	636 (16.4%)
120-159 m ²	1065 (28.9%)	1018 (28.7%)	1130 (30.6%)	1138 (29.7%)	1164 (30%)
159- m ²	745 (20.2%)	918 (25.9%)	944 (25.5%)	933 (24.4%)	913 (23.5%)
Fyn					
0-59 m ²	23 (10.7%)	22.6 (9.8%)	20 (8.3%)	19.9 (8%)	19.7 (7.9%)
60-79 m ²	35.4 (16.5%)	38.7 (16.8%)	37.5 (15.5%)	37.4 (15%)	37.1 (14.9%)
80-99 m ²	41.7 (19.5%)	43.4 (18.9%)	50.1 (20.7%)	53.8 (21.6%)	54.9 (22%)
100-119 m ²	32.4 (15.1%)	32.5 (14.1%)	36.8 (15.2%)	39.3 (15.8%)	39.8 (16%)
120-159 m ²	48.9 (22.8%)	51.7 (22.5%)	54.8 (22.7%)	56 (22.5%)	55.7 (22.4%)
159- m ²	33.1 (15.4%)	41.3 (17.9%)	42.5 (17.6%)	42.7 (17.1%)	42.1 (16.9%)
Danmark					
0-59 m ²	336.2 (13.7%)	318 (12.1%)	312.5 (11.1%)	320.7 (10.9%)	327.2 (10.9%)
60-79 m ²	457.5 (18.7%)	480.2 (18.3%)	488 (17.4%)	503.5 (17.1%)	514 (17.1%)
80-99 m ²	465.1 (19%)	488 (18.6%)	563.4 (20.1%)	616.7 (20.9%)	641.9 (21.3%)
100-119 m ²	331.5 (13.5%)	349.6 (13.3%)	399.3 (14.2%)	438 (14.9%)	457.5 (15.2%)
120-159 m ²	517.2 (21.1%)	555.1 (21.2%)	588.9 (21%)	611.3 (20.7%)	616.8 (20.5%)
159- m ²	342.7 (14%)	433.5 (16.5%)	451.7 (16.1%)	458.9 (15.6%)	456.9 (15.2%)

Anm.: For Ærø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.7 Antal og andel boliger fordelt på bystørrelse for Ærø, Fyn og hele landet

	2000	2013	2020	2030	2040
Ærø					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	1802 (49.1%)	1382 (39%)	1633 (44.2%)	1853 (48.4%)	1956 (50.4%)
Under 1000	1865 (50.9%)	2166 (61%)	2059 (55.7%)	1974 (51.5%)	1920 (49.5%)
Fyn					
Over 50.000	72.1 (33.8%)	85.5 (37.1%)	85 (35.2%)	85 (34.1%)	84.1 (33.7%)
10.000-50.000	27.1 (12.7%)	29.6 (12.9%)	28.9 (12%)	28.8 (11.6%)	28.3 (11.3%)
1000-10.000	60.1 (28.2%)	62.7 (27.2%)	71.2 (29.4%)	76.3 (30.6%)	77.7 (31.2%)
Under 1000	54 (25.3%)	52.4 (22.8%)	56.7 (23.4%)	59 (23.7%)	59.2 (23.8%)
Danmark					
Over 50.000	887.2 (36.5%)	1027.3 (39.1%)	1090.2 (38.9%)	1160.8 (39.4%)	1212.7 (40.2%)
10.000-50.000	535 (22%)	580.5 (22.1%)	594.6 (21.2%)	604.9 (20.5%)	602.2 (20%)
1000-10.000	521.9 (21.5%)	552.1 (21%)	618.3 (22.1%)	661.6 (22.4%)	674.4 (22.4%)
Under 1000	484.4 (19.9%)	464.5 (17.7%)	500.5 (17.9%)	521.8 (17.7%)	525 (17.4%)

Anm.: For Ærø angiver tallene i tabellen antal personer, mens tallene for landsdelen og hele landet opgøres i 1.000 personer.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.8 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for øget tilflytning fra storbykommunerne fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	-0.2 (-0.9%)	0.3 (1.3%)	0.7 (3.3%)	0.2 (0.9%)	0.6 (2.7%)
Almen	-0.1 (-2.9%)	-0.3 (-5.7%)	-0.1 (-2.2%)	0.1 (1.8%)	0.1 (1.3%)
Andel	0.2 (17.3%)	0.1 (4.8%)	0 (-0.9%)	0 (-0.8%)	0.1 (3.9%)
Offentlig udlejning	0 (4.2%)	0.1 (9%)	-0.1 (-9.5%)	0 (-0.7%)	0.1 (10.9%)
Privat udlejning	-0.2 (-2.4%)	0.1 (1.1%)	0.2 (1.7%)	0.2 (2.3%)	0.3 (3.3%)
Boligart					
Stuehus	0.1 (2.1%)	0.1 (4.6%)	0 (1.6%)	-0.1 (-2.8%)	0.1 (3.9%)
Parcelhus	-0.2 (-0.8%)	0.4 (1.8%)	0.8 (3.5%)	0.5 (2.1%)	0.7 (3.1%)
Rækkehus	-0.1 (-2%)	-0.2 (-3.1%)	-0.3 (-4.9%)	-0.1 (-1.7%)	0.1 (1.5%)
Etagebolig	-0.1 (-3.4%)	-0.1 (-4.3%)	0 (0.8%)	0.1 (3.1%)	0 (0.4%)
Andet	0 (-1.5%)	0 (-0.2%)	0 (1.6%)	0.1 (4.7%)	0.2 (9.4%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	-0.3 (-12.6%)	-0.1 (-3.1%)	-0.1 (-6.6%)	0 (-2%)	0 (-0.7%)
60-79 m ²	0 (-0.9%)	-0.1 (-1.7%)	-0.2 (-4%)	0.1 (3.1%)	0.2 (5.5%)
80-99 m ²	-0.1 (-2.8%)	-0.1 (-1.3%)	0.1 (2.2%)	0 (0.3%)	0 (0.5%)
100-119 m ²	0 (0.6%)	-0.1 (-1.3%)	0.2 (2.8%)	0.3 (4.5%)	0.4 (6.6%)
120-159 m ²	-0.1 (-0.8%)	0.5 (4.4%)	0.5 (4.1%)	0.1 (0.8%)	0.1 (1%)
160- m ²	0.1 (1.4%)	0 (0.4%)	0.2 (2.2%)	0 (0.1%)	0.3 (3.9%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	-0.6 (-3.4%)	-0.2 (-0.9%)	0.2 (1.2%)	0.4 (1.9%)	0.9 (4.5%)
Under 1000	0.2 (1.1%)	0.4 (1.9%)	0.4 (2.1%)	0.1 (0.6%)	0.2 (1.3%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.9 Absolut og relativ ændring i bolig efterspørgslen relativt til grundforløbet for færre ældre der fraflytter parcelhuset fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	0.1 (0.6%)	1 (4.3%)	1.4 (6.7%)	1.1 (5.3%)	1.7 (8.4%)
Almen	-0.3 (-6.6%)	-0.4 (-7.6%)	-0.5 (-9.5%)	-0.4 (-6.3%)	-0.4 (-7.3%)
Andel	0.1 (12.2%)	-0.1 (-10.2%)	-0.2 (-14%)	-0.2 (-14.4%)	-0.3 (-17.4%)
Offentlig udlejning	0 (-6.4%)	0 (-3.7%)	-0.1 (-14.6%)	-0.1 (-10.7%)	-0.1 (-7%)
Privat udlejning	0.1 (1%)	-0.2 (-2.1%)	-0.2 (-2.3%)	-0.1 (-1%)	-0.1 (-1.1%)
Boligart					
Stuehus	0.1 (2.1%)	0 (-1.6%)	-0.1 (-3.8%)	0 (0.1%)	0 (1.4%)
Parcelhus	0.4 (1.8%)	1.4 (6%)	1.7 (7.2%)	1.9 (8%)	2.4 (10.1%)
Rækkehus	-0.2 (-3.3%)	-0.6 (-9.8%)	-0.9 (-14.8%)	-1 (-15.9%)	-1.1 (-17.6%)
Etagebolig	-0.2 (-6.8%)	-0.5 (-16.8%)	-0.4 (-11.3%)	-0.5 (-14.7%)	-0.6 (-15.5%)
Andet	-0.1 (-7.8%)	0 (-2%)	0 (0.6%)	-0.1 (-5.3%)	0.1 (3.4%)
Boligstørrelse					
0-59 m²	-0.1 (-6.7%)	-0.2 (-8.5%)	-0.2 (-9.2%)	-0.1 (-5.6%)	-0.2 (-10.3%)
60-79 m²	-0.1 (-2.7%)	-0.3 (-6.1%)	-0.6 (-12.9%)	-0.5 (-12.6%)	-0.5 (-10.7%)
80-99 m²	-0.2 (-3.6%)	-0.2 (-3.5%)	-0.1 (-2%)	-0.2 (-3.3%)	-0.2 (-3.5%)
100-119 m²	0 (-0.8%)	-0.2 (-3%)	0 (0%)	0.3 (4.6%)	0.3 (5.5%)
120-159 m²	0.2 (1.8%)	0.7 (6.3%)	0.6 (5.5%)	0.3 (2.4%)	0.5 (4.2%)
160- m²	0.3 (3%)	0.3 (3.4%)	0.6 (6.1%)	0.6 (6.4%)	0.9 (9.9%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	-0.5 (-2.8%)	-0.5 (-2.6%)	-0.4 (-2.3%)	-0.3 (-1.5%)	0.1 (0.3%)
Under 1000	0.5 (2.4%)	0.7 (3.5%)	0.7 (3.7%)	0.6 (3.2%)	0.8 (4%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.10 Absolut og relativ ændring i boligefterspørgslen relativt til grundforløbet for øget tilflytning af højtuddannede fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	0 (0%)	0.6 (2.6%)	1.3 (6%)	0.8 (3.6%)	1.2 (5.8%)
Almen	-0.2 (-4.7%)	-0.2 (-3.4%)	-0.1 (-1.8%)	0.2 (3%)	0 (0.5%)
Andel	0.2 (19.5%)	0.2 (13.8%)	0.1 (7.3%)	0.1 (7.8%)	0.1 (8.5%)
Offentlig udlejning	0 (-6.6%)	0 (-3%)	0 (-1.4%)	0.1 (9.4%)	0.1 (13.2%)
Privat udlejning	-0.1 (-1.1%)	-0.2 (-1.7%)	0.1 (1.4%)	0.5 (5%)	0.7 (7.3%)
Boligart					
Stuehus	0 (-0.1%)	0.1 (4.1%)	0.1 (4.4%)	0.2 (5.2%)	0.3 (11.9%)
Parcelhus	0.2 (0.9%)	0.6 (2.5%)	1.1 (4.8%)	0.8 (3.1%)	1.2 (4.8%)
Rækkehus	0 (-0.8%)	-0.1 (-2.3%)	0 (-0.5%)	0.3 (5.2%)	0.3 (5.3%)
Etagebolig	-0.2 (-8.6%)	-0.1 (-2.8%)	0.1 (2%)	0.3 (7.7%)	0.2 (4.5%)
Andet	-0.1 (-5.6%)	-0.1 (-6%)	0.1 (5.2%)	0.1 (6.7%)	0.2 (11.6%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	-0.3 (-12.7%)	-0.1 (-6.6%)	-0.1 (-3.1%)	0.1 (2.9%)	0.1 (6.8%)
60-79 m ²	0.1 (1.7%)	-0.1 (-2.9%)	-0.2 (-4.9%)	0.2 (4.4%)	0 (-0.2%)
80-99 m ²	0 (-0.4%)	0 (-0.6%)	0.2 (3.3%)	0.3 (6%)	0.1 (2.2%)
100-119 m ²	-0.1 (-1.1%)	-0.2 (-3.7%)	0.3 (5.4%)	0.3 (5.3%)	0.6 (10%)
120-159 m ²	0 (0.3%)	0.6 (5.2%)	0.6 (5.3%)	0.2 (1.4%)	0.3 (2.8%)
160- m ²	0.1 (0.9%)	0.3 (3.6%)	0.6 (6.2%)	0.6 (6%)	1 (11.1%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	-0.4 (-2.2%)	0 (0.1%)	0.7 (3.6%)	1 (5.4%)	1.5 (7.7%)
Under 1000	0.2 (1.1%)	0.4 (1.8%)	0.7 (3.6%)	0.6 (3%)	0.7 (3.6%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE